

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

PEDAGOGICKÁ FAKULTA

Katedra primární a preprimární pedagogiky

Diplomová práce

Jakub Trávník

Sexuální zneužívání dětí jako součást prevence na 1. stupni ZŠ
Sexual abuse of children as a part of prevention at the 1st stage of
primary school

Olomouc 2020

Vedoucí práce: doc. PaedDr. Miluše Rašková, Ph.D.

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma „Sexuální zneužívání dětí jako součást prevence na 1. stupni ZŠ“ vypracoval samostatně a s využitím uvedené literatury a pramenů.

V Olomouci 2020

.....

Trávník Jakub

Poděkování

Chtěl bych poděkovat paní doc. PaedDr. Miluši Raškové, Ph.D. za odborné vedení práce a cenné rady, které mi pomohly tuto práci zkompletovat.

Rád bych také poděkoval pedagogům, žákům a jejich rodičům za jejich ochotu a vstřícnost při účasti ve výzkumu.

Obsah

ÚVOD	6
1 MLADŠÍ ŠKOLNÍ VĚK.....	8
1.1 Vymezení pojmu.....	8
1.2 Vývoj motoriky.....	9
1.3 Tělesný vývoj	10
1.4 Kognitivní vývoj.....	11
1.5 Sociální, mravní a citový vývoj.....	11
1.6 Socializace dítěte ve školním věku.....	12
2 SEXUÁLNÍ ZNEUŽÍVÁNÍ.....	14
2.1 Syndrom CAN	14
2.2 Charakteristika sexuálního zneužívání	16
2.3 Formy sexuálního zneužívání	17
2.4 Mýty o sexuálním zneužívání.....	18
2.5 Ohrožené skupiny dětí	20
2.6 Důsledky sexuálního zneužívání	21
3 PREVENCE SEXUÁLNÍHO ZNEUŽÍVÁNÍ.....	26
3.1 Primární prevence.....	27
3.2 Sekundární prevence.....	28
3.3 Terciární prevence	29
3.4 Možnosti prevence v mladším školním věku	30
4 PRAKTICKÁ ČÁST	32
4.1 Cíle výzkumu.....	32
4.2 Metodika výzkumu	33
4.3 Zkoumaný soubor	34
4.3.1 Rozdělení respondentů dle příslušných kategorií.....	35
4.4 Výsledky výzkumu	37
4.5 Shrnutí výsledků	79
4.6 Diskuse	84
ZÁVĚR	86
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	89
SEZNAM OBRÁZKŮ	92
SEZNAM TABULEK	93

SEZNAM GRAFŮ	94
SEZNAM PŘÍLOH	97

Úvod

Dětství představuje životní období, která vytváří základní profil osobnosti a zároveň určuje kvalitu života jedince v dospělosti. Ovšem každé dítě potřebuje v tomto období zejména ochranu a oporu, jež by měla vycházet zejména ze strany rodičů a blízké rodiny. Ovšem realita není bohužel tak jednoznačná. Celá řada dětí je svědky psychického či fyzického týrání, či se samy stanou obětmi různých forem násilí. Děti mnohdy nejsou schopny rozeznat morální aspekt celé situace a považují tento stav je zcela běžný, jelikož nic jiného neznají. Sexuální zneužívání je však velmi specifické téma. Jedná se o jednu z forem týrání dětí, jež je do velké míry spojena zejména s osobní a intimní stránkou jedince. V minulosti se o této problematice téměř nehovořilo, a to nejen v rámci rodiny, ale také na půdě školy. Postupem času si však společnost začala uvědomovat, že rozsah a dopad zneužívání dětí je zcela alarmující a je potřeba o těchto aspektech hovořit, zejména s dětmi právě mladšího školního věku. Informovanost a náhled na tento problém jsou velice důležité vzhledem k tomu, že prožité trauma ze zneužívání v dětství má negativní dopad na zdravý vývoj dítěte ve všech oblastech. V tomto směru má svůj význam zejména preventivní působení, a to nejen na primární úrovni působení.

Tato problematika se řeší ve velké míře rovněž v mezinárodním kontextu. Celá řada autorů se snažila pojem sexuální zneužívání vymezit a zabývala se dále zkoumáním souvisejících teoretických východisek. Například přední autoři zabývající se sexuálním obtěžováním Finkelhor či Johnson se snažili o právní vymezení sexuálního zneužívání, ovšem narazili na pojem starší dítě. Pojem dítě se velmi obtížně vymezuje a každý stát nahlíží na tuto problematiku poněkud odlišně. Většina evropských států považuje sexuální kontakt za akceptovatelný s osobou starší 16 let, ovšem Malta a Vatikán mají tuto hranici stanovenou na 12 let. Právě věk dítěte je v tomto směru velmi důležitý. Období mladšího školního věku tak představuje významný milník v rámci rozumových schopností, tudíž je také informovanost v rámci této problematiky u dětí v tomto věku potřebnější. Tyto děti působí sice vyzrálejší ovšem stále jsou naivní a bilancují mezi dvě světy, světem dospělých a světem dětí a jsou tak snadnou cílovou skupinou pro případné agresory.

Cílem bylo zjistit informovanost dětí mladšího školního věku nejen v rámci oblasti sexuálního zneužívání a týrání, ale také v oblasti preventivního působení.

Předložená práce obsahuje dvě základní části, a to část teoretickou a část praktickou. Teoretická část vycházela z aktuálních zdrojů a dostupných teoretických východisek. Tato východiska zjišťují zejména problematiku sexuálního zneužívání a témat s tím spojená. Součástí této části práce bylo nejen vymezení pojmu mladší školní věk, ale zároveň pojmu

sexuální zneužívání. V rámci druhé kapitoly byl charakterizován pojem CAN, dále byly popsány formy zneužívání, vymezeny mýty v rámci této problematiky a stručně charakterizovány ohrožené skupiny dětí. Nedílnou součástí byly také stručné popsání důsledků sexuálního zneužívání na samotné dítě. Poslední kapitola teoretické části se zabývala především preventivními opatřeními v rámci uvedené problematiky.

Hlavním cílem praktické části bylo zjistit a porovnat aktuální znalosti dětí mladšího školního věku v rámci problematiky sexuálního zneužívání se znalostmi po působení preventivního opatření na půdě školy. Potřebná data byla již zajištěna zejména dotazníkovým šetřením aplikovaným na děti mladšího školního věku jedné vybrané třídy 1. stupně, a to ve dvou krocích. V rámci šetření byl zadán vstupní dotazník, jež zjišťoval aktuální informovanost dětí o sexuálním zneužívání a výstupní dotazník, který zjišťoval informovanost dětí po působení preventivních opatření.

Hlavní cíl diplomové práce

- Zjistit informovanost dětí o problematice tělesného násilí a sexuálního obtěžování.
- Prozkoumat dostupné preventivní možnosti aplikované na děti mladšího školního věku.

Dílčí cíle diplomové práce

- Seznámit žáky s pojmy, jako například Linka bezpečí a její číslo, na které mohou v případě potřeby zavolat.
- Zjistit, na koho by se žáci v otázce této problematiky obrátili, pokud by tato situace vyvstala, eventuálně zda ví, na koho se obrátit, pokud by tomuto jevu museli čelit.

1 Mladší školní věk

Mladší školní věk představuje v životě jedince velmi výrazný milník. Dítě přechází ze života plného her do života plného nových povinností a jistého režimu, což je spojeno zejména s nástupem na základní školu. Jaké změny děti provází a jak je ovlivňují je uvedeno v kapitole níže.

1.1 Vymezení pojmu

Období mladšího školního věku je vymezováno zejména nástupem dítěte do povinné školní docházky. Dítě nastupuje k povinné školní docházce zpravidla ve věku šesti nebo sedmi let. Vše se odvíjí zejména od zralosti centrální nervové soustavy. Podle Sigmunda Freuda se jedná o období latence. Německý psychoanalytik Erik Homburger Erikson vymezil období mladšího školního věku jako sexuální moratoria, přičemž dochází k uklidnění infantilní sexuality a utlumení genitální zralosti. Definovat období mladšího školního věku lze také vymežit jako střízlivý realismus. Dítě se v tomto období snaží pochopit svět a veškeré jeho zákonitosti, se kterými se setkává. Jedná se tak o značný posun oproti předchozímu období. V období předškolního věku se myšlení a vnímání dítěte odráží na základě jejich fantazie a pravá realita tak pro ně není důležitá. Naopak v období mladšího školního věku dochází k dospívání a hledají obecně platná pravidla. I když každý z odborníků vidí v období mladšího školního věku to své, jedno však zůstává a to fakt, že v období mladšího školního věku dochází k radikálním životním změnám dítěte (Langmeier, Krejčířová, 2006).

Právě pro období mladšího školního věku je typický nástup dítěte na základní školu. Jedná se o významný milník v životě dítěte, jelikož se najednou musí řídit určitým řádem a součástí jeho života již není pouze hra. Škola klade na dítě značné požadavky, na které si dítě musí pomalu zvykat. Dítě musí plnit přijatelnou kázeň, spolupracovat a pomáhat si s ostatními žáky, musí se plně soustředit a také plnit své školní povinnosti (Vágnerová, 2012).

V rámci vývoje dítěte je období mladšího školního věku zcela zásadní. Existuje celá řada faktorů, které jsou v této vývojové fázi důležité. Jedná se především o rodinu a také již zmíněné školního prostředí a škola. Rodina představuje pro žáka oporu a také jen učí základním hodnotám a normám, se kterými posléze nastupuje mezi ostatní děti na základní školu. Rodina je pro dítě důvěrným systémem, který mu neustále poskytuje útočiště. Jakmile dítě nastoupí do povinné školní docházky zařadí se tak dítěti do života další významný faktor, kterýmž jsou jeho spolužáci neboli vrstevníci (Vágnerová, 2012).

Dle autorky Vágnerové (2012) se dělí období mladšího školního věku na dvě základní fáze, a to je raný školní věk a střední školní věk. Raný školní věk se vymezuje již při nástupu do školy. Jeho trvání je zhruba dva roky. Dítě v rámci této fáze prochází vývojovými změnami, které úzce souvisí se vztahem dítěte ke škole. Střední školní věk začíná ve věku osmi let dítěte a tato fáze trvá až do jedenácti let. Jedná se tedy o období, během kterého dítě přechází na druhý stupeň základní školy. Dítě v této fázi začíná pomalu dospívat. Hranice mezi raným školním věkem a středním školním věkem nejsou rozpoznatelné a mnohdy se tyto období velmi překrývají. Ve většině případů je období mladšího školního věku považováno za zcela klidné období, přičemž změny ve vývoji jsou především v kognitivní oblasti.

1.2 Vývoj motoriky

Období mladšího školního věku lze označit jako období dospívání. Jedná se o období dítěte, které je důležité pro změny v rámci pohybového aparátu. Změny jsou ovlivněny mimo jiné také nástupem do školy. Pohybové aktivity se vyvíjí zejména z důvodu změny režimu. Dítě spolu s nástupem do školy získává nová denní režim, který doposud neznalo (Kučera, Kolář, Dylevský, 2011).

V období prepubescence nelze poukázat na rozdíly v rámci motoriky mezi jednotlivými pohlavími, ovšem postupem času jsou tyto změny čím dál tím více patrnější. Tělesný vývoj dítěte se v období mladšího školního věku začíná postupně vyrovnávat, ale stále jde o interindividuální rozvoj. V rámci fyziologického vývoje dochází ke snížení růstu, ale zvětšuje se objem těla. Po dovršení osmi let dochází u chlapců k poklesu tukové tkáně, kdežto u dívek tyto tukové tkáně dále narůstají (Perič, 2004).

Horní končetiny dítěte začínají postupně nabírat svalovou hmotu, mimo zádové svaly, jež jsou poněkud chabější. Velmi důležitým bodem v rámci fyziologického vývoje je nedostatečné vyvinutí dýchacích svalů, což znemožňuje hluboké dýchání. Jakmile se blíží konec tohoto období nastává v něm fáze zlatého věku motoriky. Dítě dokáže zkoordinovat náročné pohyby těla a uvědomuje si svou prostorovou koordinaci (Perič, 2004).

V tomto období se zlepšuje nejen jemná, ale rovněž hrubá motorika. U dětí dochází ke zlepšení držení těla, s čímž souvisí také svalová hmota a rychlost prováděných pohybů. Motorický vývoj je podmíněn výkonem při psaní a malování. Častým pohybem, který vychází při psaní a malování z ramenního i loketního kloubu, dochází k lepší koordinaci pohybů celé ruky a zápěstí. Motorický vývoj je značně ovlivněn výchovou, ale také motivací samotného dítěte k dané aktivitě. Dětskou motoriku v rámci tohoto vývojové období lze považovat za

neúspornou v rámci pohybů, jelikož dochází k nadměrné intenzitě v rámci nervových procesů. Dítě je tak neposedné a také velmi živelné (Perič, 2004).

Podle autora Vrbase (2010) je toto vývojové období považováno za nejpříznivější v rámci motorického vývoje, a proto si vysloužilo název „zlatý věk motoriky“. Zlatý věk motoriky je dán především tím, že se dítě velice rychle učí novým pohybům. Dítěti tak v tomto období stačí ukázat jeden nový pohyb, který si dítě zapamatuje. Hrubá motorika představuje lokomoční a manipulační dovednosti. Tyto dovednosti jsou základ pro socializaci mezi svými vrstevníky např. při hraní her nebo při tělesné výchově. Nesmíme zapomenout také na vývoj jemné motoriky. V rámci úchopové motoriky jsou dovednosti přesnější, rychlejší, plynulejší a snadnější.

1.3 Tělesný vývoj

Jak již bylo uvedeno výše, tak v rámci období mladšího školního věku pokračuje tělesný růst dítěte, který je zcela plynulý a ke konci probíhá ve zrychleném tempu. Jemné a hrubá motorika se neustále vylepšuje, což bylo zmíněno již v přechozí kapitole. Pohybová aktivita dítěte je více propracovanější, pohyby jsou rychlejší a přesnější a také nabývá svalová síla na své intenzitě. Dítě má neustále zájem o veškeré pohybové a sportovní aktivity, které jsou zaměřeny zejména na obratnost, sílu a také vytrvalost. Dítě by mělo být v rámci svých sportovních výkonů podporováno a také dostatečně oceňováno. Dítě si již dokáže plně uvědomit své úspěchy, ale naopak i své neúspěchy, přičemž své výsledky hodnotí s výsledky svých vrstevníků (Langmeier, Krejčířová, 2006).

Podle autorky Vilímové (2009) dochází v tomto období ke zpomalenému růstu do výšky, ovšem tělo nabývá na objemu. Jedná se o období druhé plnosti. Kosti a kloubní spojení jsou elastické, ale zádové svalstvo je stále vyvinuto nedostatečně. V případě, že dojde u dítěte v období mladšího školního věku dojde k jednostranné nebo nepřiměřené a nedostatečné fyzické zátěži může dojít k vadnému držení těla, s tím spojené stavby nohou a nadměrnému příbytku podkožního tuku. Svaly v tomto období obsahují menší množství hemoglobinu, tuků a také bílkovin, avšak obsahují dostatečné množství vody, a to dokonce více než je tomu u dospělého člověka.

V oblasti posturální stability dochází ke změně v jejím řízení, a to zejména okolo šestého a osmého roku. V období od šestého až do osmého roku věku dítěte se u něj projevuje zhoršená preciznost pohybů, což je dáno přeměnou strategie. Postupem času se v tomto období posturální

strategie rovná dospělému člověku, posturální strategie je tak stává pro tělo daleko více ekonomičtější (Kučera, Kolář, Dylevský, 2011).

1.4 Kognitivní vývoj

Zpravidla ve věku do šesti do jedenácti let věku dítěte má mozek váhu, jež odpovídá dolní hranici váhy mozku dospělého člověka. Nervový systém v tomto období tedy již odpovídá vyššímu kognitivnímu vývoji, což u většiny dětí začíná i vyšší autonomie (Kučera, Kolář, Dylevský, 2011).

Děti v období mladšího školního věku začínají chápat jednotlivé vztahy mezi ději, avšak pouze v případě svých vlastních činností. Kolem sedmi let věku dítěte, je dítě samo schopno jednoduchých logických operací a s nimi spojených pravých úsudků, které odpovídají zákonům logiky bez jakýchkoliv dřívějších závislostí na viděné podobě. Až kolem jedenáctého věku začíná dítě pomalu dospívat a je samo schopno vyvodit závěry a soudy zcela formálním způsobem, i přestože si jejich obsah nemůže nijak představit. V období mladšího školního věku jde v rámci kognitivního vývoje o rozvoj konkrétních operací. Dítě si je schopné uvědomit několik transformací souběžně. Je tedy schopno chápat identitu, zvratnost a vzájemné spojení několika myšlenkových procesů do jedné jediné sekvence (Langmeier, Krejčířová, 2006).

Zároveň se v tomto období rozšiřuje také slovní zásoba dítěte. Dítě začíná používat složitější souvětí a je schopné celých větných skladeb. Rovněž je schopné využívat gramatická pravidla. Paměť dítěte je stabilnější než v předchozím období a je pro ni typická struktura, do nichž se mohou ukládat získané informace. Díky takto stabilní paměti lze využívat různé paměťové strategie a kolem šestého a sedmého věku dítě využívá opakování, což slouží jako materiál pro snadnější zapamatování si (Langmeier, Krejčířová, 2006).

1.5 Sociální, mravní a citový vývoj

V období mladšího školního věku dochází ke zrání dětského organismu, jelikož dochází k dozrání centrální nervové soustavy. S tímto je spojeno rovněž zvyšování emoční stability. City dítěte jsou již trvalejší a také začínají být vyrovnanější. Dítě se postupně stává klidnější a jeho emoce jsou vyrovnané. Emoční vývoj v tomto období s sebou nese vznik morálních a estetických citů. Rovněž dochází k vývoji tzv. emoční inteligence. Dítě se učí postupně ovládat své emoce. Dítě již kolem šestého roku zjišťuje, že může prožívat jeden jediný pocit v dané

situaci. V pozdějším období se pak dítě učí tomu, že pocit nemusí být hned zcela jasný, ale že existují i pocity protikladné či smíšené. Dítě v tomto období musí cítit především emoční podporu svých blízkých, což představují zpravidla rodiče. V pozdějším období dítě svou emoční podporu bude hledat mezi svými vrstevníky, což je z důvodu lepšího pochopení.

Dítě si postupně začíná uvědomovat své emoční projevy a učí se je regulovat zejména navenek. Mezi jeho první emoční projevy se řadí vztek a následně se jedná o projevy strachu a následně pocity smutku. Ve chvíli, kdy dítě nastoupí do základní školy jeho emoce se stávají tzv. sebehodnotícími. Na základě svých zkušeností a možnostech srovnávat se se svými vrstevníky dítě vytváří pocity hrdosti, pocity viny a provinění. Sebehodnotící emoce jsou součástí sebepojetí, což spadá pod základní lidské potřeby (Vágnerová, 2012).

Velkou roli má během sociálního vývoje osoba pedagoga, jelikož představuje pro dítě novou autoritu. Tato autorita děti hodnotí, klade na ně nároky a dítě se tak musí rychle přizpůsobit. Když dítě nastupuje k povinné školní docházce, tak se u něj vzbuzují různé pocity, zejména pak strach, obdiv a zvědavost. Pro sociální vývoj dítěte jsou důležití především vrstevníci. Dítě si postupně uvědomuje rozdíl mezi mužem a ženou, tedy mezi chlapcem a dívkou. Mladší školní věk je vývojovým obdobím, kdy si děti své pohlaví začínají více uvědomovat (Vágnerová, 2012).

1.6 Socializace dítěte ve školním věku

Období mladšího školního věku je pro dítě velmi důležité, jelikož během něj dochází k významným milníkům, mezi které se řadí zejména nástup do na základní školu, jak již bylo uvedeno. Tento milník je velmi úzce spojen především se socializací dítěte. Dítě vchází do pro něj zcela neznámého prostředí. Rodina již není jedinou sociální skupinou, do které dítě patří a sociální skupinu, do které patřilo v rámci předškolního vzdělávání, muselo najednou opustit. Dítě se stává členem třídního kolektivu, jelikož je neustále v kontaktu se svými vrstevníky. Od svých vrstevníků se dítě v mladším školním období učí a postupně si osvojuje sociální dovednosti, kterými mohou např. být koordinace, spolupráce, pomoc slabším či soupeření. Dítě se zpravidla při nástupu na základní školu zajímá především o své výsledky. Postupně si pak začíná všimnout výsledků svých spolužáků a zároveň dochází k postupnému budování vztahů a vazeb s vrstevníky. Tato kamarádství nemají dlouhého trvání. Ke konci tohoto období si však děti postupně budují pevná a dlouhodobá přátelství. Typickým příkladem socializace v období mladšího školního věku je taktéž oddělené kamarádství dívek a chlapců. Chlapci se stýkají ve

velkých skupinách, za což dívky hledají jednu či dvě blízké kamarádky (Šmelová, Petrová, Suralová, 2012).

Dítě si v tomto vývojovém období neustále vytváření a upevňují své vztahy a vazby, a to ve třech sociálních skupinách. Dítě je a bude vždy členem své rodiny, která je pro něj samotné oporou, ale rovněž i jistotou, a to z hlediska emočního i sociálního vývoje. Právě rodina pro dítě představuje skupinu, které jej učí základní hodnoty a normy a také pro něj znamená základní motivační složku. Další významnou sociální skupinou je škola, jež učí děti novým způsobům chování a také je vzdělává. Třetí sociální skupinou jsou vrstevníci, jež pro dítě představují nepostradatelný kontakt. Děti se od sebe vzájemně učí a vyměňují si své názory a zkušenosti (Vágnerová, 2012).

2 Sexuální zneužívání

Sexuální zneužívání je velmi palčivé téma, zejména s ohledem na to, že se jedná o provádění násilí na dětech, a to dospělou osobou. Sexuální zneužívání spolu s mnoha jinými spadá pod pojem syndrom CAN, který je obecně chápán jako zneužívání či týrání dětí. Jak tedy charakterizovat syndrom CAN a co si přesně představit pod pojmem sexuální zneužívání? To vše bude stručně vymezeno v následující kapitole.

2.1 Syndrom CAN

Pojem syndrom CAN je převzat ze zkratky anglického výrazu „Child Abuse and Neglect“, což v překladu znamená „zneužívané a zanedbávané dítě. Do češtiny je tento pojem překládán jako syndrom týraného, zneužívaného a zanedbávaného dítěte. Pojem syndrom CAN se vztahuje na všechny formy ohrožení dítěte. Tyto formy jsou velmi rozmanité a velmi často se vzájemně kombinují (Dušková, In Baštecká, 2009).

Syndrom CAN však nelze charakterizovat jednotnou definicí, jelikož se jedná o velmi rozsáhlou problematiku, která zahrnuje celou řadu oblastí. Vzhledem k tomu, že se zájem o toto téma neustále zvyšuje, roste také množství definic, jež se snaží základní vymezení. Tyto definice mají mnoho společných kritérií, které se mnohdy překrývají. Syndrom CAN lze tedy definovat jako: „*soubor nenáhodných, vědomých či nevědomých aktivit či neaktivit (nezabránění) rodiče anebo jiné osoby vůči dítěti, které jsou v dané společnosti nepřijatelné nebo odmítané a které vedou k poškození psychického či tělesného zdraví dítěte (ojediněle i k jeho usmrcení) či narušují jeho optimální vývoj nebo společenský stav*“ (Dušková, In Baštecká, 2009, s. 407).

Dle Zdravotní komise Rady Evropy v roce 1992 byl tento pojem vymezen následovně: „*Syndrom týraného, zneužívaného a zanedbávaného dítěte: jde o jakékoliv vědomé či nevědomé aktivity, kterých se dopouští dospělý člověk (rodič, vychovatel nebo jiná osoba) na dítěti a jejichž následkem dochází k poškození zdraví a zdravého vývoje dítěte. Jejich nejvyhraněnější podobou je úplné zahubení dítěte*“ (Špeciánová, 2007, s. 10).

Autor Dunovský (1995) vymezuje syndrom CAN jako týrání, zneužívání a zanedbávání dětí, které lze považovat za nenáhodné, vědomé ovšem i nevědomé jednání rodiče, vychovatele či jiné osoby směrem k dítěti. Jedná se o chování, jež je ve společnosti nepřijatelné, odmítané a způsobuje nejen tělesné, ale také duševní a společenské omezení dítěte v rámci jeho vývoje.

Podobně vymezuje tento pojem také autorka Hanušová (2006): „*Syndrom týraného, zneužívaného a zanedbávaného dítěte lze definovat jako soubor nepříznivých příznaků v nejrůznějších oblastech stavu, vývoje dítěte i jeho postavení ve společnosti, v rodině především. Je výsledkem převážně úmyslného ubližování dítěti, způsobeného nebo působeného nejčastěji jeho nejbližšími vychovateli, hlavně rodiči. Jeho nejvyhraněnější podobou je úplné zahubení dítěte.*“

Syndrom týraného, zneužívaného a zanedbávaného dítěte zahrnuje především následující diagnostické kategorie (Dušková, In Baštecká, 2009):

- fyzické týrání,
- psychické týrání,
- sexuální zneužívání (CSA – child sexual abuse),
- zanedbávání,
- ohrožující prostředí,
- vyhrocený rozvodový spor o dítě,
- systémové týrání,
- sekundární viktimizace,
- Münchhausenův syndrom by proxy.

Syndrom CAN je velice závažný, sociopatologický jev, na němž se podílí několik faktorů. Jedná se zejména o faktory na straně dospělého jedince (osobní zkušenost a anamnéza, přijaté normy, vliv primární rodiny, nezpracovaná vlastní traumata, neadekvátní zvládnání vlastních emocí, nekonzistence v postojích, neschopnost otevřené komunikace apod), faktory na straně dítěte (děti výchovně obtížné, s handicapem a somatickými onemocněními, děti hyperaktivní, impulzivní, děti zvýšeně dráždivé – plačtivé, neutišitelné, naopak ale i děti pasivní, poddajné, děti vyděšené, úzkostné, v období vzdoru nebo děti nesplňující očekávání rodičů) a faktory na straně rodiny (dysfunkčnost, vztahová patologie, narušená komunikace, izolovanost, nedostatečné hranice intimity, malý respekt k potřebám jedince, rodiny hyperprotektivní, výkonnostní, dvoukariérové, bezhraniční, nestabilní, vícekrát doplňované apod). Dále se jedná o faktory na straně prostředí (nezaměstnanost, chudoba, závislost, nestabilita, konflikty, onemocnění) a faktory na straně společnosti (morální či právní normy, postavení společnosti k násilí či sexualitě (Dušková, In Baštecká, 2009).

2.2 Charakteristika sexuálního zneužívání

Sexuální zneužívání je v anglosaské literatuře označeno jako CSA (Child Sexual Abuse) a lze jej chápat dle Duškové (In Baštecká, 2009, s. 408) jako „využití dítěte k navození sexuálního vzrušení či uspokojení sexuálních potřeb zneužívatele.“ Jako dítě se rozumí osob, jež je mladší 18 let, pokud však nestanoví zákon odlišně. V rámci České republiky je dítě na základě platného legislativního vymezení chráněno před jakýmkoliv sexuálním kontaktem do věku 15 let. Věková hranice není stanovena tam, kde je navíc zneužíváno závislosti jedné osoby na druhé.

Tak jako tomu bylo výše, tak rovněž příslušných definici v rámci problematiky sexuálního zneužívání je velmi mnoho. Dle Zdravotní komise Rady Evropy z roku 1992, lze sexuální zneužívání definovat následovně: „*Sexuální zneužití je nepatřičné vystavení dítěte pohlavnímu kontaktu, činnosti a chování. Zahrnuje jakékoliv pohlavní dotýkání, styk nebo vykořisťování kýmkoliv, komu bylo dítě svěřeno do péče, anebo kýmkoliv, kdo dítě zneužívá. Takovou osobou může být rodič, příbuzný, přítel, odborný či dobrovolný pracovník či cizí osoba*“ (Vaničková a spol., 1999, s. 20).

Podle autorky Elliottové (2000) lze sexuální zneužívání vymezit jako využívání osob mladších 15 let k získávání sexuálních prožitků či uspokojení ve prospěch plnoleté osoby. Pokud je však dítě na osobě, která jej zneužívá závislé, prodlužuje se věková hranice až do věku 18 let. Obecně lze říct, že o sexuální zneužívání se jedná vždy, pokud se dítě cítí v důsledku nějakého sexuálního chování nebo chování, které má sexuální podtext, nepříjemně.

Jedná se o velmi palčivé téma, které je však mnohdy těžce prokazatelné, a ne vždy vyjde najevo. Pachatel sexuálního zneužívání, je zpravidla dospělá osoba či osoba o několik let starší, než je samotné dítě. Pachatelé většinou vyvíjí na oběť nátlak, vydírají jej a nutí k mlčení, což oběť ze strachu dodržuje, a to klidně i po mnoho let. Po takové době je možnost dokázat zneužívání velmi obtížné, ba dokonce nemožné (Faller, Redmayne, 2007).

Jak již bylo uvedeno výše, prokazatelnost sexuálního zneužívání není zcela jednoduché. Zcela zásadní je skutečnost, že po sexuálním obtěžování nezůstávají na těle dítěte viditelné fyzické stopy. Avšak i přesto lze z některých příznaků usuzovat, že je s dítětem něco v nepořádku. Jedná se zejména o (Dušková, In Baštecká, 2009):

- bolesti hlavy, břicha, opuchliny, modřiny, odřeniny, také krvácení v oblasti rodidel, bolesti při močení, bolesti při chůzi nebo sezení, opakující se záněty pochvy, ranky a oděrky v ústech,

- nadměrný zájem o sexuální témata, flirtování, předvádění sexuálního chování, vyjadřování týkající se sexuálních praktik, které je pro věk dítěte neadekvátní,
- poruchy spánku, poruchy příjmu potravy, regresivní reakce (spaní s hračkou, cucání palce), nervozita, přecitlivělost, pláč, agresivita či destruktivní chování.

2.3 Formy sexuálního zneužívání

Sexuální zneužívání lze rozdělit do několika základních forem. První základní dělení je zejména s ohledem na vzdálenost tělesného kontaktu pachatele s obětí, a to na bezdotykové (bezkontaktní) a dotykové (kontaktní). Bezdotykové sexuální obtěžování zahrnuje následující formy (Vaníčková a spol., 1999):

- exhibicionismus (situace, kdy dospělý ukazuje své genitálie cizím dětem na veřejnosti například v parku),
- předvádění sexuálních aktivit dospělých před dítětem,
- nabízení erotických či pornografických materiálů (foto, video, časopisy) dítěti,
- obscénní hovory a telefonické hovory;
- voyeurismus (sexuální vzrušení probíhá na základě pozorování nahého dítěte nebo dítěte, které se svléká).

Dotykové (kontaktní) sexuální obtěžování je možné rozdělit do dalších dvou skupin, a to na penetrativní aktivity a nepenetrativní aktivity. Mezi penetrativní aktivity se řadí situace, kdy jde o sexuální proniknutí prsty nebo předměty do genitálu. Mezi nepenetrativní aktivity se řadí dotýkání, mazlení na genitálu nebo prsou předměty, rukou, genitálem (jak přes oblečení, tak na nahém těle). Dotykové sexuální chování v sobě zahrnuje především následující (Vaníčková a spol., 1999):

- **harassment** (bývá označováno jako znepokojování, zneklidňování, jedná se o situaci, kdy dospělý zneklidňuje dítě např. slovními výpady, plácáním po zadečku, tisknutím k sobě apod. a všechny tyto činnosti mají zároveň sexuální podtext, přestože jej dospělý popírá),
- **obtěžování** (řadí se mezi kontaktní typ sexuálního chování, během kterého je dítě obtěžováno, líbáno či osaháváno na erotogenních zónách jako jsou prsa, hýždě nebo genitálie, velmi často je to doprovázeno slovně),
- **sexuální útok** (jedná se o kontaktní formu, při které se dospělý dotýká erotogenních zón dítěte, mazlí se s ním a také jej poškozují tím, že do něj vzniká prstem, jazykem

nebo předměty, a to za pomoci síly a často během obrany dítěte, po dítěti je také požadováno totéž, tedy například masturbace penisu rukou apod),

- **znásilnění** (dotyková forma sexuálního zneužívání, při které jde o vynucené vniknutí do vaginy, konečníku či úst dítěte penisem),
- **incest** (jedná se o formu sexuálního zneužívání mezi dvěma osobami, jež jsou v příbuzenském vztahu, může se jednat nejen o pokrevní rodiče, ale také o příbuzného dítěte nebo sourozence),
- **pedofilní obtěžování** (kontaktní forma obtěžování prepubertálního dítěte jakýmkoliv dospělým).

Sexuální obtěžování lze dále dělit na základě povahy, a to na (Dušková, In Baštecká, 2009):

- **intrafamiliární** (jedná se o sexuální o obtěžování uvnitř rodiny, zneužívatelem je příbuzná osoba, většinou se jedná o otce, otčíma či dědečka),
- **extrafamiliární** (mimo rodinu, osoba dítěti dobře známá, jako např. soused, vedoucí volnočasových aktivit, rodinný známý, nebo osoba úplně cizí).

2.4 Mýty o sexuálním zneužívání

Sexuální zneužívání je velmi často diskutované téma, a to nejen mezi odborníky, ale také v rámci široké veřejnosti. Právě společnost k této problematice přistupuje vždy s ohledem na aktuální postoj většinové populace. Ve společnosti se lze tak setkat s mnoha mýty. Mýty o sexuálním zneužívání představují soubor nepravděpodobných přesvědčení, která jsou sdílená většinou částí společnosti (Faller, Redmayne, 2007).

Níže budou uvedeny a popsány nejčastější mýty o sexuálním obtěžování.

1. Sexuální zneužívání se téměř nevyskytuje v moderní společnosti.

Podle dostupných výzkumů je zřejmé, že zhruba každý čtvrtá dívka a každý šestý chlapec zažil minimálně jednu sexuální ataku v průběhu svého dětství. Není pravdou, že sexuální zneužívání je v moderní společnosti tabu, naopak se o něm stále více mluví a je zřejmé, že počet případů vlivem sociálních sítí roste (Dušková, 2004).

2. Sexuálně zneužívané jsou především dospívající dívky.

Jedná se o další mýtus. Obecně jsou nejčastěji zneužívané děti ve věku 3-6 let a ve věku 12-15 let. Přibližně čtvrtina případů zneužitých se týká chlapců, kde jako agresor vystupoval převážně cizí muž, u dívek je nejčastějším pachatelem vlastní, či nevlastní otec nebo jiný příbuzný (Dušková, 2004).

3. Děti zneužívá jen pedofil, nebo osoba s duševním onemocněním.

Reálně se však může jednat o kohokoliv. Nejvíce jsou děti vystaveny riziku ve vlastní rodině, nikoliv mimo ni. Útočníkem je nejčastěji osoba, jež dítě velmi dobře zná a má k němu důvěru. Ježková (2012) dodává, že asi desetina agresorů souzených za sexuální obtěžování trpí pedofilní sexuální poruchou. Pravý pedofil (tedy člověk, kterého sexuálně přitahují děti) s dítětem nesouloží, jeho aktivity končí většinou u mazlení.

Co se týče tvrzení, že agresorem musí být osoba s duševním onemocněním, opět není potvrzeno. Jedná se o mylně přesvědčení. Agresorem bývá zpravidla zcela psychicky zdravá osoba, která je za své chování plně odpovědná (Ježková, 2012, online).

4. Pokud má dítě nějaké trápení, tak se hned svěří rodičům nebo někomu jinému.

Tento mýtus byl již vyvrácen v textu výše uvedeném. K odhalení zneužívání může dojít až po několika letech, mnohdy až v dospělosti jedince. Pokud se sexuální obtěžování pravidelně opakuje, dítě se mu postupně přizpůsobí. Zároveň však prožívá vnitřní boj a hledá způsoby, kudy ven. To může vést k rizikovému chování či užívání návykových látek apod (Ježková, 2012, online).

5. Dětství je vždy radostné a bezstarostné období.

Pravdou je skutečnost, že velké procento dětí žije v podmínkách ohrožujících jejich život a zdraví (Ježková, 2012, online).

6. Čím víc mluví dítě o svém zážitku, tím víc se mu uleví.

Opak je pravdou. Jedná se o událost, která vzbuzuje velmi silné emoce a prožitek dítěte je v tomto směru velmi subjektivní. Dítě nechce o této situaci mluvit, ale naopak se snaží zapomenout. Opakování výpovědí v něm může vzbudit trauma, které je pak velmi těžké překonat. Z toho důvodu je potřeba k takovým dětem přistupovat opatrně (Kornelová, 2013, online).

7. Je jedno, jak se s malým dítětem zachází, protože tomu „stejně nerozumí“.

Dítě vstřebává to, co se kolem něj děje a má emoční reakce podobné těm, jako je tomu u dospělých. Trauma z prožitého sexuálního zneužívání ovlivňuje vztahy s ostatními lidmi i kvalitu osobního života do budoucna (Kornelová, 2013, online).

8. Sexuálně zneužívané děti jsou z nižších sociálně ekonomických vrstev.

Naopak velmi často dochází k sexuálnímu zneužívání v navenek dobře fungujících rodinách, ve kterých jsou kultivovaní a vzdělaní rodiče. U těchto rodin to nikdo nečeká, tudíž je sexuální zneužívání velmi dobře skryto (Kornelová, 2013, online).

9. Dítě se nesevěří, že je zneužívané, protože se mu to líbí.

Některé akty jednání agresora mohou být oběťmi vnímány jako příjemné, avšak při zneužívání pociťuje dítě mnoho protichůdných emocí. Dítě se nesevěřuje především proto, že může být vystaveno psychickému nátlaku, zastrasování nebo citovému vydírání (Ježková, 2012, online).

10. Neměli bychom věřit dětem.

Samozřejmě jsou případy, kdy si dítě skutečně vymýšlí a jeho obvinění je skutečně vymyšlené. To lze však rozpoznat v průběhu výpovědi, jelikož obsahuje hodně detailů. Pokud dítě skutečně prochází sexuálním násilím, zřejmě by si nevymyslelo něco, co nikdy nezažilo a nemohlo se s tím setkat (Kornelová, 2013, online).

11. Člověk, který byl sexuálně zneužíván, je celoživotně poškozený.

Sexuální zneužívání má většinou negativní následky, které mohou přetrvávat a výrazně zasahovat do života zneužívaného člověka i do dospělosti. Avšak je pravda, že někteří lidé se vyrovnají s důsledky prožitých traumat a jsou schopni si v dospělosti vybudovat uspokojující pracovní a rodinný život (Mufson, Kranz, 1996).

2.5 Ohrožené skupiny dětí

Na základě výzkumu Dětského krizového centra v Praze dochází k počátkům sexuálního zneužívání nejčastěji okolo šestého až dvanáctého roku věku dítěte. Oběťmi sexuálního zneužívání jsou většinou dívky, avšak u nejmenších dětí pohlaví nerozhoduje. U dětí

předškolního věku a výše pak dochází k sexuálnímu zneužívání zejména u dívek. Právě dívky v tomto věku jsou tomuto ohrožení vystaveny v největší míře (Dunovský, Dytrych, Matějček, 2002).

Pokud by se mělo stanovit, o jaké dívky se jedná, lze obecně uvést následující typologii (Dunovský, Dytrych, Matějček, 2002):

- dívky výrazně ženských tvarů, jemné, kypré,
- dívky koketní, mazlivé, se „svádivě“ ženským chováním“.

Dle výpovědi autorky Robert (2013) žije téměř 63 % zneužívaných dětí ve fungujících rodinách. V těchto rodinách se nachází agresor v podobě heterosexuálního muže. Jedná se o blízkou osobu dítěti, které věří a nemá důvod se něčeho obávat. Toto tvrzení doplňují o další typologii případných obětí autoři Dunovský, Matějček a Dytrych, jenž je následující:

- *„děti, které nevědí, že jejich tělo patří jim. Mají nedostatek obecných informací o sexuálním chování a neví, jak se chovat v případě sexuálního obtěžování,*
- *zanedbávané a deprivované děti (nejčastěji žijí v dysfunkčních a afunkčních rodinách,*
- *handicapované děti (tělesně, sluchově, nebo zrakově postižené, mentálně retardované,*
- *děti, jejichž matka je často delší dobu mimo domov,*
- *děti, které jsou buď ponechané bez dozoru, nebo jsou svěřené na hlídání neznámé osobě.“*

2.6 Důsledky sexuálního zneužívání

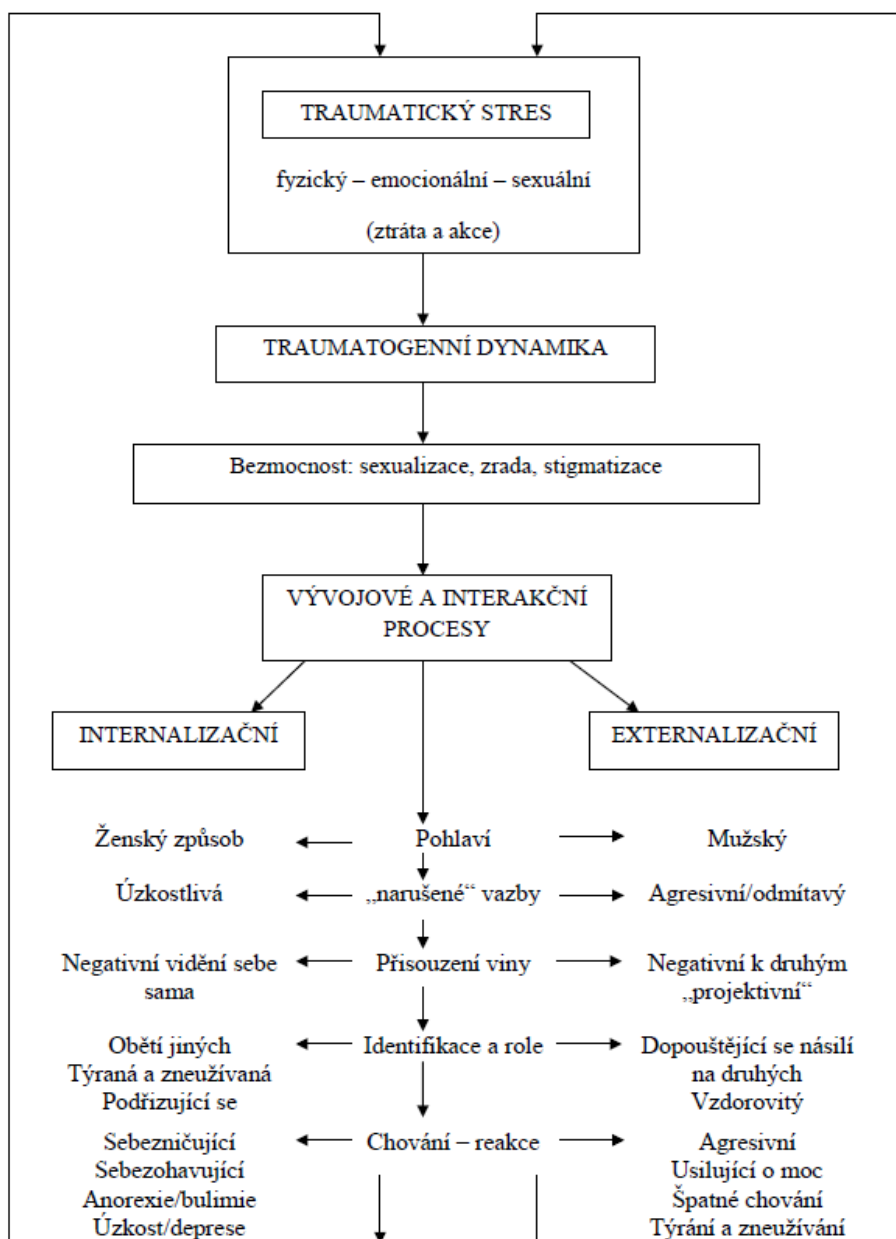
Sexuální násilí v jakékoliv formě vliv na jedince samotného a rovněž jeho okolí. Jedná se zejména o negativní důsledky, které ovlivňují zejména zdravý rozvoj dítěte. Trauma v podobě sexuálního zneužívání ovlivňuje nejen fyzické, ale také psychické zdraví jedince. Rovněž to ovlivňuje budoucí život jedince a jeho fungování ve společnosti. Děti, které byly zneužity, mohou být opožděné v rozvoji. Pokud k zneužívání došlo v raném dětství, lze na dítěti pozorovat, že se ve srovnání s vrstevníky naučí dítě později chodit, mluvit, méně se směje. Tyto děti mohou mít „špatné návyky“ jako je cucání prstu, kousání nehtů, houpání, častá masturbace.

Podle Weisse (2005) lze vymezit důsledky v chování jedinců, kteří byli obětmi zneužívání následovně:

- zneužití chlapci a dívky začínají dříve onanovat než jejich vrstevníci,
- u zneužitých dětí dochází k dřívějšímu zahájení nekoitálních aktivit.

- zneužitá dívky mají dříve první soulož než dívky, které nebyly zneužity,
- nejen chlapi, ale také dívky mají tendenci být promiskuitní ve svém chování,
- co se týče partnerské adaptace, zneužití muži mají zpravidla více partnerských vztahů a uzavírají za život více manželství,
- ženy jsou v dospělosti nespokojené se svým sexuálním životem a nedokážou být věrné svému partnerovi,
- jedinci obojího pohlaví často trpí sexuálními poruchami,
- jedinci často mají zkušenost s komerčním sexem (muži souloží s prostitutkou, ženy poskytují sex za peníze).

Každé dítě, jež bylo sexuálně zneužíváno prochází procesem traumatizace, což je znázorněno na obrázku 1. Z tohoto obrázku vyplývají rozdíly mezi chováním dívek a chlapců po prožitém násilí. Jejich reakce lze rozlišit jako internalizační a externalizační. Autor Bentovim (1998, s. 56) tomu dodává: „*Celý systém je vnímán jako zatahující se smyčka, neboť reakce na původní traumatizující a stresující události zase evokují události (a zatahují do nich dotyčného jedince), které mohou mít další traumatizující dopady a zachovat tak status quo tohoto systému.*“

Obrázek. 1: Proces Traumatizace

Zdroj: BENTOVIM, Arnon. *Týráná a sexuální zneužívání v rodinách*. Praha: Grada, 1998. *Psyché (Grada)*. ISBN 80-7169-629-3.

Následky prožitého sexuálního násilí jsou odlišné s ohledem na osobnost jedince a také dobu, během které na něm bylo násilí vykonáváno. Předpokládá se, že čím brutálnější bylo prožité násilí, tím dalekosáhlejší důsledky způsobuje. Zcela zásadní jsou také podmínky, za kterých probíhá sexuální násilí a také jak to vnímá oběť samotná. Rozhodující je také vzájemný vztah mezi obětí a agresorem. Současně má velký vliv i okolí, ze kterého oběť pochází, její představy o morálních normách a hodnotách. Spolu s těmito faktory hraje důležitou roli podpora

a pochopení blízkých lidí, kteří mají zásadní vliv na to, jak oběť zpracuje zážitek sexuálního násilí (Lewis, 2006).

Následky sexuálního zneužívání mohou být nejen krátkodobého, ale také dlouhodobého charakteru. Krátkodobé následky přetrvávají po dobu několika dnů po sexuálním násilí a lze mezi zařadit zejména (Vaníčková a kol., 1999):

- strach (dítě se velmi bojí toho, že se může situace opakovat),
- stud (dítě se cítí poníženo, a pocit, že na něm bylo vykonáno něco špinavého a bojí se to komukoliv sdělit),
- pocity viny (dítě si myslí, že nastalou situaci způsobilo samo, mělo klást větší odpor vůči pachateli; násilník řekl, že to dítě chtělo samo a nyní si dítě myslí, že je to jeho vina),
- apatie, uzavření se do sebe,
- poutání pozornosti (zhoršení prospěchu ve škole, rizikového chování),
- psychosomatické problémy (bolesti hlavy, břicha),
- nepřiměřené sexuální chování (dítě začíná vyhledávat sexuální uspokojení nejen u svých vrstevníků, ale také u dospělých).

Dlouhodobé následky sexuálního obtěžování přetrvávají u jedince po mnoho let a do značné míry ovlivňují dospělý život jedince. Jak již bylo uvedeno výše, vše se odvíjí od toho, jako osobností jedinec disponuje a jak se umí vyrovnávat se stresem. Mezi dlouhodobé následky sexuálního zneužívání se řadí:

- nedůvěra k lidem (pokud dítě zneužil vlastní otec, kterému důvěřoval a miloval jej, pak mohou v dospělosti nastat problémy při navazování partnerských či kamarádských vztahů s opačným pohlavím),
- sebepoškození a sebevražedné jednání (dítě považuje za jediný způsob řešení sebevraždy, jelikož jedinec tak bude mít kontrolu nad svým tělem, to stejné platí také u sebepoškození),
- deprese, neurotické symptomy (úzkost, fobie, obsese),
- obtíže v intimním životě (v dospělosti má jedinec problémy v rovině prožívání sexu, což je způsobeno tím, že zažil bolestnou zkušenost a neumí správně reagovat na fyzický kontakt a dotyky, které neubližují nebo neobtěžují),
- poruchy příjmu potravy,

- nízké sebehodnocení (jedinec žije v ústraní a je samotář nebo se naopak chová opačně a je agresivní až kritický vůči svému okolí),
- promiskuita nebo sexuální dysfunkce – u žen se mohou objevit gynekologické potíže,
- negativní vztah k vlastnímu tělu.

3 Prevence sexuálního zneužívání

Prevence sexuálního obtěžování se začala rozvíjet již od 70. do 80. let 20. století zejména v USA. Jedním z hlavních důvodů bylo zjištění, že sexuální zneužívání u dětí je stále častější, ale děti jsou zcela neinformované a nemají tak možnost podpory. Rodiče děti v rámci této problematiky informovali nedostatečně a děti tak v sobě měly zábrany, které jim bránily se svěřit či klást důležité otázky (Hoyano, Keenan, 2007).

Nejúčinnější ochranou dětí je prevence sexuálního zneužívání v předškolním a také mladším školním věku. Cílem prevence není navodit u dětí strach a obavy z mužů, se kterými se setkají či s nimi žijí ve společné domácnosti. Snahou je naopak prezentovat jim jisté problémy jako nebezpečné a pro jejich život nepřijatelné. Hlavním cílem je naučit dítě, aby rozpoznalo sexuální zneužívání, které může vycházet jak od blízkých lidí, včetně vlastních rodičů, tak od cizích osob, a aby vědělo, jak se má před zneužitím chránit. Podstatné je, aby dítě rozpoznalo rozdíly v anatomii muže a ženy a znalo základy sexuality, zrození dítěte a také rozumělo základním pojmům v této oblasti (Robert, 2013).

Aby prevence v tomto směru byla úspěšná je potřeba dodržovat následující pravidla (Robert, 2013):

1. informace podávané dospělou osobu musí být zcela jasné a srozumitelné pro děti všech věkových skupin,
2. rozhovor s dítětem na citlivé téma musí probíhat v klidné a příjemné atmosféře, dítě se musí cítit bezpečně,
3. v průběhu podávání informací o výchově k sexualitě a prevenci sexuálního zneužívání by mělo mít dítě pocit, že je respektováno a má svá práva.

Obecně je prevence rozdělována na primární, sekundární a terciární působení, což platí rovněž v rámci problematiky sexuálního obtěžování. Dle Světové zdravotnické organizace (WHO) slouží primární prevence zejména k předcházení nežádoucího společenského jevu tak, aby byl potlačen již v zárodku a neměl možnost se dále rozvíjet. V rámci primární prevence probíhá zejména zkoumání předpokladů, podmínek a příčin ohrožení. Dále také vytváří souhrnu činností, které mají za cíl předcházet těmto situacím. Je buď specifická, zaměřená proti konkrétnímu riziku, nebo nespecifická, zaměřená na žádoucí formy chování, na podporu zdravého vývoje dítěte (Weiss, 2005).

Sekundární prevence se snaží včas zachytit rizikové skupiny, jež jsou ohrožené negativním jevem a zabránit tak prohlubování negativní situace. Sekundární prevence se snaží

zejména odhalovat rizika, dále je objasňovat a také je mít pod kontrolou. Cílem sekundární prevence je omezit podmínky, za kterých dochází, nebo by mohlo docházet k sexuálnímu zneužívání. Tyto podmínky lze rozdělit na endogenní a exogenní (Dunovský, Dytrych, Matějček, 1995).

Terciární prevence je zaměřená především na zmírnění již vzniklé situace a jejich následků v rámci problémového jevu. Cílem tohoto typu prevence je zabránit opakování sexuálního násilí a minimalizovat poškození dítěte. Úspěšnost této prevence se odvíjí zejména od odborného přístupu lékaře, psychologa, sociálního pracovníka, pedagoga, rodiče apod., tj. osobnostmi, které jsou schopni zamezit možnost dalšího sexuálního zneužívání a poskytnout dítěti potřebnou pomoc (Hartl, 2015).

3.1 Primární prevence

Primární prevence je zaměřená zejména na děti, které mohou být potenciální oběti či skutečnou obětí sexuálního zneužívání. Celá řada autorů dále dodává, že do cílové skupiny by měl patřit také agresor a potenciální agresor. Autor Weiss (2005) se ve spolupráci s několika dalšími odborníky zabýval daným tématem a stanovil skupiny, na které by se měla primární prevence orientovat. Jedná se především o následující:

1. děti ve věku do patnácti let a jejich rodiče,
2. oběti zneužívání a pachatelé,
3. rodiče a vychovatele, či na ty, jež se na vychovatelství připravují,
4. další odborníky pracující s dětmi, jejichž činnost není zaměřena pedagogicky, ale mající kompetenci na provádění různých programů a opatření primární prevence (například lékaře, psychology, sociální pracovníky, orgány činné v trestním řízení, státní instituce apod.),
5. veřejnost a sdělovací prostředky (zde se řadí propagace různých veřejných informačních kampaní společenského uvědomění o právech dítěte na život bez násilí a o ničivých následcích sexuálního zneužívání,
6. na všechny vrstvy obyvatelstva.

Pro zdravý vývoj dítěte a snižování sexuálního zneužívání na minimum je potřeba, aby většinová populace byla vnímavější a také citlivější vůči zájmům a potřebám dětí. Jedná se tak o zapojení nejen státních, ale také nestátních organizací a podniků. Zde se řadí rovněž orgány vládní legislativy, církev, zdravotnické a kulturní organizace a také nestátní organizace určené

pro děti a mládež. Samotné poskytování potřebných informací je v rámci této problematiky důležité, jelikož může změnit postoj veřejnosti a také postoj státu k dosavadní platné legislativě. Nejeefektivnější se však jeví především cílené působení na určitou skupinu obyvatelstva (Weiss, 2005).

Klíčovou roli hraje v rámci primární prevence rovněž výchova dítěte. Jedná se zejména o výchovu mravní, estetickou či sexuální. Prevence proti sexuálnímu zneužívání by měla být součástí obsahu vzdělávání dítěte. Edukační proces o sexuálním násilí lze rozdělit na (Weiss, 2005):

- non-intencionální (dítě si přečte knihu o sexuálním zneužíváním, podívá se na edukativní film),
- neřízený (dítě se ptá rodičů, cíleně vyhledává odbornou literaturu, aby se dozvědělo o sexuálním násilí a obraně před pachatelem),
- řízený (učitel informuje děti, jak se mají bránit).

Cíle výchovy dítěte jako součástí primární prevence je kultivovat osobnost jedince a také z něj vychovávat harmonickou osobnost, která zná svá práva a umí rozpoznat ohrožující chování jiných osob. Každé dítě by také mělo mít pocit, že se má na koho obrátit a rovněž by mělo vědět, na koho se má obrátit v případě, že mu někdo ubližuje (Weiss, 2005).

3.2 Sekundární prevence

Zatímco primární prevence je orientována na všechny děti všech věkových kategorií jako na možné oběti, popřípadě na všechny dospělé jako na možné pachatele násilí, sekundární prevence je zacílena zejména na rizikové skupiny obyvatelstva. Sekundární prevence by měla ochránit především děti, ohrožené syndromem CAN (Dunovský, Dytrych, Matějček, 1995).

Je nutné zajistit, aby si lidé v ohrožení byli vědomi své rizikovosti, čehož lze dosáhnout dvojím způsobem, a to pozitivním a negativním. Pozitivní způsob spočívá zejména v poskytování informací, vzdělávání či v nabídce pomoci. Pro negativní způsob je typické zastrasování ohrožených jedinců. Dalším krokem je skutečnost, že tito rizikovní jedinci si uvědomí svoji rizikovost a jsou ochotni něco pro sebe udělat, pracovat na sobě a zbavit se možného ohrožení. Poslední krok je záležitostí společnosti, která jim v tom může pomoci, pokud ovšem má co nabídnout (Dunovský, Dytrych, Matějček, 1995).

Sekundární prevence sleduje především rizikovost dětí, následně dospělých, poté rodin a pak rizikovost situací. Jedním z největších rizik je dítě a jeho věk. Obecně lze říct, že kojenci a

batolata jsou pochopitelně ohroženy v maximální možné míře. Další vysoce rizikovou skupinou jsou děti předškolního věku. Čím více dítě roste a zraje jeho osobnost, tím nižší je pravděpodobnost, že se stane sexuální obětí (Weiss, 2000).

Každý rodič by měl dávat pozor nad svým dítětem, a to do konce předškolního věku. U dětí školního věku je sekundární prevence zaměřena zejména na prověření osob, se kterými dítě přichází do styku. V tomto směru je velmi důležité, jakou vazbu mezi sebou mají rodiče a jejich děti. Je důležité také zmínit, že hrozba sexuálního obtěžování vychází zejména z vlastní rodiny. V tomto případě je potřeba chápat rodinu jako exogenní multifaktoriální podmínku. Tím se rozumí následující aspekty (Weiss, 2005):

- individuální aspekty (zde se řadí sociální izolace dítěte, snížení kognitivních schopností, individuální vlastnosti),
- rodinné aspekty (jedná se o násilné chování mezi rodiči, mnoho rodin postrádá empatii mezi jednotlivými členy a chybí u nich také dostatečné sociální dovednosti),
- sociální aspekty (zde se řadí společnost, jež schvaluje sexuální násilí nebo sexualizace dítěte).

Cílem sekundární prevence je vyhledávání rizikových rodin, možných pachatelů a také možných obětí. Řadí se zde také vyhledávání možností terapie pro jednotlivé skupiny jedinců. Také se zde řadí i snižování rizikových situací, ze kterých k sexuálnímu zneužívání dětí dochází. Je podstatné, aby ve společnosti fungoval efektivní koordinační systém nejen mezi sociálními, ale také mezi pedagogickými, zdravotnickými institucemi a orgány v trestním řízení (Weiss, 2000).

3.3 Terciární prevence

Poslední typ prevence spočívá zejména v poskytnutí včasné odborné pomoci, a o nejen pro oběti, ale také pro pachatele. Je důležité, aby nejen pedagog, ale také lékař či sociální pracovník, popřípadě rodič správně zareagovali na situaci, ve kterém došlo ke sexuálnímu zneužívání dítěte (Weiss, 2000).

Terciární prevence má dvě etapy, a to etapu diagnostickou a etapu pomocnou, ochrannou či terapeutickou. Etapa diagnostická spočívá zejména ve zhodnocení míry poškození dítěte na úrovni medicínské, psychologické a také právní. První podezření pochází z pedagogické diagnózy, kterou provádí učitel, rodič nebo sociální pracovník. V rámci této fáze nedochází k profesionální diagnóze, ale jedná se spíše o podnět k následnému odbornému vyšetření.

V etapě diagnostické, ochranné a terapeutické dochází po pokynech odborným pracovištěm k rozhodnutí, zda dítě zůstane nadále v rodině. Dítě zůstává v rodině zejména v případě, že je rodina schopna mu poskytnout bezpečí a ochranu před pachatelem. Pokud dítě nemůže zůstat dále ve své rodině, tak je potřeba najít jiné příznivé řešení. K této situaci dochází v případě, že pachatelem sexuálního násilí je člen rodiny a není možné mu zabránit v páchání násilí (Taubner, 1996).

Dalším krokem terciární prevence je krizová intervence. Jedná se o neodkladnou, okamžitou pomoc lidem, jež nejsou schopni vlastními silami zvládnout životní událost či prožitek. Krizová intervence je důležitá pro další rozhodující vývoj dítěte. Právě následná psychoterapie dítěte či potažmo celé rodiny je zcela zásadní, ale měla by být aplikovaná s největší opatrností. V řešení problematiky sexuálního zneužití je proto nezbytná interdisciplinární spolupráce. Služby krizové intervence jsou poskytovány v přímém kontaktu nebo po telefonu (Dušková, 2004).

V rámci krizové intervence pracuje odborník s klientem tady a teď a zaměřuje se zejména na aktuální situaci a problém. Odborník hledá spolu s klientem způsoby, jak zvládnou celou situaci a jak následně postupovat v budoucím životě. Samotné organizace poskytující krizovou intervenci jsou zaměřené také na odstranění strachu z oznámení trestného činu, což je spojené se sekundární traumatizací v důsledku vyšetřování. Během krizové intervence se pracuje nejen s dítětem, které bylo zneužito, ale také s celou jeho rodinou. Intervenční tým se skládá z různých odborníků: sociálního pracovníka, psychologa, psychiatra, pediatra, právníka, pedagoga, sexuologa (Špatenková, 2011).

3.4 Možnosti prevence v mladším školním věku

Prevence v mladším školním věku je do jisté míry velmi specifická. Děti se v tomto věku nachází do jisté míry na pomyslné hranici dětského a již dospělého světa. Je potřeba děti zbytečně nezatěžovat a nestrašit je, ale zároveň je nutné je připravit na skutečný svět. Je nutné nastavit jistá pravidla, která musí být v tomto věku srozumitelná a zcela jasně vymezena. Jedině tak budou mít pro děti smysluplnou formu. Chování mladšího školáka je velmi úzce vázáno na realitu, tudíž je schopen uvažovat o něčem určitém, co sám zná, i když není objekt jeho úvah aktuálně přítomen (Vágnerová, 2008).

Zejména primární prevence by měla být zaměřena na obecné a zcela pochopitelné informace. Pravidla a limity vytvářejí bezpečí a děti chrání, proto by i v primární prevenci měly být informace jasné, přímé a co nejvíce zobecněné. Dítě ze strachu z nepochopení, kritiky,

posměchu a také odsouzení má tendenci se uzavírat do sebe, čeho pak zneužívají případní agresori. Proto je potřeba být vůči dětem otevření a trpělivě reagovat na jejich chování a dotazy a pozorovat případné změny v jejich chování. Zneužití důvěry takového dítěte může být mnohem snazší než zklamat dítě, které má doma nebo ve škole bezpečné zázemí a přijímáno ze strany rodičů a svého okolí. Pokud dítě vyrůstá ve fungující rodině, pak je preventivní působení daleko efektivnější (Říčan, 2014).

Zcela klíčové je pro prevenci sexuálního zneužívání porozumět sexualitě mladšího školního věku. Důležité je vytvářet v rámci školního prostředí stejnopohlavní skupiny, tedy skupiny jen dívkami a jen s chlapci. U dětí, které nastupují do první třídy je běžné, že mají již upevněnou svou genderovou identitu a rozumí rozdílům mezi muži a ženami, a to nejen na fyzické úrovni, ale i z hlediska chování a emocí, Následkem toho se začnou více stydět a vyžadovat soukromí během převlékání, koupání apod. Děti v této fázi vývoje by měly mít základní porozumění pro to, jak děti přicházejí na svět a měly by umět správně pojmenovat intimní části těla (Hobson, 2014).

V neposlední řadě je potřeba si uvědomit, že sexuální zneužívání se netýká až dětí v pubertálním věku a předtím tedy nutné s dětmi o této problematice hovořit, aby nebyly sexuálně atakované. Děti jsou v tomto věku naopak velmi náchylné na jakékoliv nevhodné chování, jelikož nejsou zcela citově vyspělé. Obecně lze říct, že platí předpoklad, že čím je dítě mladší, tím je menší šance, že bude situace nějakým způsobem zachycena, protože takové dítě nemá nástroj, jak o tom, co zažívá, komunikovat, často také nedokáže situaci vyhodnotit jako zneužití (Říčan, 2014).

4 Praktická část

Jak již bylo řečeno výše, dětství představuje velmi významné životní období, jelikož se vytváří nejen osobnost dítěte, ale také jeho dispozice pro budoucí život. Dítě by mělo vyrůstat obklopeno milující rodinou a mělo by se cítit bezpečně. Pokud tomu tak není, je jeho vývoj narušen. Právě sexuální zneužívání je velkým zásahem do životě dítěte, o to více pokud se jedná o násilí vykonávané ze strany někoho z rodiny. Dítě ztrácí nejen důvěru ke svému blízkému okolí, ale v budoucím životě také k opačnému pohlaví. Děti bohužel mnohdy nejsou schopny rozeznat morální aspekt a považují celou situaci za zcela běžnou a normální.

Jak tedy děti vnímají sexuální zneužívání? Do jaké míry jsou informované? Jak na ně působí preventivní opatření? Mají preventivní opatření účinek? Tyto otázky byly kladeny na počátku výzkumného šetření, jež bude předloženo níže.

Hlavním záměrem praktické části bude prozkoumat informovanost dětí mladšího školního věku o sexuálním zneužívání a vliv preventivních opatření na děti stejného věku. Potřebná data budou zajištěna zejména dotazníkovým šetřením aplikovaným na děti mladšího školního věku jedné vybrané třídy 1. stupně, a to ve dvou krocích. V rámci šetření bude zadán vstupní dotazník, jež bude zjišťovat aktuální informovanost dětí o sexuálním zneužívání a výstupní dotazník, který bude zjišťovat informovanost dětí po působení preventivních opatření.

4.1 Cíle výzkumu

Praktická část diplomová práce se zabývala výzkumným šetřením, které se snažilo zjistit míru informovanosti vybraných žáků na vybrané základní škole o sexuálním zneužívání, sexuálním násilí, týrání a možnostech preventivního působení. Dále zda vědí, na koho se v těchto situacích mohou obrátit a jak vůbec celou tuto situaci v rámci jejich možností mohou řešit. Prevence v této oblasti je nutná a vychází z podstaty, že ve škole, v základní instituci, žák získává většinu životních odborných i praktických znalostí a dovedností. Nedílnou součástí edukace je i předávání informací v rámci sexuální výchovy, a proto by tedy žáci měli získat informace i o negativních jevech v této oblasti.

Tato výzkumná část práce se zabývala daty, získanými na vybrané základní škole v Olomouci, nedá se tudíž říct, že by výsledky byly obecně platné. Data získaná při výzkumu jsou tedy platná pouze pro určitou předem vybranou skupinu.

Na základě výše uvedeného byl stanoven cíl práce. Cíl výzkumu vyplývá zejména z první části předložené práce, jelikož se opírá o teoretické znalosti a aktuální zdroje v rámci vybrané problematiky. Na základě teoretických východisek a také nastaveného cíle předloženého textu byl nastaven rovněž cíl výzkumného šetření.

Cílem praktické části bylo zjistit a porovnat aktuální znalosti dětí mladšího školního věku v rámci problematiky sexuálního zneužívání se znalostmi po působení preventivního opatření na půdě školy.

Z takto stanovené cíle vyplývají rovněž otázky výzkumu, které jsou následující:

1. *„Jsou žáci na vybrané základní škole ve vybrané třídě informováni o pojmech sexuální zneužívání, sexuální násilí a týrání?“*
2. *„Znají žáci na vybrané základní škole ve vybrané třídě pojmy linka bezpečí a schránka důvěry?“*
3. *„Vědí žáci na vybrané základní škole ve vybrané třídě, jak danou situaci v rámci jejich možností řešit?“*

4.2 Metodika výzkumu

Samotné zkoumání probíhalo v několika fázích a bylo využité nejen dotazníkové šetření, ale také interview spolu s prezentací a využitím příslušných obrázků. Pro prvotní získání informací byla použita metoda dotazníkového šetření, avšak pouze ve vybrané třídě. Dotazníky byly s žáky vypracovány přímo ve výuce. Pro práci s dětmi na toto téma bylo potřeba vypracovat pro zákonné zástupce žáků informovaný souhlas (viz Příloha č. 2). V informovaném souhlase je zákonným zástupcům slíbena anonymnost dat, získaných od žáků.

Vyplnění vstupních dotazníků žáky byla první fáze výzkumu. Žáci se s tímto dotazníkovým šetřením setkali zřejmě prvně, čemuž pravděpodobně odpovídala i kvalita dat.

V této oblasti již existuje několik dotazníků, nicméně pro daný výzkum bylo potřeba vytvořit nestandardizovaný formulář, který by byl přímo úměrný věku našich respondentů. Taktéž je uveden na konci mé diplomové práce (viz Příloha č. 1). Vytvořený dotazník obsahoval 12 otázek, otázky uzavřené, polouzavřené. Nejvíce pak převládaly otázky škálové, a to se stupnicí od „určitě ne“, „spíše ne“ přes „nevím“, „spíše ano“ až po „určitě ano“.

Dalším krokem ve výzkumu bylo využití metody individuálního rozhovoru (viz. Příloha č. 4). Jednalo se o popis situací na jednotlivých kreslených obrázcích, které byly vytvořeny pro děti. (viz. Příloha č. 3). Na obrázcích nalezneme různé patologické jevy vyskytující

se ve společnosti. Bylo potřeba zjistit jejich bezprostřední reakci, při které vyhodnotí situaci podle osob, prostoru, mimiky a dalších znaků.

Respondenti obrázky popisovali za pomoci doprovodných otázek, které jim v tom byly nápomocny. Rozhovor byl nahráván na diktafon a poté převeden do psané formy.

Pro objasnění pojmů, které respondenti měli v dotaznících byla využita forma prezentace (viz. Příloha č. 5), kde došlo k vysvětlení pojmů, které žáci nemusí chápat, nebo se s nimi ještě neměli možnost setkat. Jednalo se tedy o prezentaci informativního charakteru. Žáci měli být schopni si vysvětlené pojmy zapamatovat a upevnit. Tyto poznatky uplatnili při vyplňování výstupního dotazníku, kde dojde k ověření, že si respondenti informace vštípili.

. Součástí prezentace byly také drobné aktivity, které plnily jak funkci motivační, tak zároveň i funkci aktivizační a krátká videa.

Pro zjištění aktuální znalosti respondentů o tomto jevu byla opět využita metoda dotazníkového šetření, tentokrát nazvána jako výstupní. Jedná se o totožný dotazník, který žáci vyplní. Jedná se o totožný dotazník z toho důvodu, že žáci získali nové poznatky, došlo k objasnění některých jim neznámým termínům, a tudíž mohou jednotlivé situace a události vidět v poněkud odlišném světle.

V rámci výzkumného šetření byly využity dotazníky, které byly vytvořeny v aplikaci Google dotazníky. Jedná se o vstupní i o výstupní dotazníky.

U výzkumného šetření při dotazníku byla položena hlavní otázka: „Jsou žáci na vybrané základní škole ve vybrané třídě informováni o pojmech sexuální zneužívání, sexuální násilí, týrání, linka bezpečí; a vědí, jak danou situaci v rámci jejich možností řešit?“. U vstupního dotazníku došlo ke zjištění míry informovanosti žáků. Tato míra také určila další kroky výzkumu. U výstupního dotazníku dochází spíše k ověření, že si respondenti opravdu dané pojmy, jako sexuální zneužívání, sexuální násilí, týrání a syndrom CAN dokážou interpretovat, alespoň jejich vlastními slovy. Jsou také náležitě poučeni o možnostech řešení těchto situací v rámci jejich možností.

4.3 Zkoumaný soubor

V rámci uvedeného výzkumného šetření byl vybrán vzorek respondentů vzhledem k vybraným metodám sběru dat, jež byly uvedeny výše. Dotazníkové šetření bylo určeno zejména pro děti čtvrté třídy vybrané základní školy v Olomouci. Celkem se jednalo o 20 žáků, z toho 12 dívek a 8 chlapců. Věkové rozmezí respondentů v této skupině se pohybovalo od 9 let do 11 let.

Jedinou podmínkou při výběru respondentů byl souhlas rodičů, aby se jejich děti účastnili anonymního dotazníkového šetření a také ochota pedagogů nechat děti dotazník vyplnit v rámci jejich hodiny. V rámci šetření byla vybrána taková třída, u které byl po předchozí domluvě s jejich třídním učitelem předpoklad, že se dokážou soustředit a jsou schopni tak poskytnout adekvátní data. Ačkoliv nebyly stanoveny žádné podmínky, které by museli respondenti splnit, byly jim položeny demografické otázky, které se zaměřily na věk a pohlaví. Tyto údaje budou analyzovány níže.

4.3.1 Rozdělení respondentů dle příslušných kategorií

Vzorek respondentů byl rozdělen na základě dvou položených demografických otázek, konkrétně na jejich věk a následně pohlaví.

Věk respondentů

	(n)	(%)
9 let	6	30
10 let	13	65
11 let	1	5

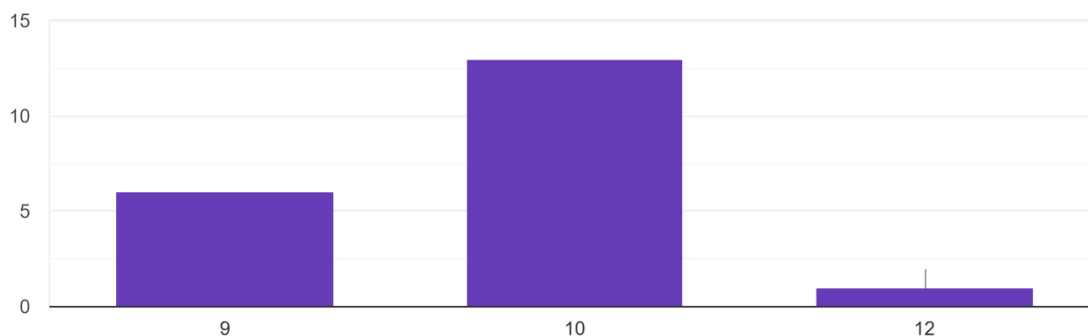
Tabulka 1: Rozdělení respondentů dle věku

Zdroj: vlastní šetření

Účel této položky je zjistit počet a četnost dívek a chlapců, účastnících se výzkumu. K tomu jsme využili veličiny jako – absolutní četnost (n) a relativní četnost (%).

Kolik je ti let?

20 odpovědí

Graf 1: Rozdělení respondentů dle věku

Zdroj: vlastní šetření

Z grafu č. 1 je zřejmé, že 6 oslovených respondentů bylo ve věku 9 let, dalších 13 ve věku 10 let a zbylý 1 ve věku 12 let.

Pohlaví respondentů

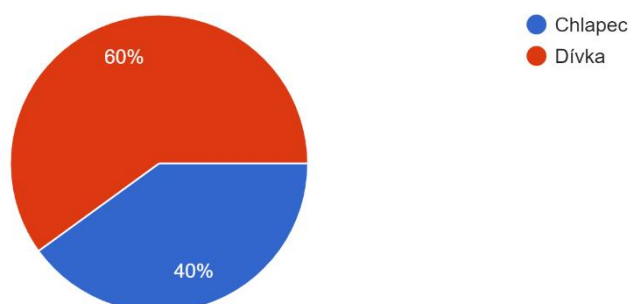
	(n)	(%)
Chlapec	12	60
Dívka	8	40
Celkově	20	100

Tabulka 2: Rozdělení respondentů dle pohlaví

Zdroj: vlastní šetření

Účelem této položky bylo zjistit, jaká je četnost obou pohlaví. Celkem 60 % oslovený respondentů bylo mužského pohlaví. Pouze 8 respondentů bylo ženského pohlaví, což bylo 40 % z celého souboru.

Jsi
20 odpovědí

Graf 2: Rozdělení respondentů dle pohlaví

Zdroj: vlastní šetření

Jak z tabulky, tak i grafu vyplývá, že se dotazníkového šetření zúčastnilo větší počet dívek, konkrétně o 4 žáky. Tyto údaje jsou v obou dotaznících shodné, proto jsou zde vypsány pouze jednou.

4.4 Výsledky výzkumu

Jak bylo již zmíněno výše výzkum byl rozdělen do několika částí. První fáze představoval vstupní dotazník, který se skládal ze dvanácti otázek. Bylo by zřejmě vhodné předeslat, že dotazník vstupní byl totožný s dotazníkem výstupním.

Dotazník se skládal ze dvou částí. V první části se zaměřoval na samotné respondenty, konkrétně na údaje o jejich pohlaví a věku. V části druhé se dotazník zaměřoval na znalost pojmů sexuální zneužívání, tělesné týrání, syndrom CAN, linka bezpečí a schránka důvěry. Dále se také dotazoval na jejich možnou reakci na tyto situace. Vyskytovali se zde také otázky, ve kterých zjišťujeme, na koho by se respondenti v těchto věcech obrátili. U těchto položek se primárně jednalo o škálové otázky. Možnosti odpovědí byly od „určitě ne“, „spíše ne“ přes „nevím“, „spíše ano“ až po „určitě ano“. Dále se zde také vyskytovala kombinace otázek jednoduchého typu s typem polouzavřených otázek. Vzorový dotazník byl přiložen (viz příloha č. 1). Dále se zde vyskytuje kombinace otázek dvojího charakteru. Nejprve se jednalo o otázky uzavřené – polytomické, kde respondenti vybírali ze tří až čtyř možností. Následně se jednalo o otevřené, kde respondenti doplnili krátkou stručnou odpověď a polouzavřené, kde si respondenti volili mezi danou odpovědí, nebo doplnili svou odpověď (Reichel, 2009).

V tabulkách jsou uvedeny dvě veličiny – absolutní a relativní četnost odpovědí zúčastněných respondentů ze 4. ročníku. Grafy zobrazují celkové výsledky, které vychází z odpovědí žáků. U některých grafů jsou rovněž i nápovědy.

U prvních dvou položek jsou shodné údaje, proto jsou uvedeny pouze jednou. U následujících položek jsou vloženy grafy z obou dotazníků. A to nejprve VSTUPNÍ, poté VÝSTUPNÍ. Je tak učiněno z principu přehlednosti.

Dále u škálových položek jsou vypsány pouze číselné jednotky. Zde je jejich vysvětlení:

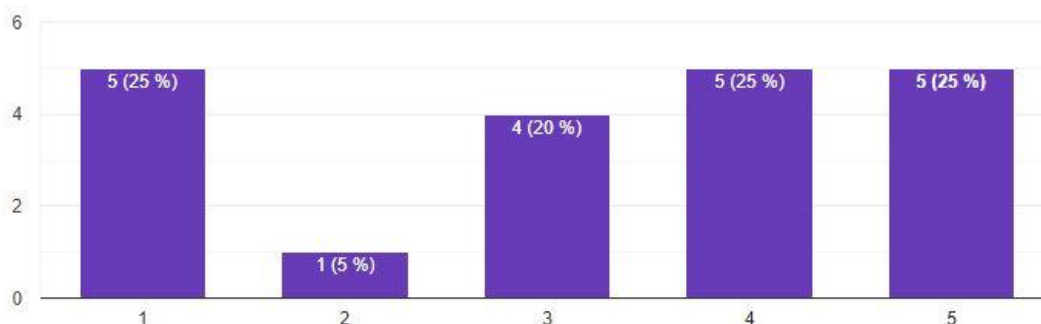
1- určitě ne, 2- spíše ne, 3- nevím, 4- spíše ano, 5- určitě ano

Otázka č. 1

Tato otázka je škálová a je rozdělena do pěti podotázek (a až e). Ke každé podotázce je přiřazen graf.

Zde se dotazujeme respondentů, co podle nich je sexuální zneužívání, kde vybírají z pěti možností.

1.a Dospělý (učitel, cizí člověk v parku,...) se dotýká dítěte na intimních místech
20 odpovědí

1- určitě ne, 2- spíše ne, 3- nevím, 4- spíše ano, 5- určitě ano

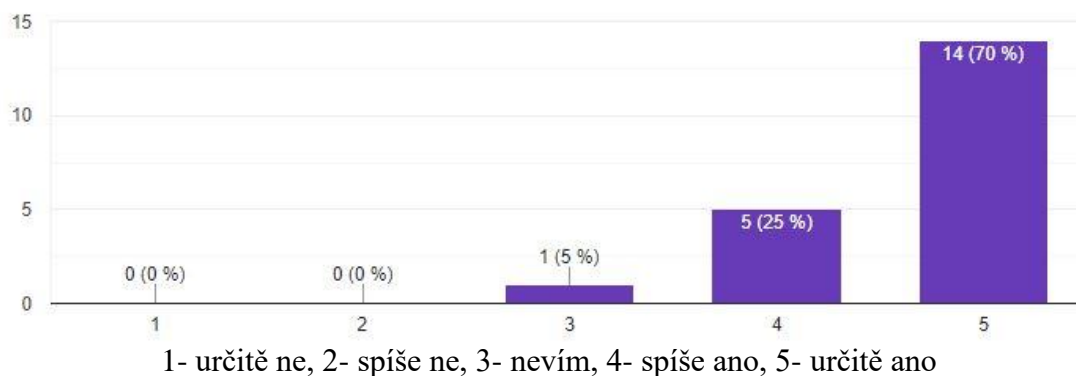
Graf 3: Sexuální zneužívání – a)

Zdroj: vlastní šetření

U otázky 1a) je z grafů patrné, že při vyplňování vstupního dotazníku si nebyli žáci zcela jistí při vyplňování a že se zřejmě s tímto způsobem hodnocení nesetkali. U vstupního dotazníku si lze všimnout, že odpovědi respondentů jsou rozprostřeny mezi hodnoty určitě ne, nevím, spíše ano a určitě ano.

1.a Dospělý (učitel, cizí člověk v parku,...) se dotýká dítěte na intimních místech

20 odpovědí

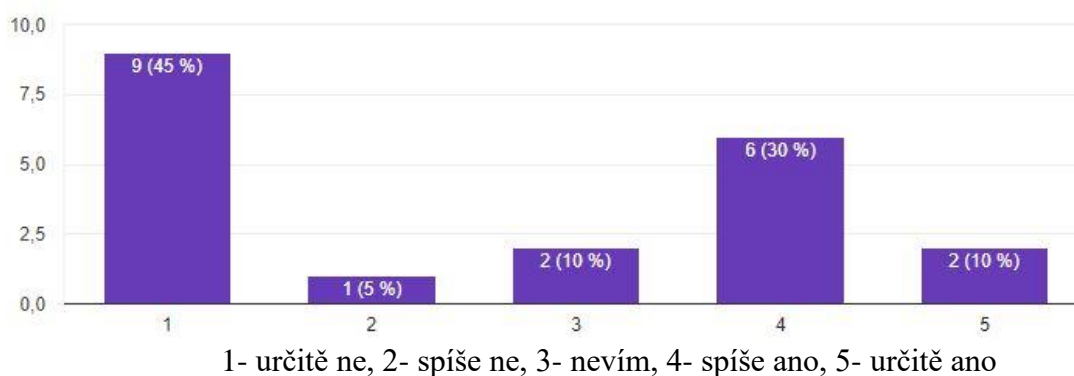
Graf 4: Sexuální zneužívání – a)

Zdroj: vlastní šetření

U výstupního dotazníku už je informativní hodnota vyšší, žáci už byli obeznámeni s pojmy. Drtivá většina, což je v této chvíli 14 žáků (70%) si myslí, že sexuální zneužívání je to, když se dospělý dotýká dítěte na intimních místech. Mnohem menší množství respondentů (25%) si myslí, že tohle pravděpodobně sexuální zneužívání bude a pouze 5% respondentů neví, zda je to sexuální zneužívání.

1.b Nucení dítěte dospělým (rodič, učitel,...) ke sledování sexuálních videí

20 odpovědí

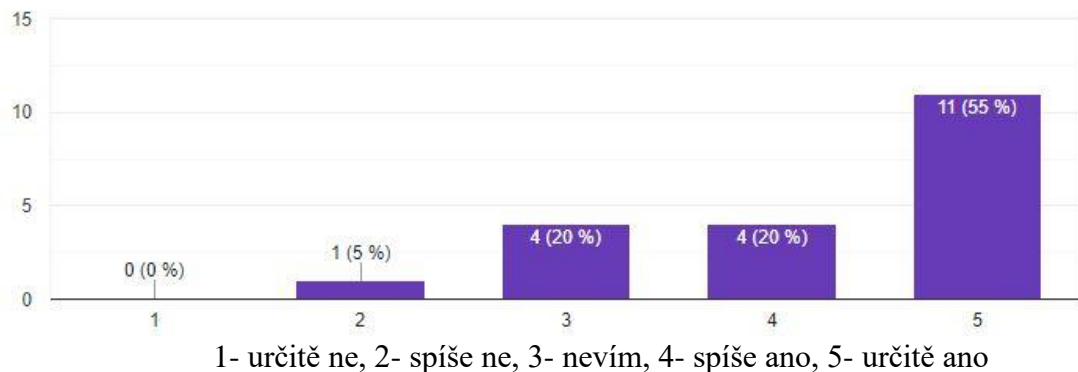
Graf 5: Sexuální zneužívání – b)

Zdroj: vlastní šetření

Otázka č. 1b) se ptá, zda je sexuální zneužívání to, pokud je dospělý nutí sledovat videa se sexuální tematikou. Z tohoto grafu lze vyčíst, že ve většině rodin respondentů (45 %) je naprosto normální, že rodiče své děti nutí sledovat tato videa. 10 % žáků odpovědělo nevím, a pouze 2 respondenti zřejmě pochopili otázku.

1.b Nucení dítěte dospělým (rodič, učitel,...) ke sledování sexuálních videí

20 odpovědí

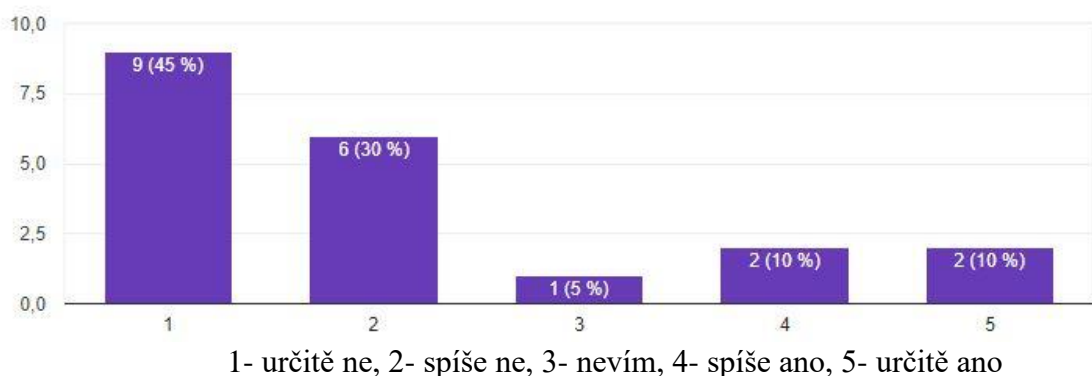
Graf 6: Sexuální zneužívání – b)

Zdroj: vlastní šetření

U tohoto grafu si myslí až 55 % respondentů, že i nucení ke sledování sexuálních videí je sexuální zneužívání. Pouhých 20 % si není jisto a neví.

1.c Pomoc (od rodičů) při koupání dítěte, pomoc při každodenních činnostech, převlékání

20 odpovědí

Graf 7: Sexuální zneužívání – c)

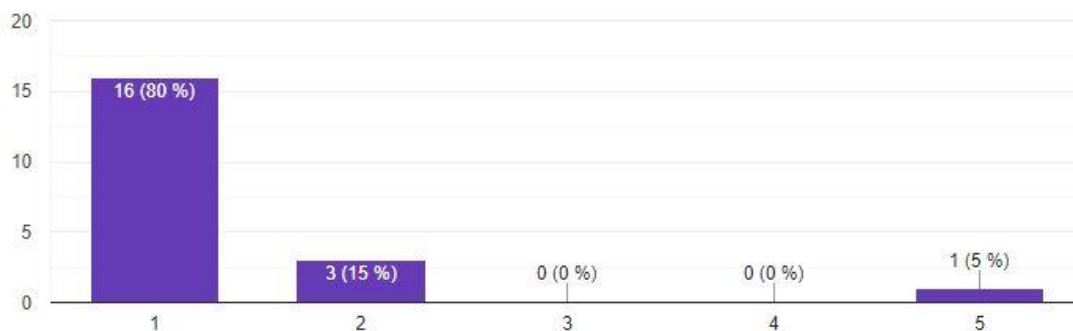
Zdroj: vlastní šetření

U otázky č. 1c) u žáků byl zjišťován jejich názor na to, zda je sexuální zneužívání pomoc od rodičů při koupání, každodenních činnostech apod. U vstupního lze vidět, že žáci, konkrétně 45 % si myslí, že to sexuální zneužívání není. Menší část skupiny (30 %) si myslí, že to pravděpodobně není sexuální zneužívání. 1 žák nevěděl, a pouze 2 respondenti (10 %) uvedli, že tohle chování podle nich sexuální zneužívání.

1.c Pomoc (od rodičů) při koupání dítěte, pomoc při každodenních činnostech, převlékání

20 odpovědí

1- určitě ne, 2- spíše ne, 3- nevím, 4- spíše ano, 5- určitě ano

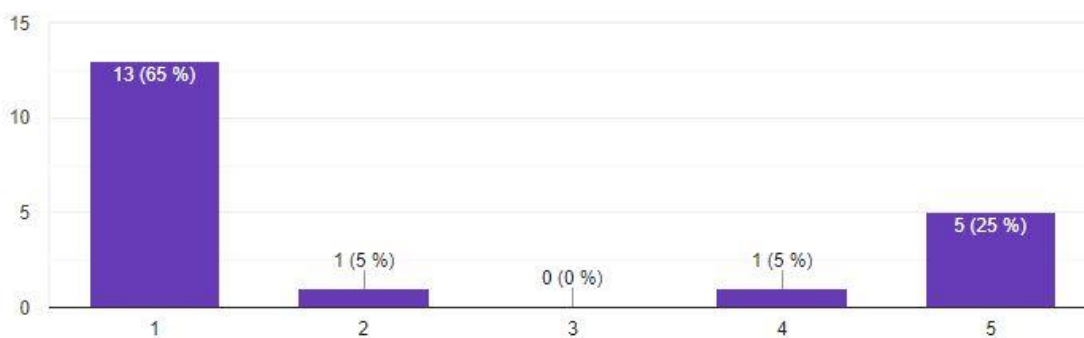
Graf 8: Sexuální zneužívání – c)

Zdroj: vlastní šetření

Při zaměření na graf 8., můžeme vidět, že 80 % respondentů, což je více než polovina výzkumného souboru, uvádí, že pomoc od rodičů při koupání není sexuální zneužívání. A pouze 1 respondent uvedl, že je to pro něj sexuální zneužívání.

1.d Když dá rodič dítěti pusy, pohlazení od rodičů

20 odpovědí

1- určitě ne, 2- spíše ne, 3- nevím, 4- spíše ano, 5- určitě ano

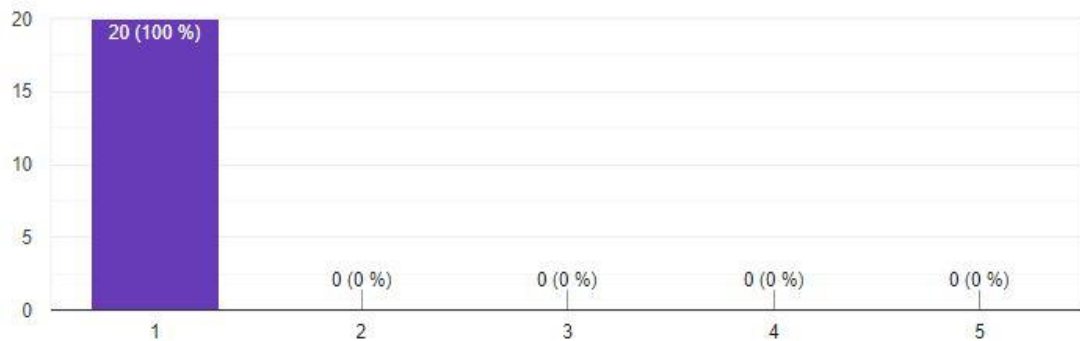
Graf 9: Sexuální zneužívání – d)

Zdroj: vlastní šetření

Ve vstupním dotazníku 25 % respondentů uvedlo, že toto chování jim připadá jako sexuální zneužívání. 65 % respondentů tvrdí, že pohlazení od rodičů a pusy na dobrou noc jim přijde v pořádku.

1.d Když dá rodič dítěti pusy, pohlázení od rodičů

20 odpovědí

1- určitě ne, 2- spíše ne, 3- nevím, 4- spíše ano, 5- určitě ano

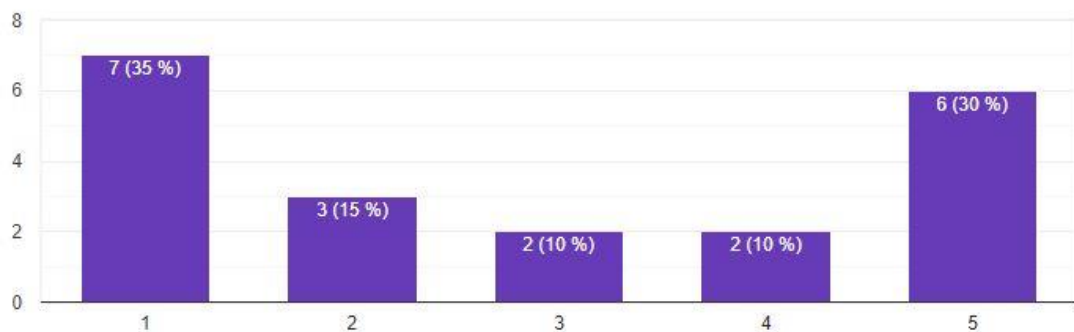
Graf 10: Sexuální zneužívání – d)

Zdroj: vlastní šetření

U tohoto grafu výstupního dotazníku lze říct, že došlo k objasnění pojmu, a všichni respondenti přehodnotili svá rozhodnutí. 100 % respondentů si myslí, že tohle chování není sexuální zneužívání.

1.e Pohlavní styk dospělého (rodič, učitel, neznámý člověk v parku,...) s dítětem

20 odpovědí

1- určitě ne, 2- spíše ne, 3- nevím, 4- spíše ano, 5- určitě ano

Graf 11: Sexuální zneužívání – e)

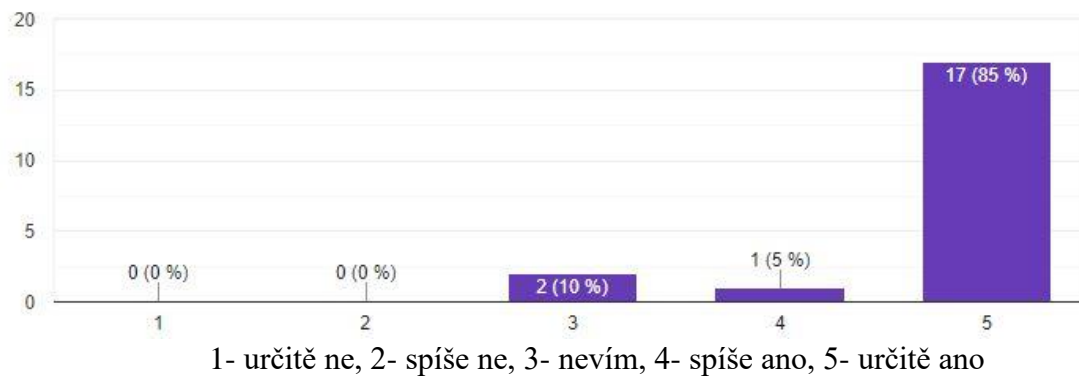
Zdroj: vlastní šetření

Grafy u otázky č. 1e) nám ukazují, jak žáci odpovídají na to, zda je pohlavní styk dospělého s dítětem sexuální zneužití. U grafu lze pozorovat, že žáci buď neznají pojem sexuální styk, anebo došlo opět ke zmatení. Data totiž ukazují, že pro 35 % žáků je toto chování

v pořádku a nejde o znásilnění. Přibližně stejná procenta nám ukazují, že pro 30 % žáků tohle chování není v pořádku. Pouhých 10 procent respondentů odpovědělo, že neví.

1.e Pohlavní styk dospělého (rodič, učitel, neznámý člověk v parku,...) s dítětem

20 odpovědí

Graf 12: Sexuální zneužívání – e)

Zdroj: vlastní šetření

Při zaměření na výstupní graf, zpozorujeme, že hodnoty mají nejvyšší zastoupení u odpovědi „určitě ano“. Znamená to tedy, že 85 % respondentů uvádí, že toto chování vidí jako sexuální zneužívání. Odpověď neví zvolili 2 respondenti.

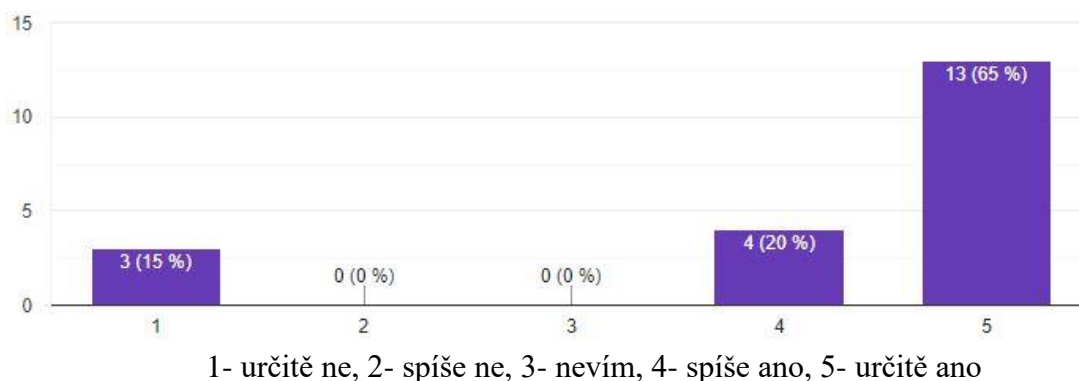
Otázka č. 2

Tato otázka je škálová s možností jedné polouzavřené. Je rozdělena do šesti podotázek (a až f). Ke každé podotázce je přiřazen graf.

Zde jsou respondenti dotázáni, na koho by se obrátili v případě, že by jim někdo nepřiměřeně ubližoval. Opět vybírají z pěti možností.

2.a Rodičům, nebo někomu z rodiny

20 odpovědí

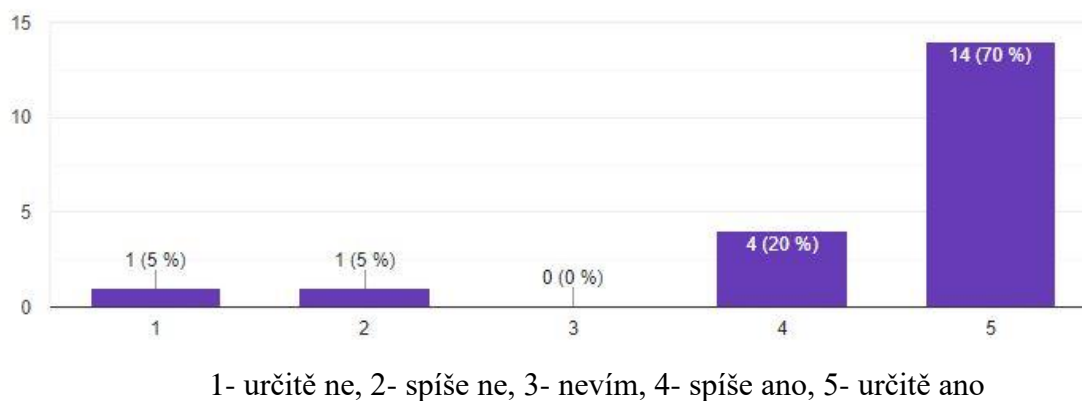
Graf 13: Sdělil bys to rodičům?

Zdroj: vlastní šetření

U otázky 2a) si lze povšimnout, že u grafu č. 13 relativní četnosti (65 %) u odpovědi určitě ano. Tady u této otázky měli respondenti ihned jasno. Ve vstupním dotazníku se k možnosti ne vyjádřilo 15 % žáků.

2.a Rodičům, nebo někomu z rodiny

20 odpovědí

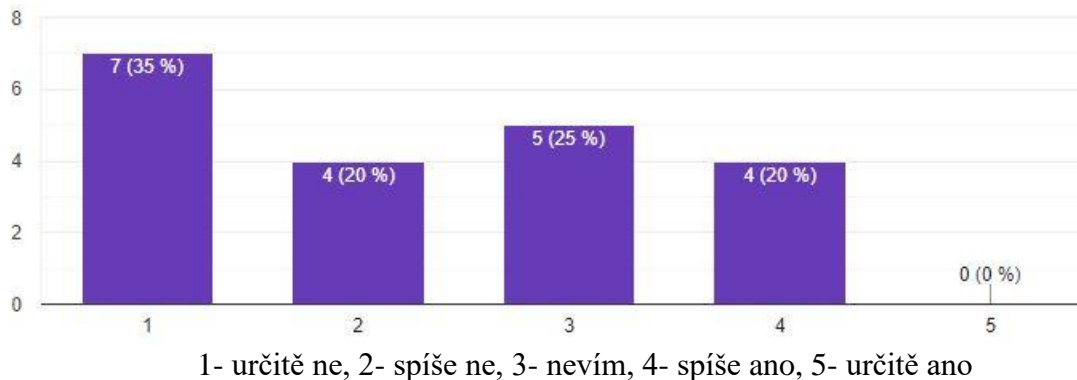
Graf 14: Sdělil bys to rodičům?

Zdroj: vlastní šetření

U tohoto grafu lze vidět nejvyšší zastoupení respondentů u odpovědi „určitě ano“. Většina respondentů má tedy ke svým rodičům kladný vztah. K možnosti „určitě ne“ se ve výstupním dotazníku vyjádřilo 5 %.

2.b Kamarádovi/ kamarádce

20 odpovědí

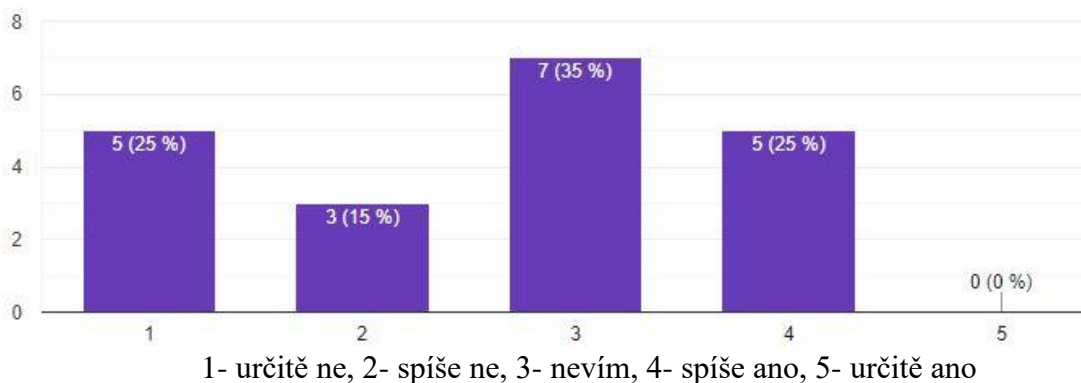
Graf 15: Sdělil bys to kamarádovi/kamarádce?

Zdroj: vlastní šetření

Otázka číslo 2b) zjišťuje, jako důvěru mají respondenti ke svým kamarádům. Na otázku, zda by se dokázali svěřit svému kamarádovi nebo kamarádům v prvním grafu vidíme nejvyšší hodnotu u možnosti určitě ne. Většina respondentů by se tedy určitě nesvěřila kamarádům. Tato relativní četnost je celých 35 %. O něco méně, což je tedy 25 % respondentů neví, a jen 20 % by se kamarádům pravděpodobně svěřilo.

2.b Kamarádovi/ kamarádce

20 odpovědí

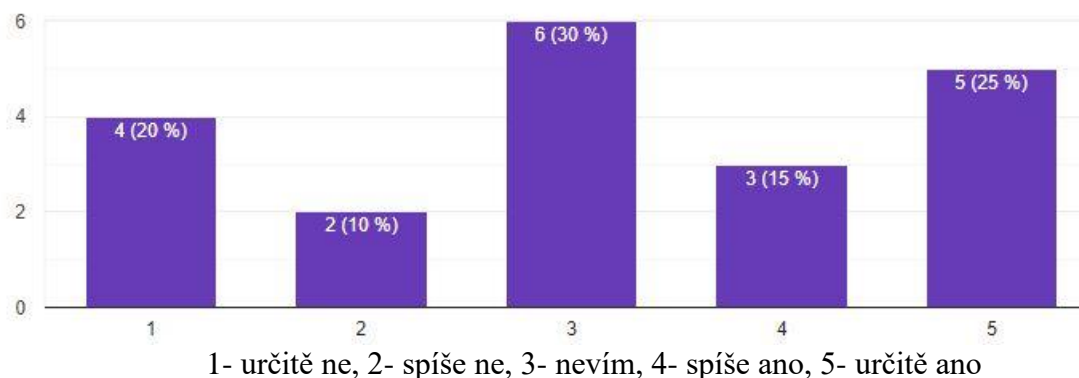
Graf 16: Sdělil bys to kamarádovi/kamarádce?

Zdroj: vlastní šetření

U grafu č. 16 lze vidět, že nejvyšší hodnotu zde má možnost „nevím“, a to celkem 35 %. Možnost „určitě ne“ nemá již tak vysokou četnost, klesla na 25 %. Možnost, že by se respondenti pravděpodobně svěřili je 25 %.

2.c Třídňimu učíteli

20 odpovědí

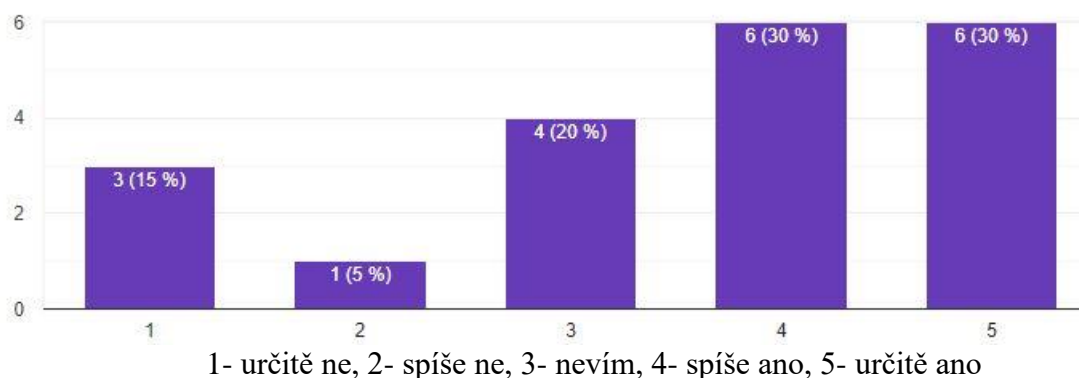
Graf 17: Sdělil bys to třídňimu učíteli?

Zdroj: vlastní šetření

Graf 17. u otázky 2c) je vcelku rozložený, každá možnost má hodnotu vyšší než 5 %, nicméně nejvyšší hodnotu vidíme u „nevím“. 30 % respondentů tedy nevím, zda by se svému třídňimu učíteli svěřilo. Druhá nejvyšší naměřená hodnota je u odpovědi „určitě ano“ s relativní četností 25 %. Tato hodnota je vcelku vysoká, ale dohání ji kontrastní možnost „určitě ne“, kde je relativní četnost 20 %.

2.c Třídni mu učitel i

20 odpovědí

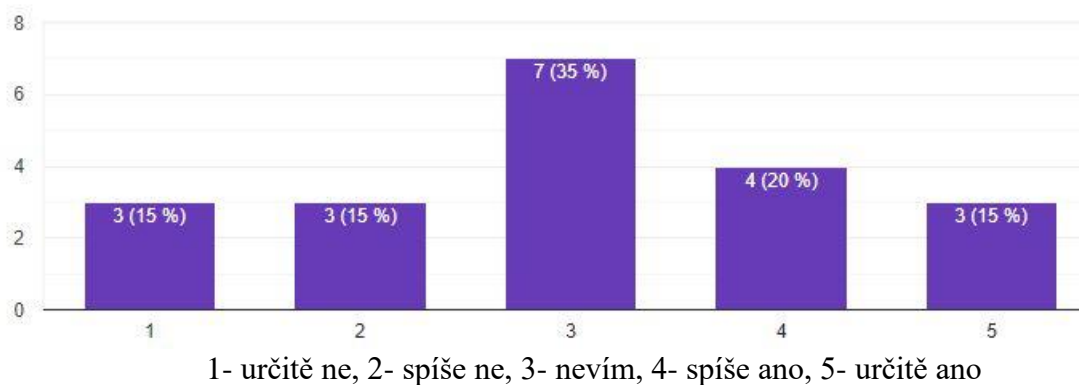
Graf 18: Sdělil bys to třídni mu učitel i?

Zdroj: vlastní šetření

Při zaměření na graf 18, všimneme si odpovědí „určitě ano“ a „spíše ano“. Zde pozorujeme stejné hodnoty, což je 30 %. Možnost „nevím“ pak zvolilo 20 % respondentů, „určitě ne“ má zastoupení 15 %.

2.d Šel bych s tím na Policii České republiky

20 odpovědí

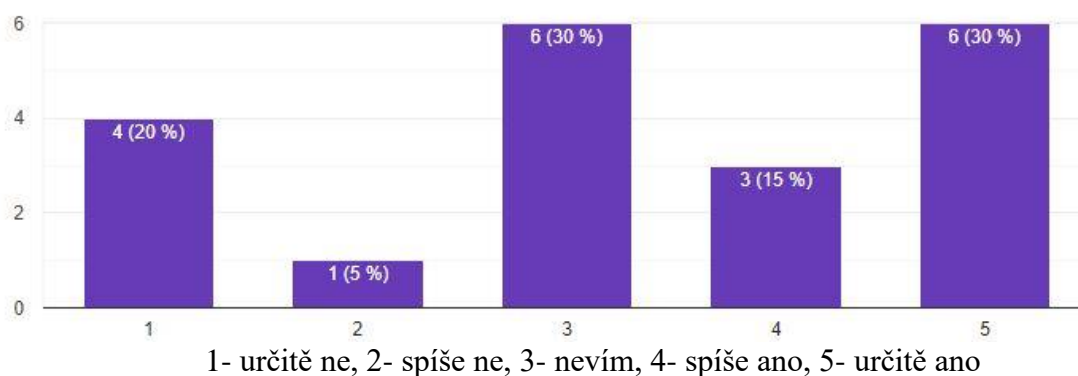
Graf 19: Sdělil bys to PČR?

Zdroj: vlastní šetření

Otázka 2d) nám objasňuje, jak jsou na tom děti s důvěrou ve státní orgány, konkrétně u Policie České republiky. U prvního grafu je hodnota u odpovědi „určitě ne“ 15 %, pak možnost „nevím“ s nejvyšší naměřenou hodnotou, celých 35 %. Dále zde máme možnost „určitě ano“ s 15 %. Což je stejná hodnota jako u „určitě ne“.

2.d Šel bych s tím na Policii České republiky

20 odpovědí

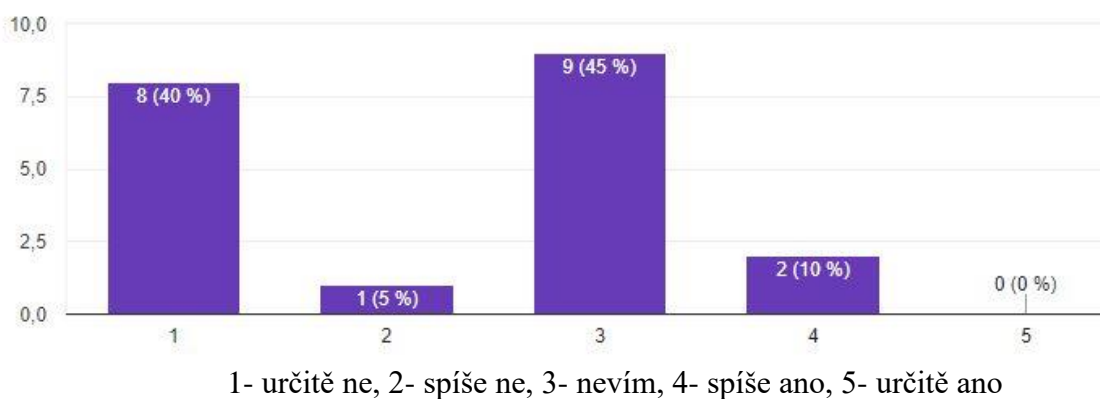
Graf 20: Sdělil bys to PČR?

Zdroj: vlastní šetření

V grafu 20 u možnosti „určitě ne“ je relativní četnost 20 %, možnost „nevím“ má celých 30 %, což je totožná hodnota jako u „určitě ano“. Lze tedy vyslovit závěr, že většina respondentů by se buď Policii České republiky svěřila, anebo neví, zda se jí má svěřit.

2.e Schránka důvěry

20 odpovědí

Graf 21: Svěřil by ses schránce důvěry?

Zdroj: vlastní šetření

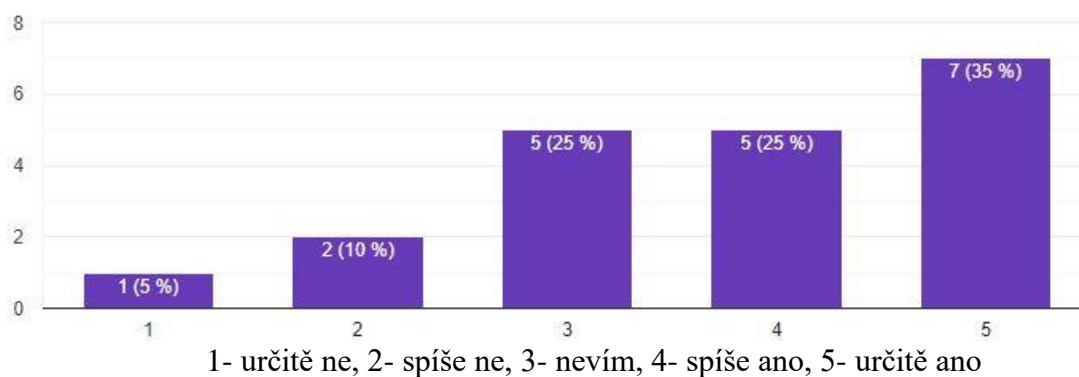
U odpovědí u 2e) je potřeba pro začátek informovat, že žáci s pojmem schránka důvěry nebyli pravděpodobně obeznámeni. Proto jsou pravděpodobně hodnoty v obou grafech v tak vysokém kontrastu. Při zaměření na první graf, vidíme, že největší absolutní četnost je u odpovědi „nevím“. Je to celých 45 %, což je jen o 5 % více než u odpovědi „určitě ne“ (40 %).

Respondenti by se tedy buď nevěděli, zda vhodit dopis do schránky anebo by jej tam nechtěli vhodit.

2.e Schránka důvěry

20 odpovědí

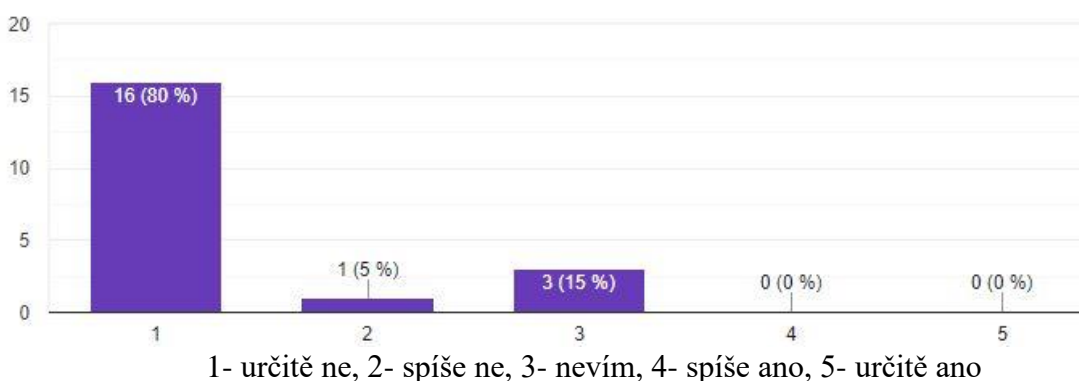
Graf 22. Svěřil by ses schránce důvěry?

Zdroj: vlastní šetření

V grafu č. 22 lze vidět, že nyní by dopis do schránky určitě vhodilo 35 % respondentů. Relativní četnost 25 % je jak u možnosti „spíše ano“ tak u odpovědi, že si nejsou jisti. „Určitě ne“ si zvolilo pouhých 5 % respondentů.

2.f Nikomu bych se nesvěřil

20 odpovědí

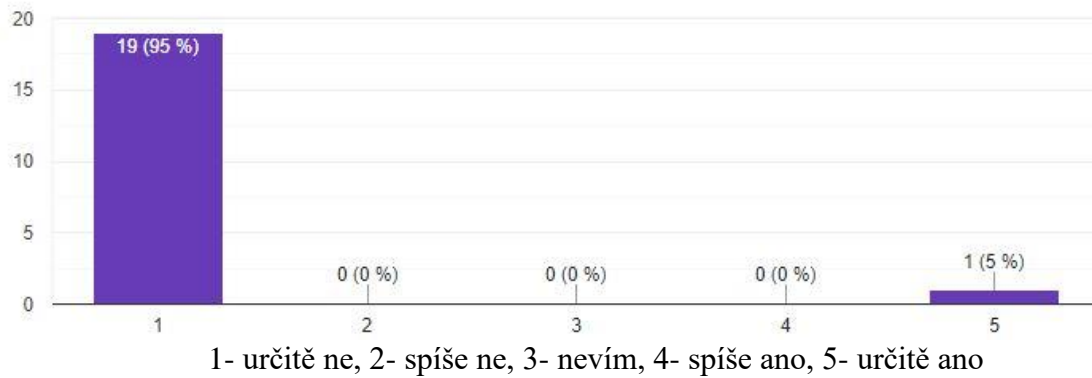
Graf 23: Je možnost, že by ses nikomu nesvěřil?

Zdroj: vlastní šetření

Odpovědi u této otázky jsou jednoznačné. U prvního grafu převládá odpověď „určitě ne“ a to s 80 %. Další zvolená možnost, která má četnost 15 % je „nevím“.

2.f Nikomu bych se nesaril

20 odpovdí

Graf 24: Je možnost, že by ses nikomu nesaril?

Zdroj: vlastní šetření

U tohoto grafu č. 24 lze vidět, že nejvyšší četnost je u možnosti „urditě ne“, respondenti by se tedy urditě někomu sarili.

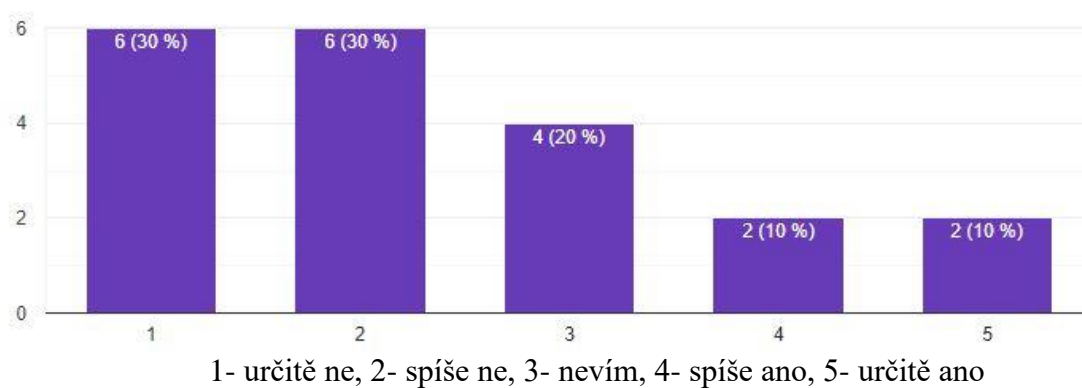
Otázka č. 3

Tato otázka je škálová a je rozdělena do čtyř podotázek (a až d). Ke každé podotázce je přiřazen graf.

Zde jsou respondenti osloveni s dotazem, co ze zadaných možností, je podle nich tělesné týrání. Opět vybírají z pěti možností.

3.a Pohlavek, facka

20 odpovědí

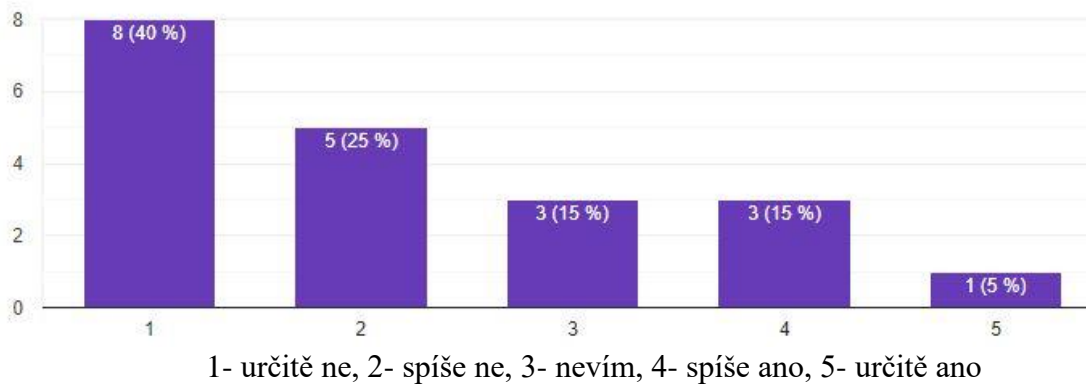
Graf 25: Je podle tebe facka nebo pohlavek tělesné týrání?

Zdroj: vlastní šetření

U této otázky 3a) je potřeba se zaměřit nejprve na graf 25. 30 % respondentů zvolilo možnost, že pohlavek nebo facka podle nich určitě není týrání. Shodná relativní četnost je i u možnosti, že pohlavek, facka spíše není týrání. 20 % odpovídajících zvolilo, že neví a pouhých 10 % odpovědělo, že tohle chování podle nich určitě je tělesné týrání.

3.a Pohlavek, facka

20 odpovědí

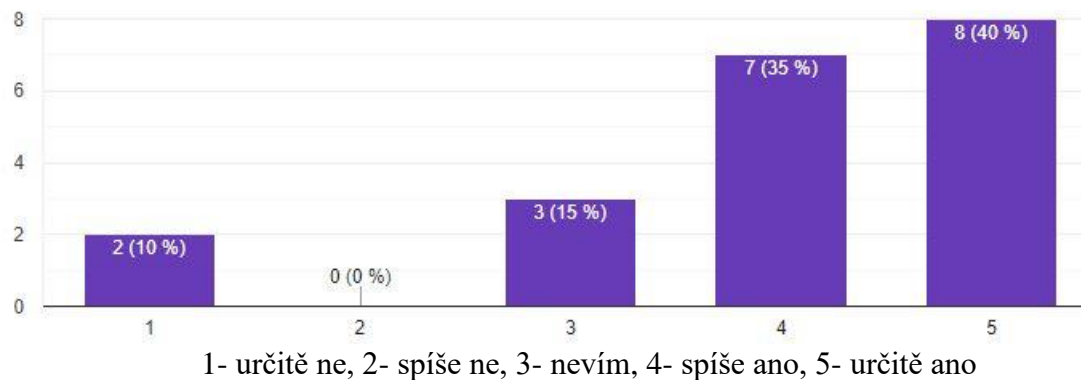
Graf 26: Je podle tebe facka nebo pohlavek tělesné týrání?

Zdroj: vlastní šetření

U tohoto grafu stoupla hodnota u možnosti „určitě ne“ na 40 %. U odpovědi „nevím“ je relativní četnost na 15 % a „určitě ano“ na 5 %. Lze tedy vyřknout závěr, že facku či pohlavek nyní nebere jako tělesné týrání 40 % respondentů.

3.b Velmi časté tvrdé bití

20 odpovědí

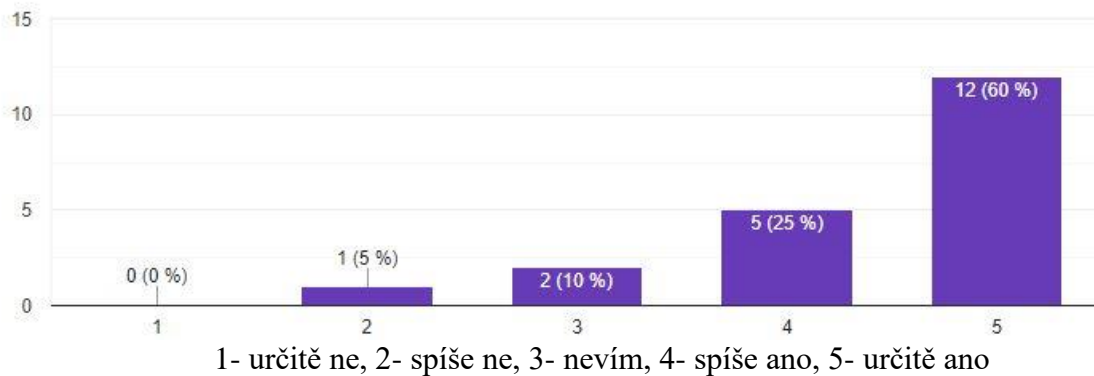
Graf 27: Je podle tebe časté tvrdé bití tělesné týrání?

Zdroj: vlastní šetření

Tento graf ukazuje, jestli je velmi časté a tvrdé bití podle respondentů tělesné týrání. Graf 27 nám říká, že podle 40 % respondentů to je určitě tělesné týrání. K tomu názoru, že to pravděpodobně je tělesné týrání se přiklání dalších 35 %. Možnost nevím má 15 % a odpověď, že to určitě není tělesné týrání si zvolilo pouze 10 %.

3.b Velmi časté tvrdé bití

20 odpovědí

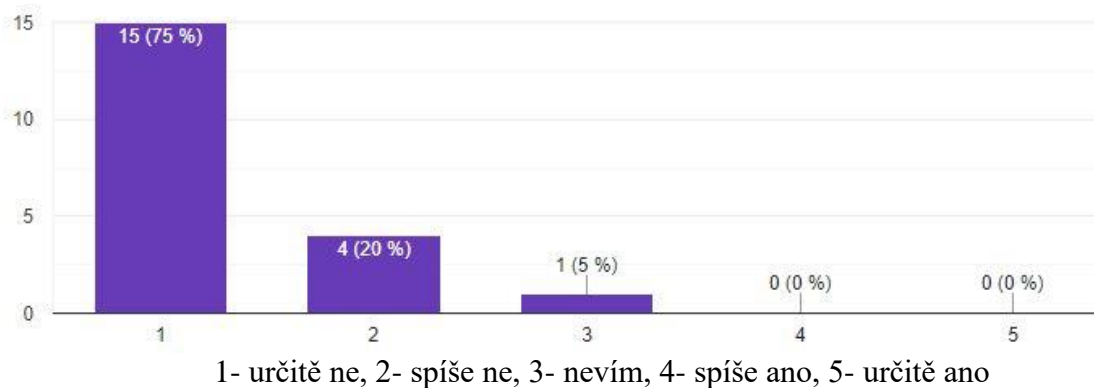
Graf 28: Je podle tebe časté tvrdé bití tělesné týrání?

Zdroj: vlastní šetření

U grafu č. 28 je u odpovědi „určitě ne“ hodnota relativní četnosti na 60 %. Možnost „spíše ano“ má 25 %. „Nevím“ zvolilo pouhých 10 % dotazovaných. Závěr je tedy to, že většině respondentů přijde toto chování jako týrání.

3.c Zákaz sledování televize

20 odpovědí

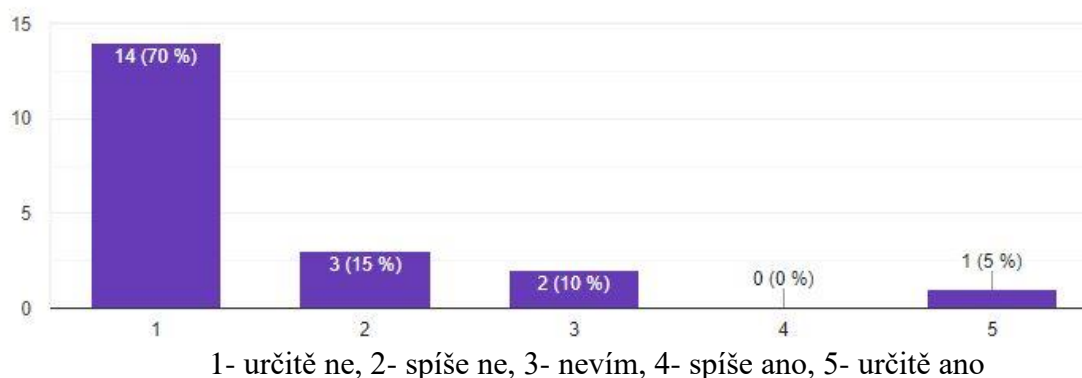
Graf 29: Je podle tebe zákaz televize tělesné týrání?

Zdroj: vlastní šetření

Celkem 75 % respondentů uvádí, že zákaz televize podle nich není tělesné týrání. Jistých si není pouze 5 %, kteří uvedli „nevím“.

3.c Zákaz sledování televize

20 odpovědí

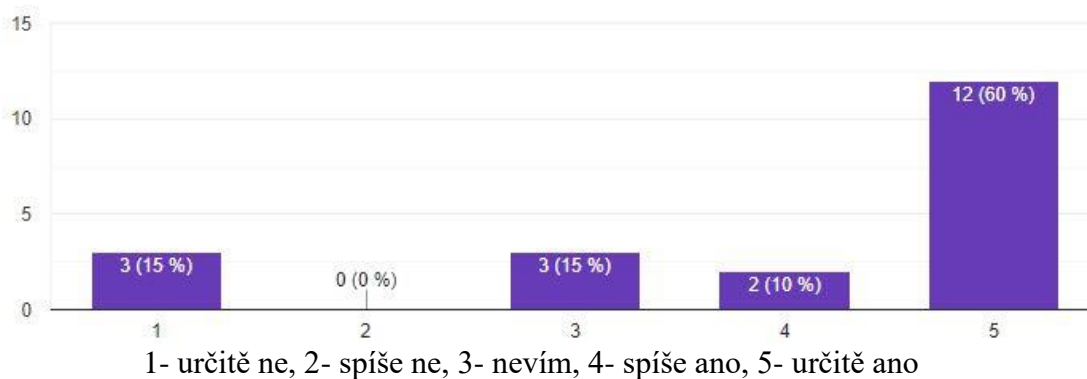
Graf 30: Je podle tebe zákaz televize tělesné týrání?

Zdroj: vlastní šetření

V tomto grafu č. 30 lze vidět nejvyšší relativní četnost opět u odpovědi „určitě ne“ – 70 %.

3.d Kopání, dušení, pálení cigarety o ruku

20 odpovědí

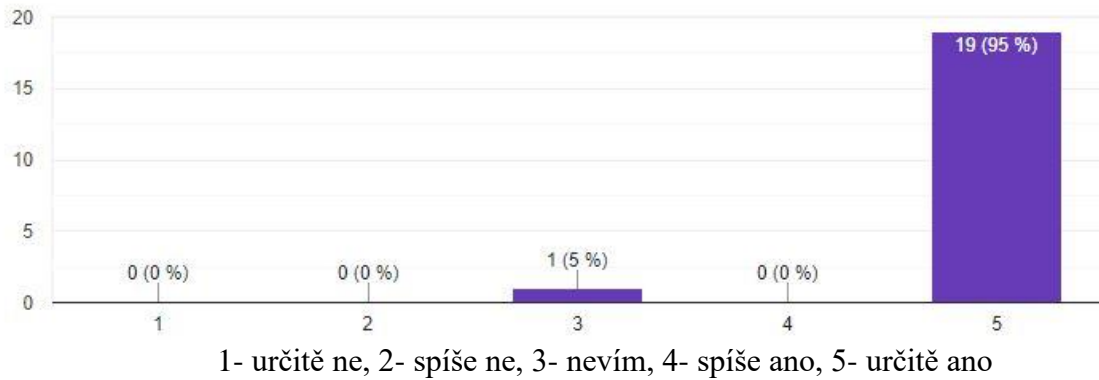
Graf 31: Je podle tebe kopání, dušení a pálení cigarety o ruku tělesné týrání?

Zdroj: vlastní šetření

Tato otázka byla pro žáky možná komplikovanější pro pochopení, což je pravděpodobně důvod, proč jsou hodnoty v prvním grafu tak lehce rozmanité. Ale i tak převládá v grafu č. 31, tak odpověď „určitě ano“ s 60 %, rovněž ale i 15 % u odpovědi, že tohle chování není sexuální zneužívání.

3.d Kopání, dušení, pálení cigarety o ruku

20 odpovědí

Graf 32: Je podle tebe kopání, dušení a pálení cigarety o tělesné týrání?

Zdroj: vlastní šetření

Tento graf nám ukazuje, že nadpoloviční většina, zde 95 % respondentů si myslím, že toto chování je tělesné týrání.

Otázka č. 4

Tato otázka je uzavřená. Jsou k ní přiřazeny kruhové grafy a tabulky.

Zde jsou respondenti osloveni s otázkou, zda se setkali s tělesným týráním. Respondenti vybírají ze čtyř odpovědí.

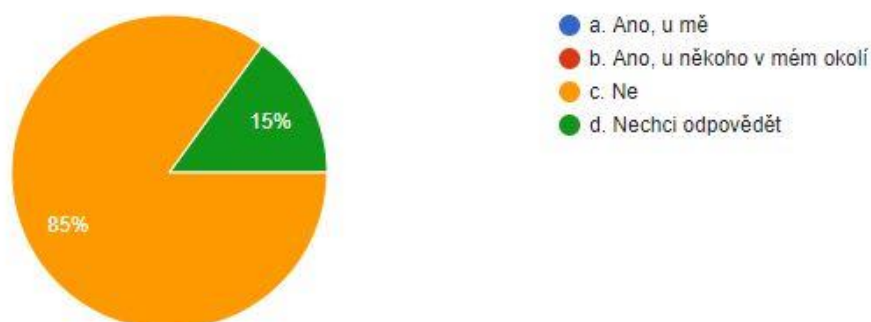
	(n)	(%)
Ano, u mě	0	0
Ano, u někoho v mém okolí	0	0
Ne	17	85
Nechci odpovědět	3	15

Tabulka 3: Setkal ses někdy s tělesným týráním?

Zdroj: vlastní šetření

4. Setkal ses někdy s tělesným týráním?

20 odpovědí

Graf 33: Setkal ses někdy s tělesným týráním?

Zdroj: vlastní šetření

U otázky č. 4 jsou uvedeny jak grafy, tak i tabulky. Tabulka č. 3. a graf č. 33. patří do vstupního dotazníku.

Při zaměření na graf č. 33 si lze všimnout, že modrá a ani červená barva se v grafu vůbec nevyskytuje. Převládá hlavně oranžová, a to s relativní četností 85 % a poté s 15 % zelená. Lze tedy vyvodit závěr, že při zahájení výzkumu se většina respondentů nesetkala s tělesným týráním. Zbýlých 15 % respondentů odpovědět nechce, může to tedy znamenat, že se s tímto jevem setkali, ale nechtějí, aby to někdo věděl, nebo pro něj tato otázka a její formulace mohou být frustrující či traumatizující.

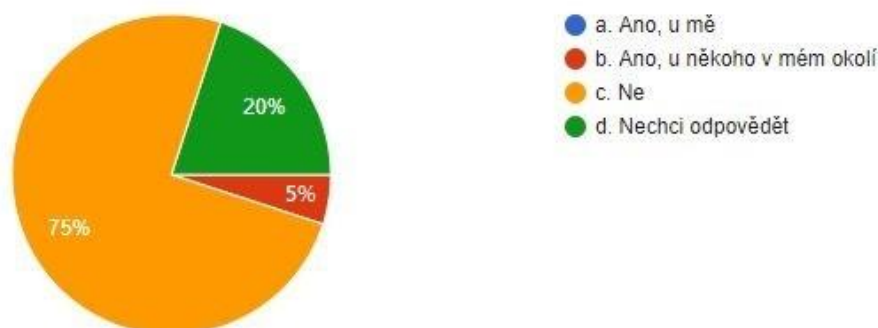
	(n)	(%)
Ano, u mě	0	0
Ano, u někoho v mém okolí	1	5
Ne	15	75
Nechci odpovědět	4	20

Tabulka 4: Setkal ses někdy s tělesným týráním?

Zdroj: vlastní šetření

4. Setkal ses někdy s tělesným týráním?

20 odpovědí

Graf 34: Setkal ses někdy s tělesným týráním?

Zdroj: vlastní šetření

U otázky č. 4 jsou uvedeny jak grafy, tak i tabulky, tabulka č. 4. a graf č. 34 patří do výstupního dotazníku.

U grafu č. 34 lze zpozorovat, že zde převládá oranžová barva. Celková relativní četnost odpovědi „Ne“ je tedy menší, konkrétně 75 %. Četnost odpovědi „Nechci odpovědět“ naopak stoupla na 20 %. A oranžová barva, která značí „Ano, u někoho v mém okolí“ má 5 %, což značí jednoho respondenta. V závěr lze tedy vyřknout, že většina respondentů v obou šetřeních se s tělesným týráním nesetkali, méně, než čtvrtina respondentů nechce na tuto otázku odpovědět.

Otázka č. 5

Tato otázka je škálová a je rozdělena do čtyř podotázek (a až d). Ke každé podotázce je přiřazen graf.

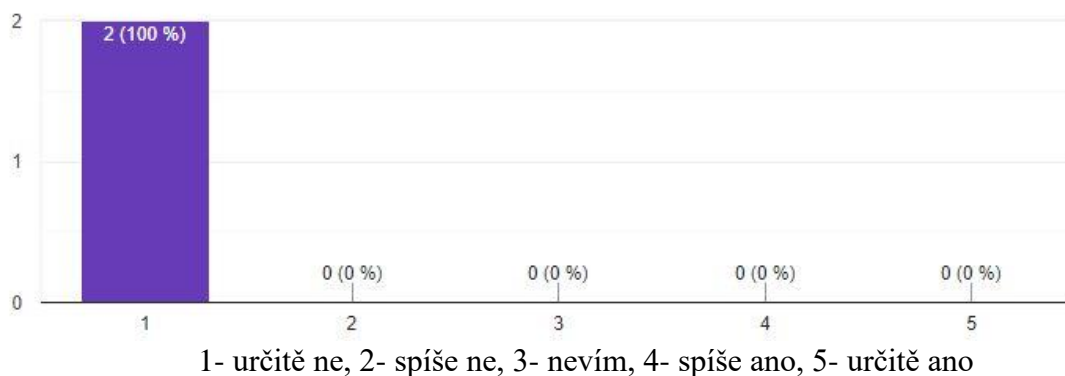
Zde byli respondenti osloveni s dotazem, kde se s tělesným týráním setkal, kde vybírají z pěti možností. Tato otázka je vázána na předchozí otázku č. 4. Pokud respondenti odpověděli

záporně anebo nechtěli odpovědět, tuto otázku nevyplňovali. Je potřeba říct, že ve vstupním dotazníku byly odpovědi pouze „Ne“ a „Nechci odpovědět“. Jedná se tedy o hodnocení pouze u výstupního dotazníku.

Jedná se pouze o dva respondenty.

5.a Ve škole

2 odpovědi

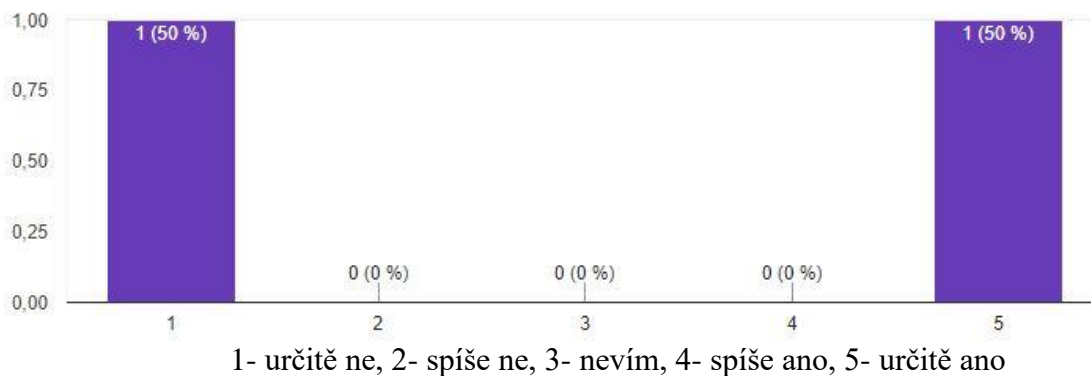

Graf 35: Setkal ses s tělesným týráním ve škole?

Zdroj: vlastní šetření

5.b Doma

2 odpovědi

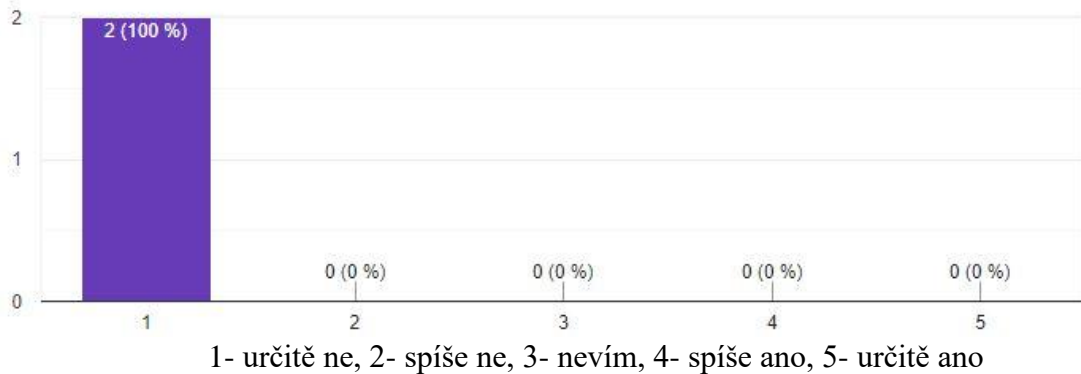

Graf 36: Setkal ses s tělesným týráním doma?

Zdroj: vlastní šetření

5.c V partě s kamarády

2 odpovědi

Graf 37: Setkal ses s tělesným týráním mezi kamarády?

Zdroj: vlastní šetření

U podotázky 5d) VÝSTUPNÍHO dotazníku nebyla zjištěna žádná data, proto nebyl vytvořen žádný graf.

Závěr této otázky z výstupního dotazníku lze shrnout následovně. Z obou respondentů se jeden setkal s tělesným týráním doma. Není přesně určeno kde, nelze tedy sdělit cokoliv dalšího. U dalšího respondenta nelze podle dat určit, kde se s týráním setkal, jelikož ve výstupním dotazníku nezadal žádné konkrétní místo.

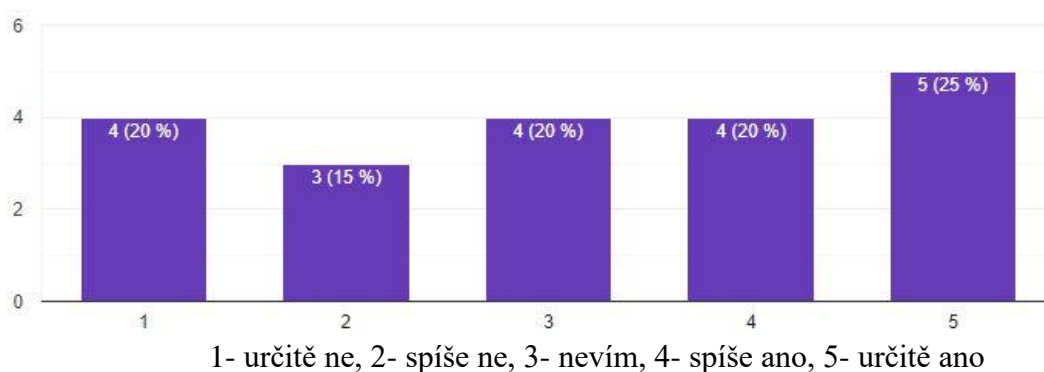
Otázka č. 6

Tato otázka je škálová a je rozdělena do pěti podotázek (a až e). Ke každé podotázce je přiřazen graf. V závěru je i otázka polouzavřená.

Zde jsou respondenti osloveni s tím, jak by se rozhodli řešit eventuální výskyt tělesného týrání v jejich okolí. Respondenti vybírají z pěti možností.

6.a Sdělil bych to učiteli

20 odpovědí

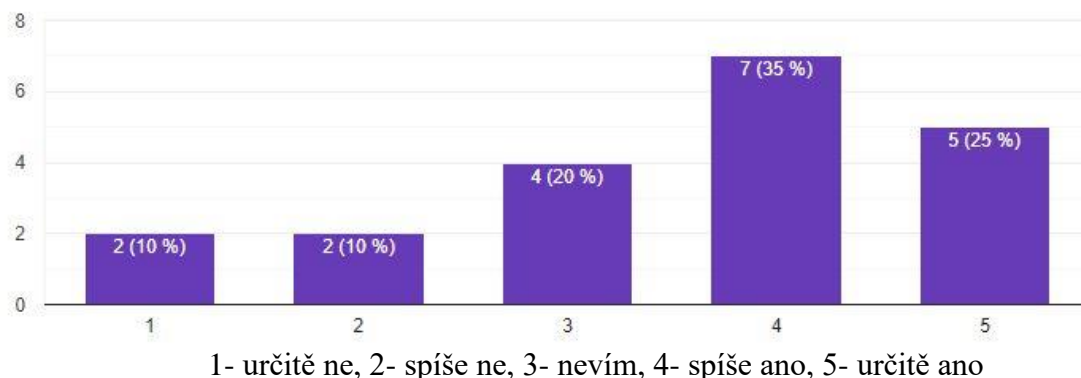
Graf 38: Sdělil bys to učiteli?

Zdroj: vlastní šetření

Otázka 6a) sděluje, jakou důvěru v této oblasti mají respondenti ke svému vyučujícímu, zda by mu dokázali o této situaci, pokud by nastala, říct. U grafu 38 lze vidět téměř rovnoměrně rozprostřené hodnoty. Nejvyšší relativní četnost můžeme vidět u odpovědi „určitě ano“ s četností 25 %. Všechny odpovědi mají četnost 20 % a méně.

6.a Sdělil bych to učitelů

20 odpovědí

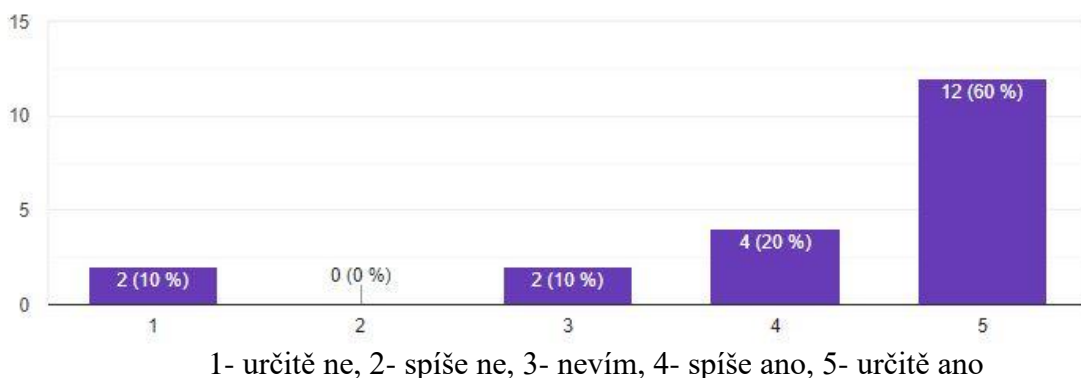
Graf 39: Sdělil bys to učitelů?

Zdroj: vlastní šetření

U grafu 39 stoupla relativní četnost u odpovědi „spíše ano“ na 35 %. U odpovědi „určitě ano“ 25 %. 20 % neví, a 10 % by svému učitelů o této situaci nic nesdělilo. Závěrem lze tedy říct, že respondenti by se pravděpodobně pedagogovi svěřili.

6.b Sdělil bych to rodičům

20 odpovědí

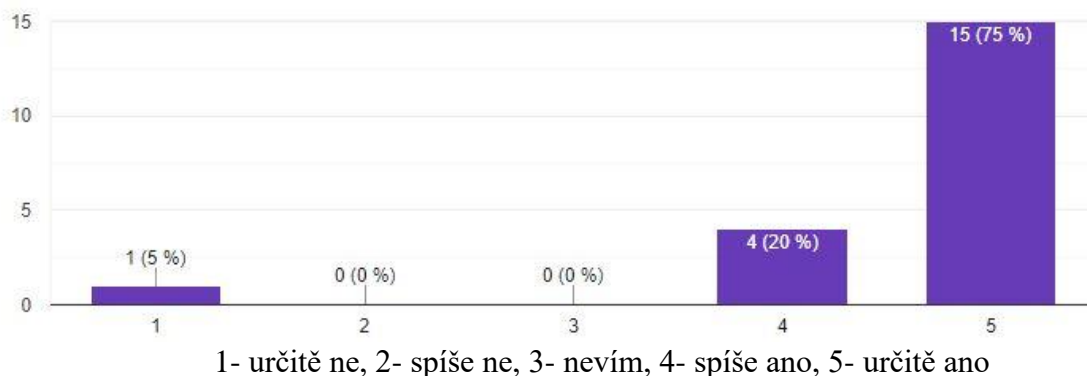
Graf 40: Sdělil bys to rodičům?

Zdroj: vlastní šetření

U tohoto grafu lze usoudit, že nejvyšší četnost u možnosti, že by se respondenti určitě rodičům svěřili, 60 % opačnou možnost, „určitě ne“ zvolili dva respondenti.

6.b Sdělil bych to rodičům

20 odpovědí

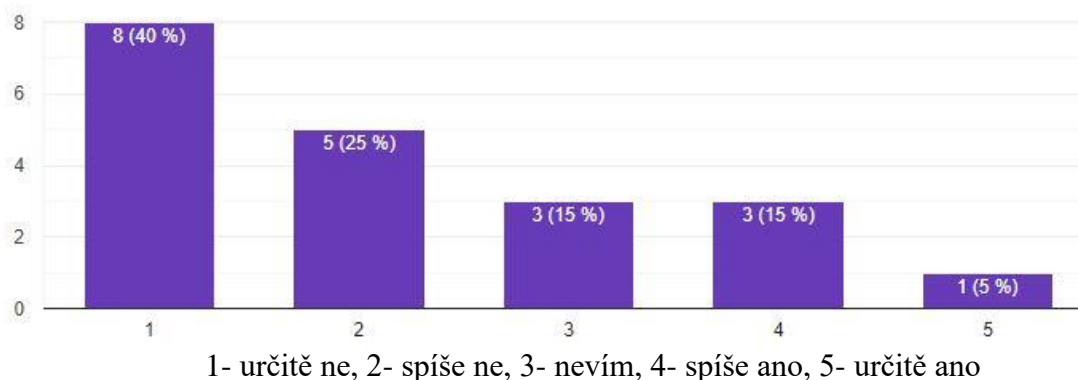
Graf 41: Sdělil bys to rodičům?

Zdroj: vlastní šetření

V tomto grafu se lze opět zaměřit na možnost, že by se respondenti určitě svěřili rodičům, je to celých 75 %. Opačná odpověď, „určitě ne“ má zastoupení 5 procent.

6.c Řekl bych to kamarádům

20 odpovědí

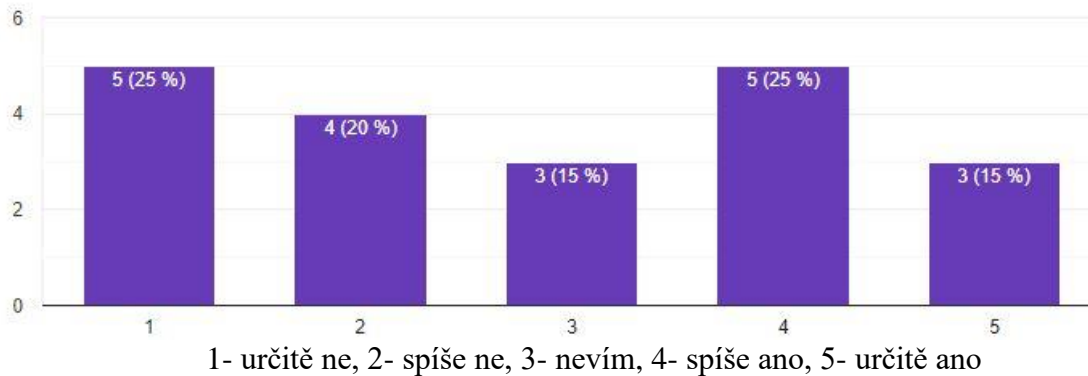
Graf 42: Sdělil bys to kamarádům?

Zdroj: vlastní šetření

Otázka 6c) se zabývá rovinou přátel. U grafu 42, který je ze vstupního dotazníku lze vidět 40 % u odpovědi „určitě ne“. 40 % respondentů by se tedy určitě nesvěřilo kamarádům. 5 % by se spíše nesvěřilo, 15 % respondentů si není jisto. Kladně odpovídajících respondentů je pouze 15 % a 5 %.

6.c Řekl bych to kamarádům

20 odpovědí

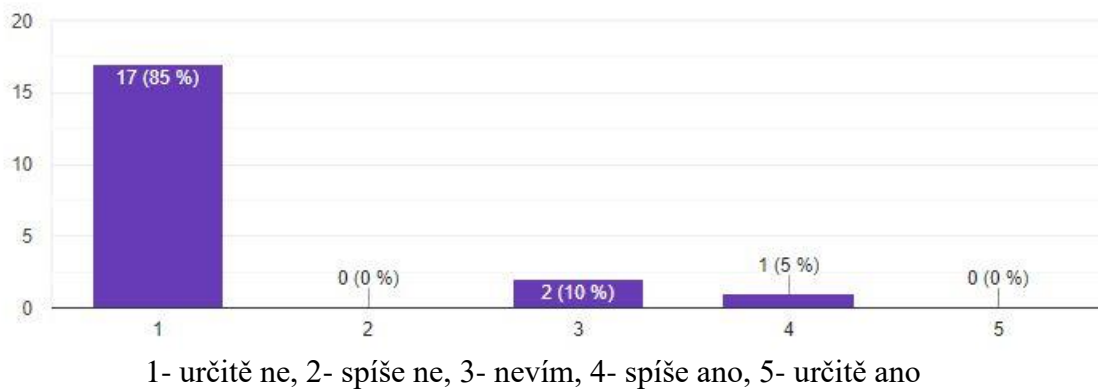
Graf 43: Sdělil bys to kamarádům?

Zdroj: vlastní šetření

Podle dat u tohoto grafu by určitě nesvěřilo nyní 25 %, 15 % stále neví a určitě by se svěřilo 15 %.

6.d Nikomu bych to neřekl

20 odpovědí

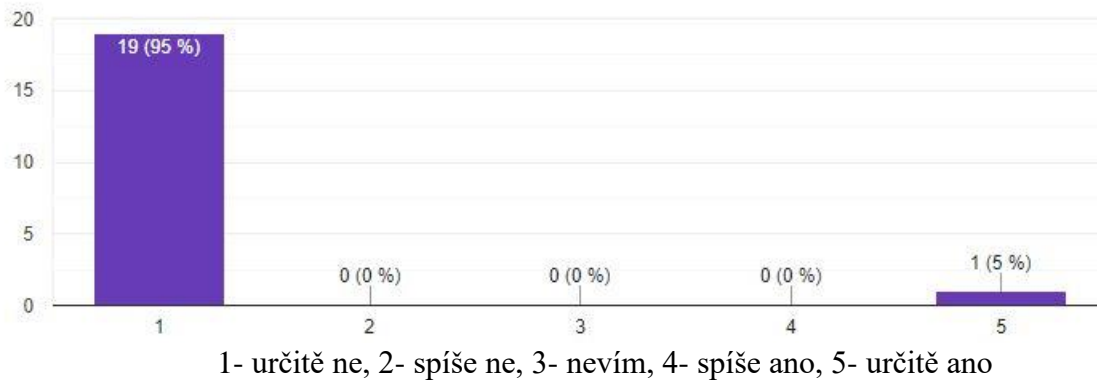
Graf 44: Je možnost, že bys to nikomu neřekl?

Zdroj: vlastní šetření

Graf u otázky 6d) ukazuje, zdali by se dotazovaní vůbec někomu svěřili. U prvního grafu celkem 85 %, což je 17 respondentů uvádí, že by se někomu svěřilo.

6.d Nikomu bych to neřekl

20 odpovědí

Graf 45: Je možnost, že bys to nikomu neřekl?

Zdroj: vlastní šetření

U grafu č. 45 lze vidět, že celkem 95 % dotazovaných by se určitě někomu svěřilo, kdyby se s takovým jednáním setkali. Ať už u sebe, nebo u někoho jiného.

U podotázky 6e) VSTUPNÍHO dotazníku nebyla zjištěna žádná data, proto nebyl vytvořen žádný graf.

U podotázky 6e) VÝSTUPNÍHO dotazníku nebyla zjištěna žádná data, proto nebyl vytvořen žádný graf.

U podotázek 6e) obou dotazníků nebyla zjištěna žádná data.

Otázka č. 7

Tato otázka je otevřená, respondenti svými vlastními slovy popisují daný jev.

V této položce jsou respondenti dotázáni na to, zda se někdy setkali s pojmem CAN a pokud ano, co znamená.

Ve vstupním dotazníku nebyly k této položce získána žádná data, respondenti se s tímto pojmem pravděpodobně nesetkali.

U otázky č.7 VSTUPNÍHO dotazníku nebyla zjištěna žádná data, proto nebyl vytvořen žádný graf.

7. Zkus napsat, co si představíš pod pojmem CAN. Pokud jsi se s tímto pojmem nesetkal, neodpovídej.

5 odpovědí

-zneužívání

-já jsem se s CAN setkala, ale nemůžu si vzpomenout

-když ubližují dítěti,
-šikana, zneužívání, týrání

children asubement

-je to týrání dětí
-když je někdo bije nebo zneužívá

Graf 46: Co je podle tebe CAN?

Zdroj: vlastní šetření

U položky 7 se lze zaměřit zejména na odpovědi z VÝSTUPNÍHO dotazníkového šetření. Respondenti absolvovali preventivní prezentaci, která jim objasňovala všechny pojmy obsažené ve vstupním dotazníku. Jednalo se spíše tedy o zapamatování pojmu v rámci zajímavostí, nebylo to striktně vyžadováno. Název byl pro respondenty příliš rozsáhlý a komplikovaný, což je pravděpodobný důvod malého množství odpovědí.

Otázka č. 8

Tato otázka je uzavřená a vybírá se ze 3 možných odpovědí. Jsou k ní přiřazeny kruhové grafy a tabulky.

Tato položka zjišťuje, zda respondenti již někdy v minulosti absolvovali prezentaci, či prožitkovou lekci na toto téma.

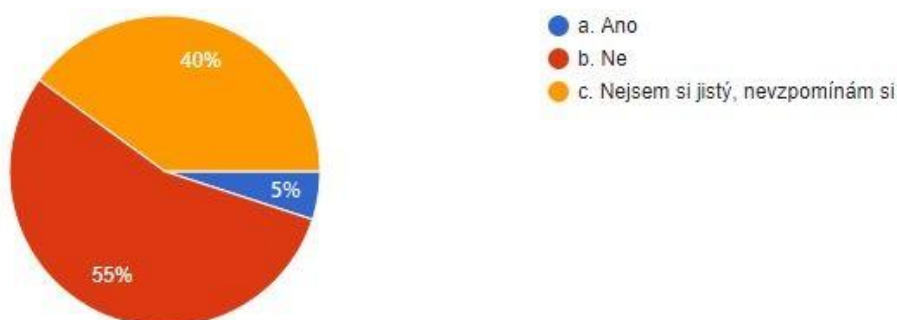
	(n)	(%)
Ano	1	5
Ne	11	55
Nejsem si jistý, nevzpomínám si	8	40

Tabulka 5: Říkali jste si ve škole o týrání a sexuální zneužívání?

Zdroj: vlastní šetření

8. Říkali jste si někdy něco o tělesném týrání a sexuální zneužívání ve škole?

20 odpovědí

Graf 47: Říkali jste si ve škole něco o týrání a sexuální zneužívání?

Zdroj: vlastní šetření

Položka č. 8 se zaměřuje na celkové seznámení s tímto tématem. U grafu č. 47 si lze povšimnout, že převládá oranžová barva – 55 %, která znamená, že respondenti si nejsou vědomi toho, že by toto téma již někdy probírali. Další výrazná část celku je žlutá, která označuje respondenty, kteří si nejsou jistí, zda to již někde s někým probírali (40 %). A modrá označuje ty respondenty, kteří byli s tímto tématem již obeznámeni – 5 %.

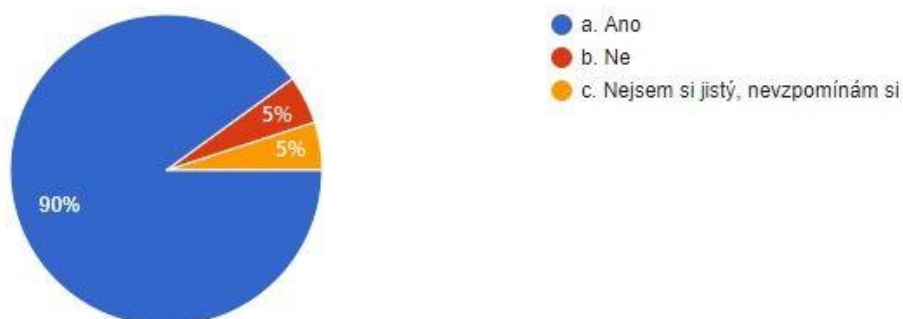
	(n)	(%)
Ano	18	90
Ne	1	5
Nejsem si jistý, nevzpomínám si	1	5

Tabulka 6: Říkali jste si ve škole o týrání a sexuálním zneužívání?

Zdroj: vlastní šetření

8. Říkali jste si někdy něco o tělesném týrání a sexuálním zneužívání ve škole?

20 odpovědí

Graf 48: Říkali jste si ve škole něco o týrání a sexuálním zneužívání?

Zdroj: vlastní šetření

V grafu č. 48 je větší část grafu modrá –90 %. Zápornou možnost si zvolilo jen 5 %, odpověď „nejsem si jistý“ má shodné zastoupení – 5 %.

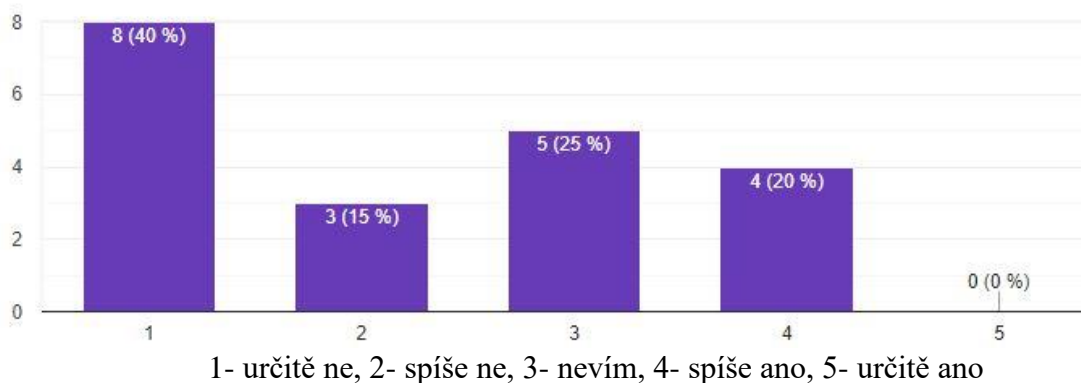
Otázka č. 9

Tato otázka je škálová a je rozdělena do pěti podotázek (a až e). Ke každé podotázce je přiřazen graf. V závěru je i otázka polouzavřená.

Zde byli respondenti dotázáni na to, kdo dotazovanými tuto tematiku sexuálního násilí a týrání zprostředkoval.

9.a Školní psycholog

20 odpovědí

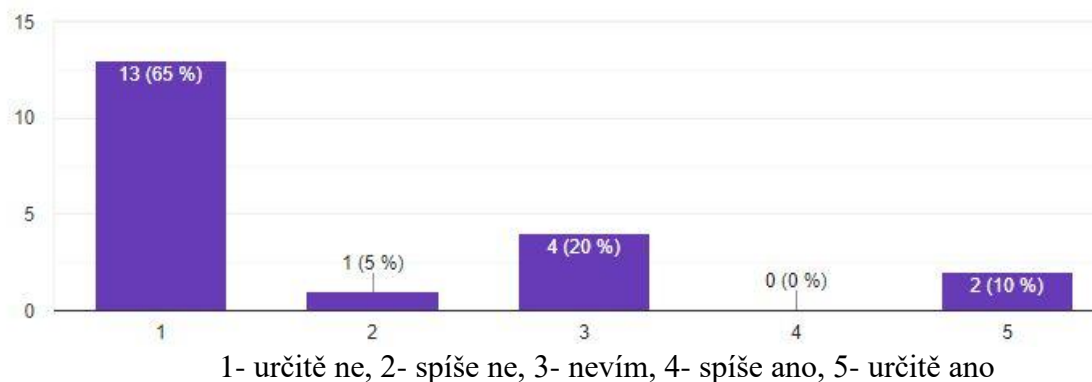
Graf 49: Mluvil s vámi o týrání a sexuální zneužívání školní psycholog?

Zdroj: vlastní šetření

Položka 9a) se zaměřuje na školního psychologa jako zprostředkovatele na cestě k objasnění této tematiky. Nejvyšší relativní četnost má v této otázce odpověď „určitě ne“ se 40 %. Dalších 25 % dotazovaných neví.

9.a Školní psycholog

20 odpovědí

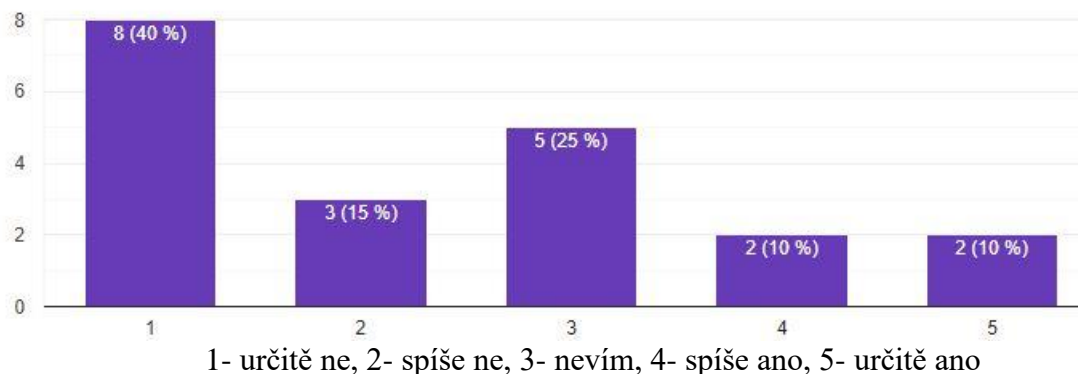
Graf 50: Mluvil s vámi o týrání a sexuální zneužívání školní psycholog?

Zdroj: vlastní šetření

V grafu z výstupního dotazníku lze sledovat nejvyšší hodnotu u možnosti „určitě ne“ s 65 %. Závěr lze vyslovit takto. Školní psycholog pro většinu respondentů zde nefiguruje jako zásadní zprostředkovatel této problematiky.

9.b Třídní učitel

20 odpovědí

Graf 51: Mluvil s vámi o týrání a sexuální zneužívání třídní učitel?

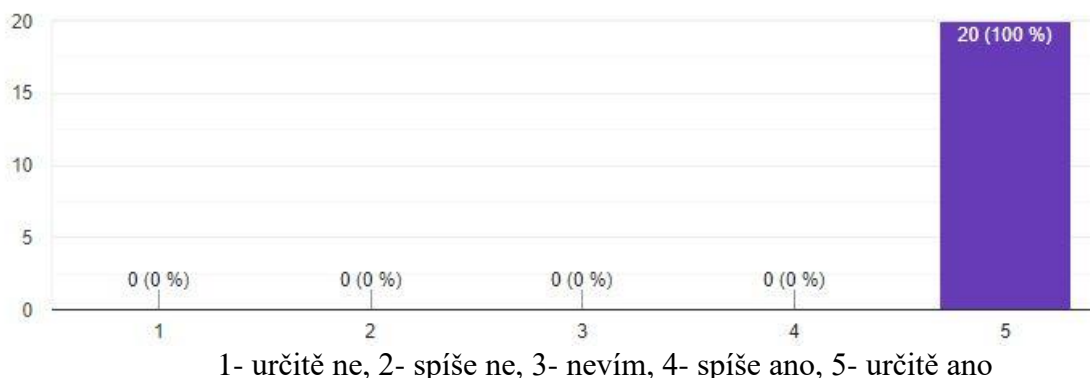
Zdroj: vlastní šetření

Otázka 9b) se zabývá jako figurující osobou třídním učitelem. Pro lepší uchopení dat z grafu by bylo vhodné informovat, že době výzkumu na dané škole probíhala praxe. Praktikant, který výzkum prováděl, ve stejné době také žáky vzdělával. Byl proto zahrnut do kategorie Třídní učitel.

U prvního grafu se nutně se zaměřit na nejvyšší naměřenou hodnotu. Tu nalezneme u možnosti, že učitel určitě nebyl tou osobou, která je obeznámila. Relativní četnost je zde 40 %. Dále u možnosti „nevím“ je to pak 25 %. A u možnosti, která říká, že učitel byl určitě zprostředkovatel je 10 %.

9.b Třídni učitel

20 odpovědí

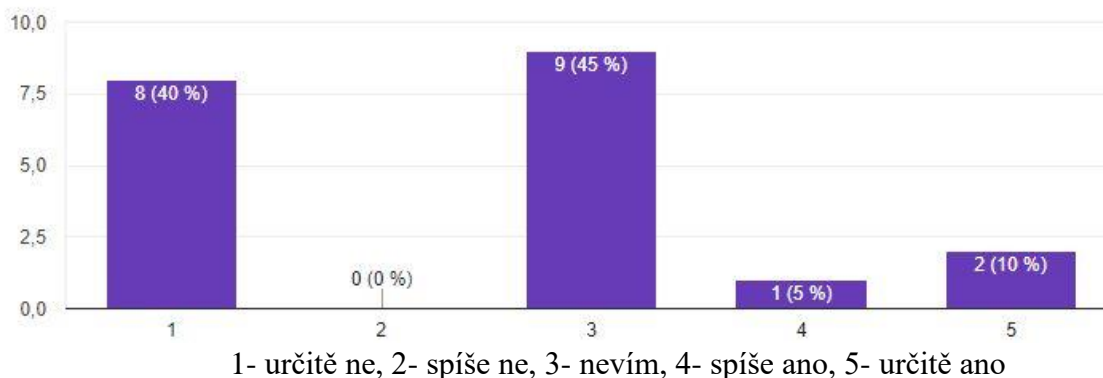
Graf 52: Mluvil s vámi o týrání a sexuální zneužívání třídni učitel?

Zdroj: vlastní šetření

U grafu č. 52 se nejvyšší naměřená hodnota nachází u odpovědi „určitě ano“ – 100 %. Tuto otázku lze tedy vyhodnotit tak, že učitel se stává primárně osobou, která respondentům zprostředkovává možnost obeznámit se s touto problematikou.

9.c Výchovný poradce

20 odpovědí

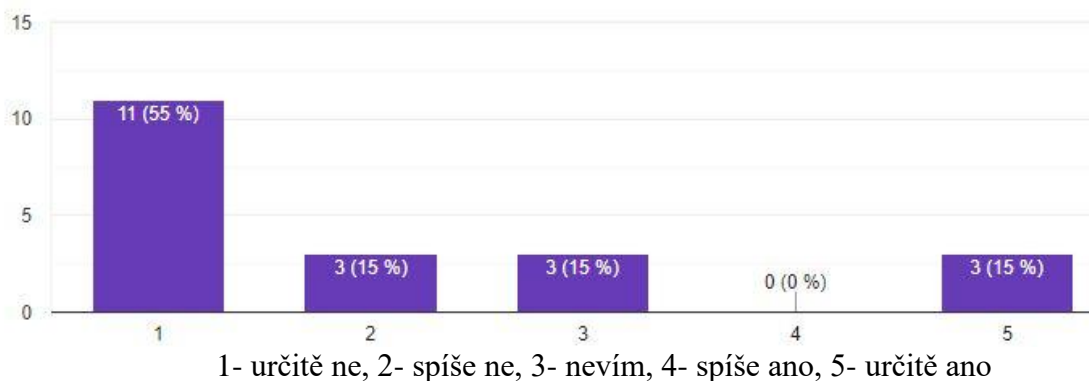
Graf 53: Mluvil s vámi o týrání a sexuální zneužívání výchovný poradce?

Zdroj: vlastní šetření

U této položky 9c) lze podle prvního grafu usoudit, že respondenti se dělí spíše na dvě skupiny. Skupinu, která zastupuje názor, že výchovný poradce nebyl (40 %) tou osobou, která je s tímto obeznámila. A druhá, která neví, nebo si pravděpodobně nepamatuje (45 %), jestli s nimi výchovný poradce něco takového probíral. Možnost, že s respondenty toto téma probíral, si zvolilo pouze 10 %.

9.c Výchovný poradce

20 odpovědí

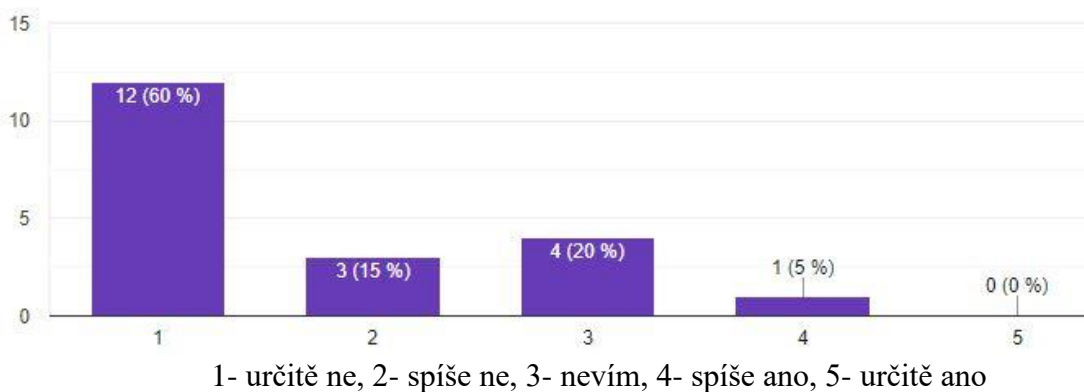
Graf 54: Mluvil s vámi o týrání a sexuální zneužívání výchovný poradce?

Zdroj: vlastní šetření

Graf č. 54 ukazuje, že zde převládá s 55 % možnost „určitě ne“. Ostatní možnosti, kromě „spíše ne“ mají každá po 15 %. Výchovný poradce tedy není primárním zprostředkovatelem, který je obeznámil s touto problematikou.

9.d Měli jsme speciální hodinu, kdy k nám přišli odborníci, kteří si s námi o tom vykládali.

20 odpovědí

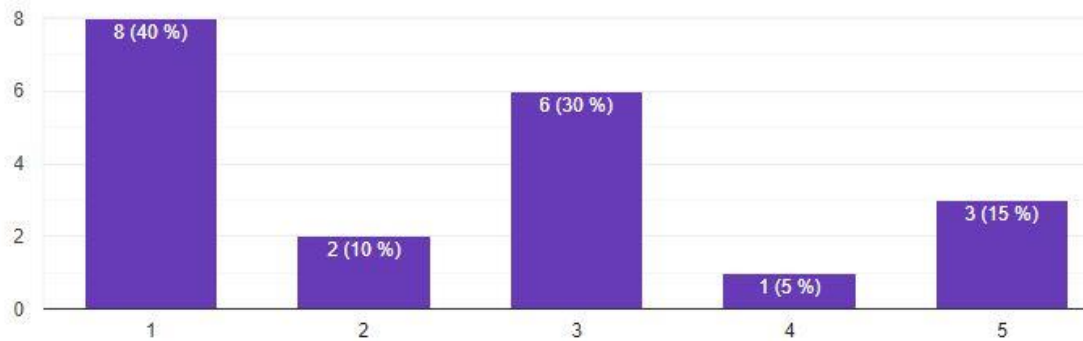
Graf 55: Mluvili s vámi o týrání a sexuální zneužívání odborníci?

Zdroj: vlastní šetření

Zde, u otázky č. 9d) je zjišťováno, zda respondenti měli přednášku, kterou jim obstarali odborníci zabývající se touto oblastí. Podle prvního grafu bychom mohli ihned vyslovit závěr, že nadpoloviční většina dotazovaných – 60 % zastupuje možnost, že neměli hodinu pořádanou odborníky na toto téma.

9.d Měli jsme speciální hodinu, kdy k nám přišli odborníci, kteří si s námi o tom vykládali.

20 odpovědí

1- určitě ne, 2- spíše ne, 3- nevím, 4- spíše ano, 5- určitě ano

Graf 56: Mluvili s vámi o týrání a sexuálnímu zneužívání odborníci?

Zdroj: vlastní šetření

U grafu č. 56 jsou dvě nejvyšší hodnoty naměřeny u možností „určitě ne“ se 40 % zastoupením. Dále pak 30 % respondentů nevědělo, zda takovou hodinu vůbec měli. Lze tedy opět vyslovit názor, že většina dotazovaných neměla žádnou speciální hodinu anebo si to nepamatují.

9.e Jiné:

1 odpověď

Byl jsem u psycholožky

Graf 57: Mluvil s vámi o týrání a sexuálnímu zneužívání někdo jiný?

Zdroj: vlastní šetření

9.e Jiné:

1 odpověď

Byl jsem u psycholožky

Graf 58: Mluvil s vámi o týrání a sexuálnímu zneužívání někdo jiný?

Zdroj: vlastní šetření

U odpovědi k položce 9e) jsou pouze dvě odpovědi. Lze předpokládat, že se jedná u obou dotazníků o totožného respondenta, protože odpovědi mají shodnou podobu. Pravděpodobně se jedná o jiného psychologa než školního.

Otázka č. 10

Tato otázka je uzavřená a vybírá se ze 3 možných odpovědí. Jsou k ní přiřazeny kruhové grafy a tabulky.

Tato položka zjišťuje, zda mají respondenti povědomí o nějakých organizacích, které by těmto dětem mohly pomoci.

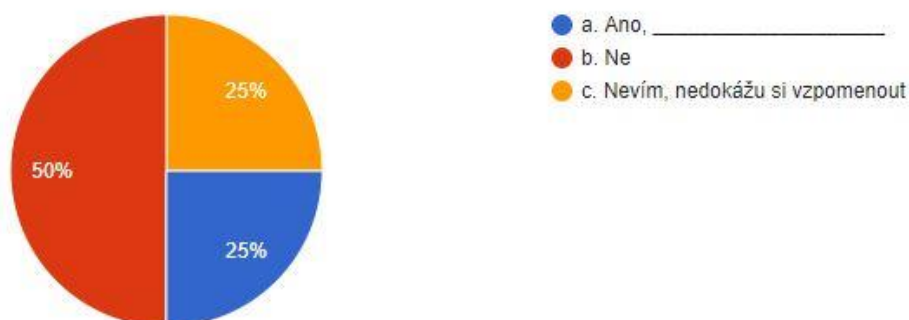
	(n)	(%)
Ano	5	25
Ne	10	50
Nevím, nedokážu si vzpomenout	5	25

Tabulka 7: Víš o nějaké organizaci, která pomáhá těmto dětem?

Zdroj: vlastní šetření

10. Věděl bys o nějaké organizaci, která by mohla těmto dětem pomoci? Pokud víš, napiš.

20 odpovědí

Graf 59: Víš o nějaké organizaci, která pomáhá těmto dětem?

Zdroj: vlastní šetření

Položka č. 10 objasňuje situaci o znalostech dětí ohledně pomocných organizací pro děti. Podle grafu ze vstupního dotazníku lze spatřit, že převládá odpověď „Ne“ s 50 % respondenty. Možnost „Nevím je v zastoupení 25 %, což je shodná hodnota jako u odpovědi „Ano“. Pokud respondenti uvedli ano, bylo potřeba dopsat název (pokud věděli). V odpovědích tedy uvedli:

- říct to někomu z rodiny
- zavolat policii nebo člověka v blízkém okolí
- UNICEF
- Sociálka
- Linka pomoci/ Dětská linka

Z uvedených odpovědí lze tedy vypočítat, že organizaci uvedli pouze 4 respondenti (20 %).

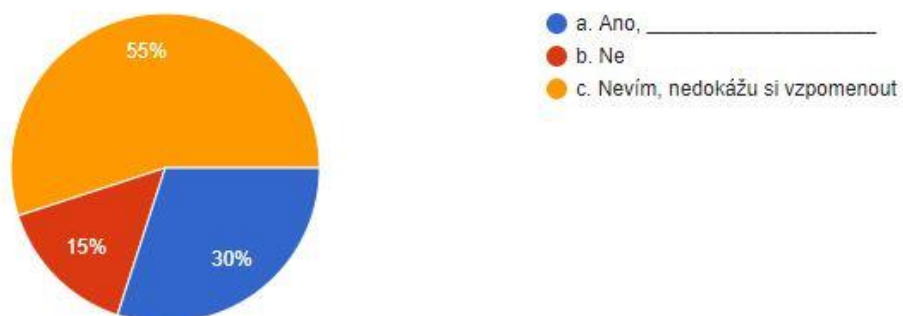
	(n)	(%)
Ano	6	30
Ne	3	15
Nejsem si jistý, nevzpomínám si	11	55

Tabulka. 8: Víš o nějaké organizaci, která pomáhá těmto dětem?

Zdroj: vlastní šetření

10. Věděl bys o nějaké organizaci, která by mohla těmto dětem pomoci? Pokud víš, napiš.

20 odpovědí

Graf 60: Víš o nějaké organizaci, která pomáhá těmto dětem?

Zdroj: vlastní šetření

U grafu 60 z výstupního dotazníkového šetření se hodnoty pozměnily. V grafu převládá žlutá odpověď „Nevím“ s 55 %. Dále je pak odpověď „Ne“ s relativní četností 15 %. U možnosti „Ano“, kterou si zvolilo 15 % respondentů byly vypsány tyto organizace:

- Linka bezpečí
- Schránka důvěry
- Linka důvěry
- 116 111
- Schránka důvěry
- Linka bezpečí

Z uvedených odpovědí jsou srozumitelné všechny, kromě malých zkomolenin (viz. Linka důvěry -> Linka bezpečí). V závěru můžeme tedy vyslovit, že respondenti, kteří uvedli

odpověď „Ano“ a uvedli jednu z výše uvedených možností, by byly schopny v této situaci adekvátně zareagovat na příslušnou organizaci.

Otázka č. 11

Tato otázka je uzavřená a vybírá se ze čtyř možných odpovědí. Jsou k ní přiřazeny kruhové grafy a tabulky.

Tato položka se zabývá tím, zda respondenti ví, na jaké číslo se v případě potřeby mohou obrátit. Očekává se, že budou zmiňovat Linku bezpečí.

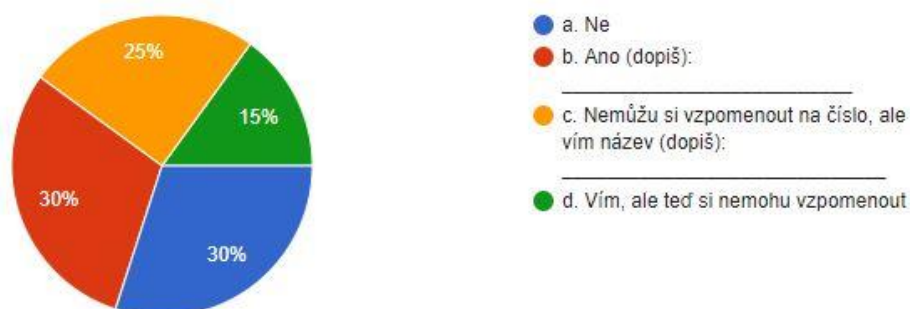
	(n)	(%)
Ne	6	30
Ano	6	30
Nemůžu si vzpomenout na číslo, ale vím název	5	25
Vím, ale teď si nemohu vzpomenout	3	15

Tabulka 9: Víte, na jaké číslo se v případě nouze můžete obrátit?

Zdroj: vlastní šetření

11. Pokud by se ti něco nepříjemného stalo (sexuální obtěžování, týrání nebo i nepříjemné chování od kohokoliv), věděl bys, na jaké číslo se můžeš v případě pomoci obrátit?

20 odpovědí

Graf 61: Víte, na jaké číslo se v případě nouze můžete obrátit?

Zdroj: vlastní šetření

V položce č. 11 je potřeba se zaměřit na dvě odpovědi s nejvyššími naměřenými hodnotami. Jsou to „Ne“ a „Ano“, obě s relativní četností 30 %. U kladné odpovědi byla možnost doplnit větu. Jediná možnost, která zde byla uvedena byla 158, což je číslo na Policii České republiky. Zelená část grafu měla relativní četnost 15 %, žlutá část „Nemohu si

vzpomenout, ale vím“ má 25 %. I zde bylo potřeba doplnit větu. Byly zmíněny následující dvě varianty:

- Policie České republiky (tuto možnost vypsalo 20 % respondentů)
- Linka pomoci/ Dětská linka (zbývajících 5 % - což je jeden respondent)

	(n)	(%)
Ne	1	5
Ano	6	30
Nemůžu si vzpomenout na číslo, ale vím název	2	10
Vím, ale teď si nemohu vzpomenout	11	55

Tabulka 10: Víte, na jaké číslo se v případě nouze můžete obrátit?

Zdroj: vlastní šetření

11. Pokud by se ti něco nepříjemného stalo (sexuální obtěžování, týrání nebo i nepříjemné chování od kohokoliv), věděl bys, na jaké číslo se můžeš v případě pomoci obrátit?

20 odpovědí

Graf 62: Víte, na jaké číslo se v případě nouze můžete obrátit?

Zdroj: vlastní šetření

Když se zaměříme na graf č. 62 můžeme si všimnout podílu u odpovědi: „Vím, ale nemohu si vzpomenout“ - 55 %. Odpověď „Ne“ s 5 %. Odpověď „Nemohu si vzpomenout“ má také 10 %. Dodatečná odpověď u obou dotazovaných byla – Linka bezpečí.

A u možnosti „Ano“ (30 %) byly tyto dvě odpovědi:

- 116 111 (tři respondenti – 15 %)
- 158 (také tři respondenti – 15 %)

Jako poznámku je ještě vhodné zmínit, že u některých dotazníků byla čísla na Linku bezpečí lehce zkomolena. Takže místo 116 111 bylo v dotazníku uvedeno 111 116.

Otázka č. 12

Tato otázka je uzavřená a vybírá se ze tří možných odpovědí. Jsou k ní přiřazeny kruhové grafy a tabulky.

U této položky je zjišťováno, zda se respondenti dostali do nepříjemné situace, kdy byli obtěžováni, ať už fyzicky nebo psychicky.

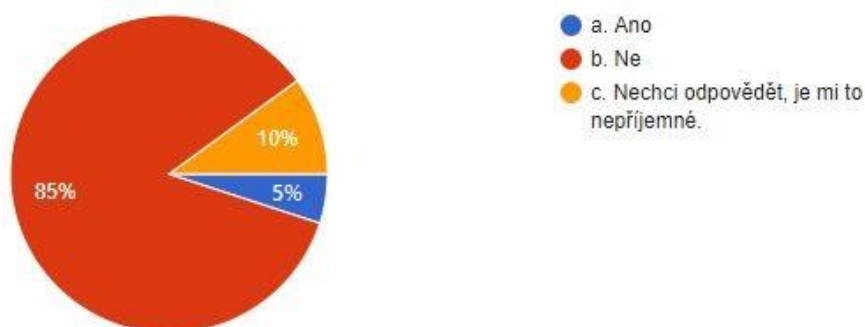
	(n)	(%)
Ano	1	5
Ne	17	85
Nechci odpovédět, je mi to nepříjemné.	2	10

Tabulka 11: Už tě někdy někdo sexuálně obtěžoval?

Zdroj: vlastní šetření

12. Už se ti někdy stalo, že ti sahal někdo na intimní partie a tobě to nebylo příjemné, nebo měl nepříjemné slovní sexuální narážky?

20 odpovědí

Graf 63: Už tě někdy někdo sexuálně obtěžoval?

Zdroj: vlastní šetření

Když dojde u této položky k zaměření na graf č. 63 a jeho značení, zjistíme, že 85 % dotazovaných nemělo žádnou nepříjemnou zkušenost s osaháváním či slovními narážkami. 5 % naopak uvádí, že tuto zkušenost měli, jedná se ve výsledku o jednoho respondenta. A u dvou respondentů dochází k tomu, že nechtějí na toto citlivé téma odpovídat.

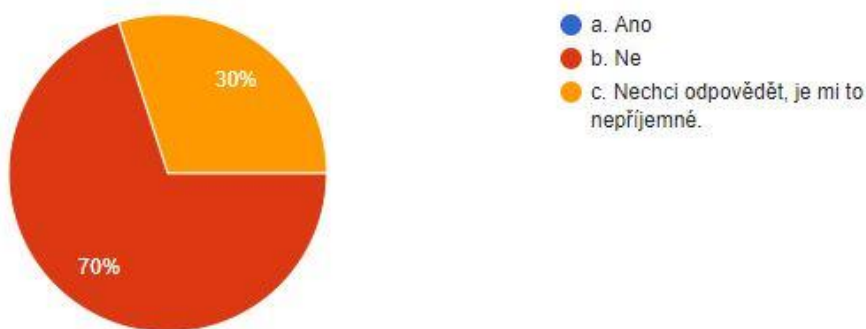
	(n)	(%)
Ano	0	0
Ne	14	70
Nechci odpovédět, je mi to nepříjemné.	6	30

Tabulka 12: Už tě někdy někdo sexuálně obtěžoval?

Zdroj: vlastní šetření

12. Už se ti někdy stalo, že ti sahal někdo na intimní partie a tobě to nebylo příjemné, nebo měl nepříjemné slovní sexuální narážky?

20 odpovědí

Graf 64: Už tě někdy někdo sexuálně obtěžoval?

Zdroj: vlastní šetření

Dále následuje graf z výstupního dotazníkového šetření, který vykazuje pouze dvě možnosti. Převládá odpověď „Ne“ 70 % (14 respondentů). Více než čtvrtina respondentů, 30 % (konkrétně 6 respondentů zastupuje možnost, že nechce odpovédět.

4.5 Shrnutí výsledků

Cílem praktické části bylo zjistit a porovnat aktuální znalosti dětí mladšího školního věku v rámci problematiky sexuálního zneužívání se znalostmi po působení preventivního opatření na půdě školy.

Hlavním záměrem výzkumné části bylo zjistit míru informovanosti vybraných žáků na vybrané základní škole o sexuálním zneužívání, sexuálním násilí, týrání a možnostech preventivního působení. Dále zda vědí, na koho se v těchto situacích mohou obrátit a jak vůbec celou tuto situaci v rámci jejich možností mohou řešit. Výzkumné šetření práce se zabývalo daty, získanými na vybrané základní škole v Olomouci, nedá se tudíž říct, že by výsledky byly obecně platné.

Výzkumné šetření bylo rozděleno do čtyř fází. V první fázi respondenti vyplňovali vstupní dotazník, který se dotazoval na otázky z oblasti sexuálního zneužívání a sexuální násilí, vysvětlením těchto pojmů. Dále také zda se respondenti s tímto jevem již setkali. Ve druhé fázi šetření probíhalo individuální interview. Kde postupně čtyři respondenti popisovali sadu pěti obrázků. Popisovali je za pomoci návodných otázek, které zjišťovaly informace o tom, kde se situace děje, kdo je účastníkem, jaký je jejich subjektivní pocit, zda se podle nich jedná o sexuální zneužívání nebo sexuální násilí. Ve třetí fázi probíhalo objasňování pojmů u společné prezentace, která objasňovala vstupní dotazník. Při vyhodnocování tohoto vstupního dotazníku došlo k mnoha nepřesnostem u získaných dat. Vznikla tedy nutnost vysvětlit žákům pojmy, které zde byly obsaženy. Také bylo potřeba objasnit žákům Linku bezpečí. Konkrétně telefonní číslo, dále pak kdy, jak a pro koho tato linka funguje. Součástí této prezentace byly také dvě krátká videa a čtyři krátké aktivity pro děti. Děti měly možnost se zeptat na cokoli, co jim přišlo z této oblasti zajímavé. Jako finální fázi jsme použili výstupní dotazník, kde mělo dojít k posunu oproti vstupnímu dotazníku. Dotazník byl identický se vstupním dotazníkem.

Výzkumného šetření se účastnilo celkem 20 respondentů z vybrané základní školy z vybrané třídy. Z tohoto počtu bylo dvanáct dívek a osm chlapců. Věkově byli tito respondenti mezi devíti a jedenácti lety. Tyto údaje byly získány z dotazníků, vstupního i výstupního. Ve shrnutí budou využita data z výstupního dotazníku.

Nejprve je potřeba zaměřit se na stanovené výzkumné otázky. První byla výzkumná otázka, která se zabývá sexuálním násilím a sexuálním zneužíváním, jež zní:

„Jsou žáci na vybrané základní škole ve vybrané třídě informováni o pojmech sexuální zneužívání, sexuální násilí a týrání?“

Na tuto výzkumnou otázku se z dotazníku vztahují otázky č. 1, č. 3, č. 7, č. 8, č. 9,

Otázka č. 1 ve výstupním dotazníku zjišťovala u vypsanych možností chování a jevů, zda jsou či nejsou podle respondentů sexuální zneužívání nebo sexuální násilí. Dítě je sexuálně zneužíváno, pokud je vystaveno jakékoliv sexuální aktivitě, chování či jednání, ať už dotykové či bezdotykové (Vaničková a kol., 1999).

Podle respondentů je sexuální zneužívání, pokud se dospělý dotýká dítěte na intimních místech (70 %). Tuto skutečnost potvrzuje také výzkum. Rovněž vnímají jako sexuální zneužívání, pokud je dospělý člověk nutí ke sledování sexuálních videí (zde jen 55 %). Nebylo nijak překvapivé, když možnosti – pomoc dítěti od rodičů při každodenních činnostech (80 %), nebo pusy na tvář od rodičů na dobrou noc – nejsou brány jako sexuální zneužívání (100 %). Opačně tom bylo však u pohlavního styku (85 %). U této možnosti vyvstala z řady respondentů otázka, co je to pohlavní styk. Odpověď byla řádně vysvětlena jak zadávajícím, tak i vyučujícím pedagogem.

Otázka č. 3 ve výstupním dotazníku zkoumá znalost dětí ohledně tělesného týrání. Na základě vymezení podle autorky Duškové (In Baštecká, 2009) spadá jakékoliv týrání do syndromu CAN. Jedná se o soubor náhodných, vědomých i nevědomých aktivit vůči dítěti, které jsou v rámci společnosti nepřijatelné.

Dle výpovědí respondentů bylo zřejmé, že podle 65 % z nich si nemyslí, že pohavek či facku lze považovat za tělesné týrání. Naopak tvrdili bytí lze považovat za tělesné týrání (75 %). Dále pak zákaz televize nelze považovat za tělesné týrání, což si myslelo 70 % respondentů. Kopání, dušení a pálení cigarety je tělesné týrání z pohledu 90 % dotazovaných.

Otázka č. 7 se zaměřovala na vymezení pojmu syndrom CAN dle dostupných informací. Podle tvrzení Zdravotnické komise Rady Evropy z roku 1992 lze charakterizovat pojem syndrom CAN jako syndrom týraného, zneužívaného a zanedbávaného dítěte: jde o jakékoliv vědomé či nevědomé aktivity, kterých se dopouští dospělý člověk (rodič, vychovatel nebo jiná osoba) na dítěti a jejichž následkem dochází k poškození zdraví a zdravého vývoje dítěte. Jejich nejvyhraněnější podobou je úplné zahubení dítěte.

Na základě výpovědí respondentů bylo zřejmé, že si děti uvědomovalo, co si představit pod tímto pojmem. Dle výpovědí lze považovat za syndrom CAN zejména zneužívání, šikanu, týrání nebo jiný typ ubližování.

Otázka č. 8 ve výstupním dotazníku se zabývala informováním o tělesném týrání či sexuálním zneužívání ze strany školy. Každá škola se snaží na své žáky působit preventivně, což obnáší také seznáení s uvedenými pojmy. Tento typ prevence je určen pro všechny žáky a měl by obsáhnout, co nejvíce jedinců v rámci cílové skupiny. Cíle výchovy dítěte jako součástí primární prevence je kultivovat osobnost jedince a také z něj vychovávat harmonickou

osobnost, která zná svá práva a umí rozpoznat ohrožující chování jiných osob. Každé dítě by také mělo mít pocit, že se má na koho obrátit a rovněž by mělo vědět, na koho se má obrátit v případě, že mu někdo ubližuje (Weiss, 2005).

Ze získaných informací z výstupního dotazníku vyplývá, že informovanost žáků o tělesném týrání a sexuálním zneužívání byla vysoká, jelikož o těchto tématech ve škole hovořili. Dle 90 % respondentů si ve škole o tělesném týrání a sexuálním zneužívání říkali.

Otázka č. 9 ve výstupním dotazníku zjišťovala, kdo o této problematice s dětmi hovořil. Velký vliv na informovanost dětí a preventivní působení má nejen pedagog, ale také rodiče, což vyplývá rovněž z tvrzení Weisse (2005), který uvádí, že klíčovou roli hraje v rámci primární prevence rovněž výchova dítěte. Jedná se zejména o výchovu mravní, estetickou či sexuální. Prevence proti sexuálnímu zneužívání by měla být součástí obsahu vzdělávání dítěte.

Dle výpovědí 65 % respondentů s nimi o týrání a sexuálním zneužívání hovořil kdokoliv jiný než školní psycholog. Školní psycholog pro většinu respondentů zde nefiguruje jako zásadní zprostředkovatel této problematiky. Dále bylo zjištěno, že učitel se stává primárně osobou, která respondentům zprostředkovává možnost obeznámit se s touto problematikou (100 %). Pak bylo zjištěno, že výchovný poradce není primárním zprostředkovatelem, který je obeznámil s touto problematikou (70 %). Co se týče jiných odborníků bylo zjištěno, že s dětmi nehovořil o výše uvedených tématech jiný odborník (50 %).

Další výzkumná otázka se zabývala znalostí vybraných pojmů v rámci dané problematiky. Výzkumná otázka zní:

„Znají žáci na vybrané základní škole ve vybrané třídě pojmy linka bezpečí a schránka důvěry?“

Otázka č. 10 zjišťovala ve výstupním dotazníku, zda mají respondenti povědomí o nějakých organizacích, které by těmto dětem mohly pomoci.

Z výpovědí vyplynulo, že polovina (55 %) si není jista tím, jaká organizace by jim měla pomoci. Pouze malý počet respondentů uvedlo, že mají ponětí o tom, na jakou organizaci by se měly děti obrátit v případě potřeby (15 %). Jedná se především o tyto organizace: Linka bezpečí, Schránka důvěry a linka 116 111.

Otázka č. 11 se ve výstupním dotazníku zaměřovala na to, zda respondenti ví, na jaké číslo se v případě potřeby mohou obrátit. Očekává se, že budou zmiňovat Linku bezpečí. Část respondentů (30 %) uvádělo, že ví, na jakou linku se mají obrátit. Větší část (55 %) uvádělo, že ví, na koho se mají obrátit, ale nyní si nemohou vzpomenout. Celkem 25 % dotazovaných si nemůže vzpomenout.

Poslední výzkumná otázka se zabývala možností řešení v rámci vybraní problematiky sexuálního zneužívání. Výzkumná otázka zněla:

„Vědí žáci na vybrané základní škole ve vybrané třídě, jak danou situaci v rámci jejich možností řešit?“

Otázka č. 2 se v rámci výstupního dotazníku zabývala skutečností, na koho by se respondenti obrátili, kdyby jim někdo nepřiměřeně ubližoval.

Bylo zjištěno, že velká část dotazovaných (70 %) by to sdělila rodičům. Pouze malá část (10 %) by se rodičům nesvěřila. Celkem 55 % respondentů by se svěřilo rovněž svým kamarádům, pokud by jim někdo ubližoval. Děti by se rovněž byly ochotné svěřit třídnímu učiteli (60 %). Jedná se tak o druhou nejvíce zastoupenou volbu. Policii by se svěřilo 30 % dětí v rámci výzkumného šetření. Ovšem nemalá část dotazovaných netuší, jak by se zachovala a zda by se policii svěřila (30 %). Také důvěra ve schránku důvěry se zvyšuje, jelikož více než polovina dotazovaných (60 %) by tuto možnost využila. Ovšem 25 % z vybraných dětí netuší, zda by schránku důvěry využily. Z uvedených dat také vyplývá, že téměř většina respondentů (95 %) by se vždy někomu svěřila.

Otázka č. 6 zjišťovala, jak by se respondenti rozhodli řešit eventuální výskyt tělesného týrání v jejich okolí. Z výstupních dotazníků vyplývá, že velká část respondentů by sdělila své podezření třídnímu učiteli (60 %). Celkem 20 % si není jisto, zda by tuto skutečnost sdělilo zrovna třídnímu učiteli. V případě výskytu tělesného týrání ve svém okolí by to téměř všichni respondenti sdělili svým rodičům (75 %). Někteří respondenti by své podezření svěřili přátelům (40 %), někteří naopak ne (45 %). Každý u vybraných respondentů (95 %) by musel své podezření někomu svěřit.

Pokud by mělo dojít k porovnání výsledků mezi vstupním a výstupním dotazníkem. Mezi vstupním a výstupním dotazníkem byl vložen mezikrok, který představoval absolvování na prezentaci, jež měla osvětlovat preventivní opatření a vybrané pojmy. V rámci vstupního dotazníku bylo zřejmé, že žáci nebyli dostatečně informováni o sexuálním zneužívání a tělesném týrání, což se však změnilo vlivem působení na vybraný vzorek respondentů. Poté v rámci školy o této problematice hovořili, tudíž jim byly pojmy objasněny a informovanost dětí se zlepšila. Obecně lze dále říct, že v rámci vstupního dotazníku hovořil s dětmi školní psycholog ve větší míře, než tomu bylo v rámci výstupního dotazníku. Dále lze spatřit rozdíl o komunikaci ze strany třídního učitele. U výstupního dotazníku byla data rovnoměrně rozložena a třídní učitel s dětmi o problematice sexuálního zneužívání hovořil i nehovořil, kdežto z výstupního dotazníku vyplývá, že s nimi třídní učitel o této problematice hovořil v maximální možné míře. Při zjišťování, zda s dětmi hovořil o sexuálním zneužívání výchovný

poradce bylo zřejmé, že se data mezi vstupním a výstupním dotazníkem příliš nelišila a poradce se v této záležitosti příliš neangažoval. Data jsou rovněž téměř stejné u vstupních a výstupních dotazníků v oblasti komunikace ze strany jiných odborníků. Jiní odborníci nepřišli s vybranými dětmi do kontaktu téměř vůbec.

Dále v obecném měřítku vyplývá, že v rámci vstupního dotazníku polovina respondentů nemělo ponětí o tom, jaké organizace jsou v případě potřeby k dispozici. U výstupního dotazníku se poměr změnil a polovina dotazovaných si nebyla jistých, o jaké organizace se přesně jedná. Uváděli zejména Linku bezpečí, což je notoricky známá organizace sloužící pro děti v nouzi. Dále zmínili UNICEF či Policii ČR. Na základě vstupního dotazníku je zřejmé, že relativně velký počet dotazovaných neznal linku, na kterou by se v případě potřeby mohli obrátit. To se však změnilo a v rámci výstupního dotazníku bylo zjištěno, že linku znají, jen si nyní nemohou vzpomenout.

Na základě vstupního a výstupního dotazníku je zřejmé, že děti by se vždy svěřila zejména rodičům, pokud by jim někdo ubližoval. Dále by se také ve velké míře svěřili svým kamarádům. Velká část respondentů by se rovněž svěřila třídnímu učiteli. Jedná se tak o druhou nejvíce zastoupenou volbu. Pokud by se děti měli svěřit policii, hodně by se svým rozhodnutím váhaly. V případě vstupního dotazníku by se však svěřilo méně dětí, než vyplynulo ze vstupního dotazníku. U schránky důvěry se názory ve vstupním a výstupním dotazníku mění. Zatímco v rámci vstupního dotazníku by se s jistotou nesvěřil ani jeden respondent, tak u výstupního dotazníku by se již jednalo třetinu dětí. Každé dítě by se však za každé situace svěřilo komukoliv. Zde se četnost téměř nezměnila mezi vstupním a výstupním dotazníkem. Ze získaných dat je patrné, že rozdíl mezi vstupním a výstupním dotazníkem není moc znatelný, ovšem důvěra v třídního učitele se zvětšila, tudíž by se respondenti učitelům svěřily v případě podezření, že se setkali s týráním či sexuálním obtěžováním ve svém okolí. Valná většina respondentů by se v případě podezření svěřila svým rodičům. Rozdíl mezi vstupním a výstupním dotazníkem je minimální. Obdobná data byla zjištěna také u další možnosti. Respondenti by se přátelům svěřili s ohledem na aktuální situaci. V neposlední řadě je zřejmé, že většina respondentů by se svým podezřením musela svěřit jakékoliv osobě ve svém okolí.

V rámci rozhovorů bylo vybraným čtyřem respondentům předloženy obrázky, které měli popsat a zároveň měli uvést své pocity a dojmy, které z obrázku mají. Na prvním obrázku byly zobrazeny dvě osoby, a to dva kluci, mezi kterými je konflikt. Respondenti uváděli, že je mezi osobami na obrázku napětí a zároveň je jasně vidět, že je mezi nimi konflikt. Jeden kluk vypadá, že jej pomlouvá a druhá ten mladší vypadá, že se mu chce brečet. Na obrázku by dle

respondentů mělo být pozitivní vyústění, takže by se měli skamarádit. Tento obrázek se řadí do kategorie šikany.

Druhý obrázek zobrazuje nejspíš holku a kluka, jak kouří a konzumují alkohol. Ani jednomu z osob na obrázku není dle respondentů 18 let. Dále kouří cigarety uvnitř restaurace, což působí rovněž na respondenty negativně. Podle respondentů by měli osoby na obrázku konzumovat radši kofolu než alkohol. Tento obrázek se neřadí do kategorie sexuálního zneužívání ani fyzického násilí.

Z třetího obrázku je zřejmé, že je na něm zobrazen dospělý člověk a sahá druhému mladému muži či chlapci na hrudník pod tričko. Ještě je tam třetí chlapec, který nejeví zájem o nic okolo. Na respondenty to působí divně a klukovi to nejspíš je nepříjemné. Druhá dělá, že se jej to netýká, což rovněž není dobře. Tento obrázek se řadí do kategorie sexuálního zneužívání.

Další obrázek zobrazuje vyšetření doktora a jeho mladého pacienta. Obrázek je zasazen do ordinace nejspíš dětského lékaře. Kluk se na obrázku směje a naprosto v pohodě, tudíž lze předpokládat, že se neděje nic divného mezi nimi.

Poslední obrázek vykresluje učebnu, ve které sedí dívka, kterou ohrožuje pán převlečený za doktora. Pán chce dívce sahat pod sukni. Další pán se pak projevuje negativně a nesouhlasí s jednáním druhého pána. Z obrázku vyplývají negativní emoce. Tento obrázek se řadí do kategorie sexuálního zneužívání.

4.6 Diskuse

Podle autorky Vágnerové (2008) je pro období mladšího školního věku typická přímočarost a rovněž otevřená komunikace. Myšlení mladšího školáka je vázáno na realitu a je tedy potřeba s dětmi hovořit otevřeně, ale nezbuzovat v nich obavy z reality. Toto tvrzení potvrzuje rovněž autor Robert (2013), který dodává, že cílem prevence není navodit u dětí strach a obavy z mužů, se kterými se setkají či s nimi žijí ve společné domácnosti. Snahou je naopak prezentovat jim jisté problémy jako nebezpečné a pro jejich život nepřijatelné. Právě z tohoto předpokladu vycházelo celé výzkumné šetření, které zkoumalo informovanost dětí s ohledem na preventivní působení v oblasti sexuálního zneužívání. Dětem byla tak předložena prezentace, která měla jejich vědomosti rozšířit a ukázat jim možnosti volby a rovněž na ně preventivně působit.

Hlavním záměrem výzkumného šetření bylo seznámit děti s obecnými pojmy v rámci fyzického týrání a sexuálního zneužívání a rozšířit tak jejich dosavadní informace. Tento

předpoklad opět potvrzuje autor Robert (2013), který uvádí, že hlavním cílem je naučit dítě, aby rozpoznalo sexuální zneužívání, které může vycházet jak od blízkých lidí, včetně vlastních rodičů, tak od cizích osob, a aby vědělo, jak se má před zneužitím chránit. Podstatné je, aby dítě rozpoznalo rozdíly v anatomii muže a ženy a znalo základy sexuality, zrození dítěte a také rozumělo základním pojmům v této oblasti.

V rámci dotazníkového šetření bylo zjištěno, že děti nejvíce důvěřují svým rodičům a popřípadě rovněž třídnímu učiteli, tudíž by se se svými obavami ohledná fyzického násilí svěřili právě těmto osobám. To rovněž potvrzuje šetření od Chládkové, jež zjistila, že děti se nejvíce o sexuálním zneužívání a týrání dětí. Jedná se o 33 % z celkového vzorku respondentů. Ze stejného výzkumu dále bylo zjištěno, že sexuální obtěžování však respondenti nepovažují za nejčastější formu sexuálního obtěžování.

Dle autora Weisse (2005) se každá škola se snaží na své žáky působit preventivně, což obnáší také seznáání s uvedenými pojmy. Tento typ prevence je určen pro všechny žáky a měl by obsáhnout, co nejvíce jedinců v rámci cílové skupiny. To potvrzují také získané data, která vymezují informovanost dětí. Ta je dle získaných poznatků na velmi dobré úrovni.

Rovněž také rodiče mají velmi významnou roli, což potvrzuje autor Weiss (2005), který uvádí, že klíčovou roli hraje v rámci primární prevence rovněž výchova dítěte, tudíž by právě rodiče měli se svými dětmi hovořit o této problematice nejvíce. Tato informace je však v rozporu s daty získanými v šetření od Chládkové. Rodiče informují své děti ve velmi malé míře a děti se více informací dozví spíše na internetu než ze strany rodičů.

Závěr

Cílem předložené práce bylo zjistit informovanost dětí mladšího školního věku nejen v rámci oblasti sexuálního zneužívání a týrání, ale také v oblasti preventivního působení. Při zpracování předloženého textu se vycházelo zejména z dostupných teoretických východisek a aktuálních zdrojů v rámci vybrané problematiky sexuálního zneužívání u dětí mladšího školního věku.

Celá koncepce práce byla složena ze dvou částí, a to části teoretické a části praktické. Součástí teoretické části bylo prozkoumání stanovených východisek s ohledem na stanovený cíl práce. Výzkumná část navazovala na teoretická východiska a doplňovala je reálná data získaná prostřednictvím dotazníkového šetření a interview.

Součástí teoretické části práce bylo zpracování tří kapitol. První kapitola vymezovala pojem mladší školní věk jako velmi zásadní vývojové období v životě každého jedince. V rámci tohoto období dochází k zásadním změnám nejen v rámci motoriky dítěte, ale také ke značnému tělesnému a kognitivnímu vývoji. Dítě v tomto období nastupuje na základní školu a setkává se tak s novými autoritami a kolektivem, což značně mění pohled na aktuální společnosti a také na příkoří, které je buď na něj nebo na někoho v jeho okolí vykonáváno. Rovněž to platí i pro případné tělesné a sexuální násilí. Další kapitola tak nepřímou navazovala na první zmíněnou kapitolu charakterizovala sexuální zneužívání. Součástí kapitoly bylo nejen vymezení syndromu CAN jako pojmu, pod který spadá týrání či sexuální obtěžování vykonávané na dětech. Kapitola dále vymezovala formy sexuálního zneužívání, mýty o sexuálním zneužívání a rovněž ohrožené skupiny dětí. Vzhledem k tomu, o jak komplikovanou problematiku se jedná byly pouze ve stručnosti zmíněné dopady sexuálního zneužívání na děti. Poslední kapitola se zabývala preventivními opatřeními na všech úrovních, tedy od primární, až po sekundární a terciární prevenci v rámci sexuálního zneužívání dětí. Právě prevence a dostatečně objasnění pojmů a možností, které děti mají se jeví jako nejlepší způsob preventivního opatření. Dítě musí vědět, že má jisté možnosti a může se někomu beztrestně svěřit.

Jak již bylo zmíněno, na teoretickou část práce navazovala výzkumná část. Cílem praktické části bylo zjistit a porovnat aktuální znalosti dětí mladšího školního věku v rámci problematiky sexuálního zneužívání se znalostmi po působení preventivního opatření na půdě školy. Potřebná data byla zajištěna zejména dotazníkovým šetřením aplikovaným na děti mladšího školního věku jedné vybrané třídy 1. stupně, a to ve dvou krocích. V rámci šetření bude zadán vstupní dotazník, jež bude zjišťovat aktuální informovanost dětí o sexuálním

zneužívání a výstupní dotazník, který bude zjišťovat informovanost dětí po působení preventivních opatření. Na základě vyplnění vstupního dotazníku bylo zjištěno, jak by se děti chovaly v případě nadměrného fyzické trestání nejen na jejich osobě, ale také na osoby v jejich okolí. Poté jim prostřednictvím prezentace byly jednotlivé pojmy a možnosti objasněny a poté jim byl zadán výstupní dotazník totožný se vstupním. Dle získaných dat následně došlo k adekvátnímu vyhodnocení. Tato data byla ještě doplněna o data získaná v rámci interview spojených s obrázky, který byly předloženy čtyřem vybraným žákům. Získané výsledky jsou detailně vymezeny v příloze.

Ze získaných dat bylo zjištěno, že problematika tělesného týrání či sexuálního zneužívání není dětem cizí a měli o ni ponětí již před představením příslušné prezentace. Při srovnání vstupního a výstupního dotazníku bylo zjištěno, žáci nebyli dostatečně informováni o sexuálním zneužívání a tělesném týrání, což se však změnilo absolvováním příslušné prezentace. Při této prezentaci žáci získali přehled o vybraných pojmech a zároveň měli možnost se dotazovat a vše si upřesnit. V rámci prezentaci se snažil třídní učitel s dětmi o fyzickém a sexuálním obtěžování hovořit, což mělo kladný vliv na jejich pochopení. Dále bylo zjištěno, že o sexuálním obtěžování s dětmi hovořil pouze třídní učitel, ani výchovný poradce ani jiný odborníci se v této oblasti příliš neangažovali. S ohledem na dostupné organizace sloužící jako případná podpora byla informovanost velice nízká, což se změnilo po absolvování prezentace. Žáci uváděli především Linku bezpečí, což je velmi známá organizace, tudíž to šlo předpokládat. Žáci rovněž uváděli, že jsou s existencí organizace obeznámeni, ovšem nemohou si vzpomenout, o jakou organizaci se jedná.

Co se týče komunikace mezi dětmi a rodiči bylo zjištěno, že téměř každé dítě by se svěřilo svému rodiči, pokud se setkali s fyzickým násilím či sexuálním obtěžováním. Rovněž by se svěřili svým kamarádům. Tato možnost připadala v úvahu zejména poté, co si žáci prošli již uvedenou prezentací. Žáci v té chvíli pocít sounáležitosti a také měli pocit, že mohou o takové situaci hovořit. Do velké míry je zřejmé, že mladší školní věk má vliv na pochopení této problematiky a taky do značné míry mění důvěru jedinců. V mladším věku by se děti svěřily zejména rodičům, což se s rostoucím věkem postupně mění. Děti se v rámci prezentace dozvěděly i možnosti využít schránku důvěry, tudíž se změnil názor na možnost využít tento způsob sdělení. Ze získaných dat je dále patrné, že u žáků se zvýšila důvěra v třídního učitele, což se mění rovněž s ohledem na věk dětí. V případě podezření, že je někdo v okolí týrán či sexuálně obtěžován, nebály by se děti svěřit svému třídnímu učiteli.

Získaná data prostřednictvím dotazníkového šetření byla doplněna o informace získané v rámci interview. Vybraným žákům byly předloženy obrázky, ke kterým se měli vyjádřit. Žáci

rozpoznali na obrázcích nejen konzumaci alkoholu u osob mladších 18 let, ale také fyzické násilí a sexuální obtěžování. Žáci měli situaci popsat a zároveň vyjádřit své pocity a emoce, které na ně skrz obrázky působí. Jako kontrastní obrázek byla zařazena situace, kdy na dítě šahá dospělá osoba v pozici jeho lékaře, aby bylo zřejmé, že v případě vyšetření se nejedná o pokusy nepřiměřeného kontaktu mezi dospělým a dítětem.

Z výše uvedeného je zřejmé, že byl naplněn stanovený cíl práce. Došlo ke zjištění informovanosti dětí mladšího školního věku nejen v rámci oblasti sexuálního zneužívání a týrání, ale také v oblasti preventivního působení. Zvolený vzorek žáků absolvoval prezentaci zabývající se sexuálním obtěžováním a fyzickým týráním a došlo ke zlepšení informovanosti dětí v rámci této problematiky. Zároveň byly dětem představeny možnosti řešení a osoby, či zařízení, kterým se mohou svěřit. Tato prezentace sloužila právě jako způsob primární prevence. Možnosti preventivního působení se mění s ohledem na věk dětí a také na možnost školy, kterou děti navštěvují.

Seznam použité literatury

- BAŠTECKÁ, Bohumila, ed. *Psychologická encyklopedie: aplikovaná psychologie*. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-470-0.
- BENTOVIM, Arnon. *Týrání a sexuální zneužívání v rodinách*. Praha: Grada, 1998. Psyché (Grada). ISBN 80-7169-629-3.
- DUNOVSKÝ, Jiří. *Týrané, zneužívané a zanedbávané dítě*. Praha: Grada, 1995. ISBN 80-7169-192-5.
- DUŠKOVÁ, Zora. *problematiky týraného, zneužívaného a zanedbávaného dítěte v letech 1992-2003*. Praha: Dětské krizové centrum, 2004.
- ELLIOTT, Michele. *Jak ochránit své dítě*. Vyd. 3. Praha: Portál, 2000. Rádcí pro rodiče a vychovatele. ISBN 80-7178-419-2.
- FALLER, K. C., REDMAYNE, Mike. *Interviewing children about sexual abuse: controversies and best practice*. 4th ed. New York: Oxford University Press, 2007.
- FINKELHOR, David. Children as Victims of Violence: a national survey. *Pediatrics*. 1994, 94, 413-420.
- HANUŠOVÁ, Jaroslava. *Násilí na dětech-syndrom CAN*. Praha: Vzdělávací institut ochrany dětí, 2006. ISBN 80-86991-78-4.
- HARTL, Pavel a Helena HARTLOVÁ. *Psychologický slovník*. Třetí, aktualizované vydání. Praha: Portál, 2015. ISBN 978-80-262-0873-0.
- HOBSON, J. Charles, *Passing the trash: Parent's Guide to Combat Sexual Abuse/Harassment of Their Children in School*. North Charleston: CreateSpace, 2012. ISBN 1478309121
- HOYANO, Laura., KEENAN, Caroline. *Child abuse: law and policy across boundaries*. New York: Oxford University Press, 2007.
- JEŽKOVÁ, Zuzana, FRAŇKOVÁ Alexandra. *Mýty a fakta o sexuálním zneužívání dětí*. [online]. [cit. 2020-04-19] ©2012. Dostupné z: <http://www.sancedetem.cz/srv/www/content/pub/cs/clanky/myty-a-fakta-osexualnim-zneuzivani-deti-63.html>
- JOHNSON, Charles Ferzen. Child sexual abuse. *Lancet*. [online]. [cit. 2020-04-19] 2004. 462-470. Dostupné z: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC4413451/>
- KORNELOVÁ, Caroline. *Mýty a fakta: sexuální zneužívání dětí*. [online]. [cit. 2020-04-19] ©2013. Dostupné z: <http://pravdu.cz/myty-a-fakta/myty-a-fakta-sexualni-zneuzivani-deti>

- KUČERA, Miroslav, Pavel KOLÁŘ a Ivan DYLEVSKÝ et al. *Dítě, sport a zdraví*. 1. vyd. Praha: Galén, 2011. ISBN 978-80-7262-712-7
- LANGMEIER, Josef a Dana KREJČÍŘOVÁ. *Vývojová psychologie*. 2., aktualiz. vyd. Praha: Grada, 2006. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-1284-0.
- LEWIS, Penney. *Delayed prosecution for childhood sexual abuse*. New York: Oxford University Press, 2006.
- MALÁ, Eva, Zdeněk SOVÁK a Jiří RABOCH. *Sexuálně zneužívané děti*. Praha: Psychiatrické centrum, 1995. Zprávy (Psychiatrické centrum). ISBN 80-85121-99-9.
- MATĚJČEK, Zdeněk a Zdeněk DYTRYCH. *Krizové situace v rodině očima dítěte*. Praha: Grada, 2002. Pro rodiče. ISBN 80-247-0332-7.
- MUFSON, Susan a Rachel KRANZ. *O týrání a zneužívání*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 1996. Linka důvěry. ISBN 80-7106-194-8.
- PERIČ, Tomáš. *Sportovní příprava dětí*. 1. vyd. Praha: Grada publishing, a.s., 2004. ISBN 80-247-0683-0.
- ROBERT, Jocelyne. *Nenech si to líbit!: ochrana dítěte před sexuálním zneužitím*. Praha: Portál, 2013. ISBN 978-80-262-0340-7.
- ŘÍČAN, Pavel. *Cesta životem: [vývojová psychologie]: přepracované vydání*. 3. vyd. Praha: Portál, 2014. ISBN 978-80-262-0772-6.
- ŠMELOVÁ, Eva, Alena PETROVÁ a Eva SOURALOVÁ. *Připravenost dětí k zahájení povinné školní docházky v kontextu současného kurikula*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2012. ISBN 978-80-244-3345-5.
- ŠPATENKOVÁ, Naděžda. *Krizová intervence pro praxi*. 2., aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Grada, 2011. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-2624-3.
- ŠPECIÁNOVÁ, Šárka. *Sociálně-právní ochrana dětí*. Praha: Vzdělávací institut ochrany dětí, 2007. ISBN 978-80-86991-27-6.
- TÄUBNER, Vladimír. *Nejstřeženější tajemství – sexuální zneužívání dětí*. Praha: Trizonia, 1996. ISBN 80-85573-72-5.
- VÁGNEROVÁ, Marie. *Vývojová psychologie I*. Praha: Karolinum, 2008. ISBN 978-80-246-0956-0
- VÁGNEROVÁ, Marie. *Vývojová psychologie: dětství a dospívání*. Vyd. 2., dopl. a přeprac. Praha: Karolinum, 2012. ISBN 9788024621531.
- VANÍČKOVÁ, Eva. *Sexuální násilí na dětech: výskyt, podoby, diagnostika, terapie, prevence*. Praha: Portál, 1999. ISBN 80-7178-286-6.

- VILÍMOVÁ, Vlasta. *Didaktika tělesné výchovy*. Vyd. 2., přeprac., (1. vyd. v MU). Brno: Masarykova univerzita, 2009. ISBN 978-80-210-4936-9.
- VRBAS, Jaroslav. *Škola a zdraví pro 21. století, 2010: Zdravotně orientovaná zdatnost dětí mladšího školního věku*. Brno: Masarykova Univerzita, 2010. ISBN 978-80-210-5404-2.
- WEISS, Petr. *Sexuální zneužívání – pachatelé a oběti*. Praha: Grada, 2000. Psyché (Grada). ISBN 80-7169-795-8.
- WEISS, Petr. *Sexuální zneužívání dětí*. Praha: Grada, 2005. Psyché (Grada). ISBN 80-247-0929-5.

Seznam obrázků

- Obrázek 1: Proces traumatizace

Seznam tabulek

- Tabulka 1: Rozdělení respondentů dle věku
- Tabulka 2: Rozdělení respondentů dle pohlaví
- Tabulka 3: Setkal ses někdy s tělesným týráním?
- Tabulka 4: Setkal ses někdy s tělesným týráním?
- Tabulka 5: Říkali jste si ve škole o týrání a sexuálním zneužívání?
- Tabulka 6: Říkali jste si ve škole o týrání a sexuálním zneužívání?
- Tabulka 7: Víš o nějaké organizaci, která pomáhá těmto dětem?
- Tabulka 8: Víš o nějaké organizaci, která pomáhá těmto dětem?
- Tabulka 9: Víte, na jaké číslo se v případě nouze můžete obrátit?
- Tabulka 10: Víte, na jaké číslo se v případě nouze můžete obrátit?
- Tabulka 11: Už tě někdy někdo sexuálně obtěžoval?
- Tabulka 12: Už tě někdy někdo sexuálně obtěžoval?

Seznam grafů

- Graf 1: Rozdělení respondentů dle věku
- Graf 2: Rozdělení respondentů dle pohlaví
- Graf 3: Sexuální zneužívání – a)
- Graf 4: Sexuální zneužívání – a)
- Graf 5: Sexuální zneužívání – b)
- Graf 6: Sexuální zneužívání – b)
- Graf 7: Sexuální zneužívání – c)
- Graf 8: Sexuální zneužívání – c)
- Graf 9: Sexuální zneužívání – d)
- Graf 10: Sexuální zneužívání – d)
- Graf 11: Sexuální zneužívání – e)
- Graf 12: Sexuální zneužívání – e)
- Graf 13: Sdělil bys to rodičům?
- Graf 14: Sdělil bys to rodičům?
- Graf 15: Sdělil bys to kamarádovi/kamarádce?
- Graf 16: Sdělil bys to kamarádovi/kamarádce?
- Graf 17: Sdělil bys to třídnímu učiteli?
- Graf 18: Sdělil bys to třídnímu učiteli?
- Graf 19: Sdělil bys to PČR?
- Graf 20: Sdělil bys to PČR?
- Graf 21: Svěřil by ses schránce důvěry?
- Graf 22: Svěřil by ses schránce důvěry?
- Graf 23: Je možnost, že by ses nikomu nesvěřil?
- Graf 24: Je možnost, že by ses nikomu nesvěřil?
- Graf 25: Je podle tebe facka nebo pohlavek tělesné týrání?
- Graf 26: Je podle tebe facka nebo pohlavek tělesné týrání?
- Graf 27: Je podle tebe časté tvrdé bití tělesné týrání?
- Graf 28: Je podle tebe časté tvrdé bití tělesné týrání?
- Graf 29: Je podle tebe zákaz televize tělesné týrání?
- Graf 30: Je podle tebe zákaz televize tělesné týrání?
- Graf 31: Je podle tebe kopání, dušení a pálení cigarety o tělesné týrání?

- Graf 32: Je podle tebe kopání, dušení a pálení cigarety o tělesné týrání?
- Graf 33: Setkal ses někdy s tělesným týráním?
- Graf 34: Setkal ses někdy s tělesným týráním?
- Graf 35: Setkal ses s tělesným týráním ve škole?
- Graf 36: Setkal ses s tělesným týráním doma?
- Graf 37: Setkal ses s tělesným týráním mezi kamarády?
- Graf 38: Sdělil bys to učiteli?
- Graf 39: Sdělil bys to učiteli?
- Graf 40: Sdělil bys to rodičům?
- Graf 41: Sdělil bys to rodičům?
- Graf 42: Sdělil bys to kamarádům?
- Graf 43: Sdělil bys to kamarádům?
- Graf 44: Je možnost, že bys to nikomu neřekl?
- Graf 45: Je možnost, že bys to nikomu neřekl?
- Graf 46: Co je podle tebe CAN?
- Graf 47: Říkali jste si ve škole něco o týrání a sexuálním zneužívání?
- Graf 48: Říkali jste si ve škole něco o týrání a sexuálním zneužívání?
- Graf 49: Mluvil s vámi o týrání a sexuálním zneužívání školní psycholog?
- Graf 50: Mluvil s vámi o týrání a sexuálním zneužívání školní psycholog?
- Graf 51: Mluvil s vámi o týrání a sexuálním zneužívání třídní učitel?
- Graf 52: Mluvil s vámi o týrání a sexuálním zneužívání třídní učitel?
- Graf 53: Mluvil s vámi o týrání a sexuálním zneužívání výchovný poradce?
- Graf 54: Mluvil s vámi o týrání a sexuálním zneužívání výchovný poradce?
- Graf 55: Mluvili s vámi o týrání a sexuálním zneužívání odborníci?
- Graf 56: Mluvili s vámi o týrání a sexuálním zneužívání odborníci?
- Graf 57: Mluvil s vámi o týrání a sexuálním zneužívání někdo jiný?
- Graf 58: Mluvil s vámi o týrání a sexuálním zneužívání někdo jiný?
- Graf 59: Víš o nějaké organizaci, která pomáhá těmto dětem?
- Graf 60: Víš o nějaké organizaci, která pomáhá těmto dětem?
- Graf 61: Víte, na jaké číslo se v případě nouze můžete obrátit?
- Graf 62: Víte, na jaké číslo se v případě nouze můžete obrátit?
- Graf 63: Už tě někdy někdo sexuálně obtěžoval?

- Graf 64: Už tě někdy někdo sexuálně obtěžoval?

Seznam příloh

- Příloha č. 1: Dotazník pro žáky
- Příloha č. 2: Informovaný souhlas
- Příloha č. 3: Sada obrázků k interview
- Příloha č. 4: Úplné znění interview
- Příloha č. 5: Prezentace

Přílohy

Příloha č. 1

DOTAZNÍK

Ahoj holky a kluci!

Studuji na Univerzitě Palackého v Olomouci obor Učitelství pro 1. stupeň ZŠ. V rámci mého studia vypracovávám diplomovou práci na téma Sexuální zneužívání dětí a informovanost o tomto jevu. Součástí mé diplomové práce je i dotazník pro vás, žáky základní školy.

Vyplnění tohoto dotazníku vám nezabere příliš mnoho času. Správnou odpověď

zakroužkujte, pokud se ale odpověď vypisuje, **pište prosím čitelně**.

Účast ve výzkumu je zcela dobrovolná a anonymní. Informace získané v dotaznících budou použity výhradně pro mou závěrečnou práci.

Děkuji Vám za spolupráci!

Trávník Jakub

❖ Kolik je ti let? _____

❖ Jsi:

a. Chlapec

b. Dívka

1. Co je podle tebe sexuální zneužívání?

Zaškrtni políčko křížkem v daném řádku podle toho, jak s větou souhlasíš

		Určitě ne	Spíše ne	Nevím	Spíše ano	Určitě ano
a)	Dospělý (učitel, cizí člověk v parku, ...) se dotýká dítěte na intimních místech					
b)	Nucení dítěte dospělým (rodič, učitel, ...) ke sledování sexuálních videí					
c)	Pomoc při koupání dítěte, pomoc při každodenních činnostech, převlékání					
d)	Když dá rodič dítěti pusu, pohlazení od rodičů					
e)	Pohlavní styk dospělého (rodič, učitel, neznámý člověk v parku, ...) s dítětem					

- 2. Představ si, že ti dospělá osoba (rodič, učitel, cizí člověk) nepřiměřeně ubližuje. Např.: tvrdě bije, fackuje tě, sahá na tebe a tobě to není příjemné, ... Komu bys ve svém okolí řekl o tomhle chování?**

Zaškrtni políčko křížkem v daném řádku podle toho, jak s větou souhlasíš

		Určitě ne	Spíše ne	Nevím	Spíše ano	Určitě ano
a)	Rodičům, nebo někomu z rodiny					
b)	Kamarádovi/ kamarádce					
c)	Třídnímu učiteli					
d)	Šel bych s tím na Policii České republiky					
e)	Schránka důvěry					
f)	Nikomu bych se nesvěřil					
g)	Jiné (napiš):					

- 3. Co je to podle tebe tělesné týrání?**

Zaškrtni políčko křížkem v daném řádku podle toho, jak s větou souhlasíš

		Určitě ne	Spíše ne	Nevím	Spíše ano	Určitě ano
a)	Pohlavek, facka					
b)	Velmi časté tvrdé bití					
c)	Zákaz sledování televize					
d)	Kopání, dušení, pálení cigarety o ruku					

- 4. Setkal ses někdy s tělesným týráním?**

- a. Ano, u mě
- b. Ano, u někoho v mém okolí
- c. Ne
- d. Nechci odpovědět

5. Kde ses s tělesným týráním setkal?

Pokud jsi v předchozí otázce odpověděl ne, tak tak tuto otázku přeskoč a jdi dále, na otázku číslo 6.

Zaškrtni políčko křížkem v daném řádku podle toho, jak s větou souhlasíš

		Určitě ne	Spíše ne	Nevím	Spíše ano	Určitě ano
a)	Ve škole					
b)	Doma					
c)	V partě s kamarády					
d)	Jinde (dopiš):					

6. Pokud by ses s tělesným týráním setkal, jak by ses tuto situaci rozhodl řešit?

Zaškrtni políčko křížkem v daném řádku podle toho, jak s větou souhlasíš

		Určitě ne	Spíše ne	Nevím	Spíše ano	Určitě ano
a)	Sdělil bych to učiteli					
b)	Sdělil bych to rodičům					
c)	Řekl bych to kamarádům					
d)	Nikomu bych to neřekl					
e)	Jinak (dopiš):					

7. Zkus napsat, co si představíš pod pojmem CAN. Pokud jsi se s tímto pojmem nesetkal, neodpovídej.

-
-
-
-
-

8. Říkali jste si někdy něco o tělesném týrání a sexuálním zneužívání ve škole?

- a. Ano
- b. Ne
- c. Nejsem si jistý, nevzpomínám si

9. Kdo s vámi o této problematice (týrání a sexuální zneužívání) mluvil?

Zaškrtni políčko křížkem v daném řádku podle toho, jak s větou souhlasíš

		Určitě ne	Spíše ne	Nevím	Spíše ano	Určitě ano
a)	Školní psycholog					
b)	Třídní učitel					
c)	Výchovný poradce					
d)	Měli jsme speciální hodinu, kdy k nám přišli odborníci, kteří si s námi o tom vykládali.					
e)	Jiné (dopiš):					

10. Věděl bys o nějaké organizaci, která by mohla těmto dětem pomoci? Pokud víš, napiš.

- Ano, _____
- Ne
- Nevím, nedokážu si vzpomenout

11. Pokud by se ti něco nepříjemného stalo (sexuální obtěžování, týrání nebo i nepříjemné chování od kohokoliv), věděl bys, na jaké číslo se můžeš v případě pomoci obrátit?

- Ne
- Ano (dopiš): _____
- Nemůžu si vzpomenout na číslo, ale vím název (dopiš): _____
- Vím, ale teď si nemohu vzpomenout

12. Už se ti někdy stalo, že ti sahal někdo na intimní partii a tobě to nebylo příjemné, nebo měl nepříjemné slovní sexuální narážky?

- Ano
- Ne
- Nechci odpovédět, je mi to nepříjemné.

Děkuji Vám za Vaši spolupráci!

Příloha č. 2

Formulář informovaného souhlasu účastníka výzkumu

Informovaný souhlas účastníka výzkumu:

Vážený pane, vážená paní,

v souladu se zásadami etické realizace výzkumu¹ Vás žádám o souhlas s účastí Vašeho dítěte

---

ve výzkumném projektu v rámci mé diplomové práce.

Název projektu: Sexuální zneužívání dětí jako součást prevence na 1. stupni ZŠ

Řešitel projektu: Jakub Trávník, **kontakt:** travja02@upol.cz

Název pracoviště: Katedra primární a preprimární pedagogiky, Pedagogická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci

Vedoucí práce: doc. PaedDr. Miluše Rašková, Ph.D.; **kontakt:** miluse.raskova@upol.cz; +420585635107

Cíl výzkumu: Cíl výzkumu je zjistit jemnou, nenásilnou a jejich věku přiměřenou formou, jak jsou na tom žáci se znalostí sexuálního násilí, týrání a šikany, zda ví, na koho se v rámci potřeby při tomto jevu obrátit, seznámení se se schránkou důvěry, Linkou Bezpečí a celková prevence vůči tomuto jednání.

Popis výzkumu: Výzkum probíhá ve čtyřech fázích. První fáze je vstupní dotazník, ve kterém se zjišťuje dosavadní informovanost dětí o tomto jevu, šikaně a týrání. Dále i pojetí jejich způsobu řešení situace. Druhá fáze je popisování série obrázků, schválených vedoucím pracovníkem, vytvořených speciálně pro děti. Ve třetí fázi je žákům přednesena prezentace, která objasňuje pojmy z dotazníku a zahrnuje i pár aktivit na odlehčení tohoto tématu. Na závěr žáci vyplňují výstupní dotazník, kde by se měl projevit posun v jejich znalostech, například informovanost o tom, co je to Linka Bezpečí a komu je určená. Výzkum trvá pouze ve školním roce 2019/2020 v areálu ZŠ Holečkova. Nehrozí zde žádná rizika nebezpečí, výzkum je zcela dobrovolný a je možno z něj kdykoliv vystoupit, a to bez udání důvodu. Dotazník je vytvořen pouze pro potřeby mé diplomové práce, získaná data budou použita výhradně pro moji závěrečnou práci.

.....

datum a podpis řešitele projektu

Prohlášení a souhlas účastníků s jejich zapojením do výzkumu:

---

¹ Všeobecnou deklarací lidských práv, nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 2016/679 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES (obecné nařízení o ochraně osobních údajů) a dalšími obecně závaznými právními předpisy (jimiž jsou zejména Helsinská deklarace přijatá 18. Světovým zdravotnickým shromážděním v roce 1964, ve znění pozdějších změn (Fortaleza, Brazílie, 2013), zákon č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování (zákon o zdravotních službách), ve znění pozdějších předpisů, zejména ustanovení jeho § 28 odst. 1, a Úmluva na ochranu lidských práv a důstojnosti lidské bytosti v souvislosti s aplikací biologie a medicíny: [Úmluva o lidských právech a biomedicíně](#) publikované pod č. 96/2001 Sb. m. s., jsou-li aplikovatelné).

Prohlašuji a svým níže uvedeným vlastnoručním podpisem potvrzuji, že dobrovolně souhlasím s účastí ve výše uvedeném projektu. Byl/a jsem poučen/a o právu odmítnout účast ve výzkumném projektu nebo svůj souhlas kdykoli odvolat bez represí, resp. mého dítěte.

Jméno a příjmení zákonného zástupce: .....Datum narození: .....

Adresa trvalého bydliště zákonného zástupce: .....

Podpis zákonného zástupce: .....

Příloha č. 3

Příloha č. 4

POPIS – Chlapec 1

OBRÁZEK 1

1) Pokus se popsat situaci na obrázku.

a. Kde se děj odehrává? Proč si to myslíš?

Odehrává se to někde venku, si myslím.

b. Jaké postavy jsou na obrázku? Proč si to myslíš?

Na obrázku jsou dva kluci. Jsou asi různě starší.

c. Co se děje na obrázku? Proč si to myslíš?

Ten starší ... no jako, já nevím, ale myslím si, že ho vydírá, nebo nadává nebo tak něco. Ten mladší kuk se ho bojí, ten starší se na něho dívá prostě blbě a vidím, že chce bít, tak nějak. Dotýká se ho prstem a druhou ruku má v pěsti.

2) Máš z obrázku dobrý pocit nebo špatný pocit?

Mám z něho špatný pocit.

3) Co je pro tebe na obrázku chybné?

Protože jako tak ten starší kluk si na něj dovoluje a prostě si ho označil.

4) Co by na obrázku mělo být jinak? Proč si to myslíš? Kdybys našel/našla něco, co by mělo být jiné, jak by to vypadalo?

Aby byli kamarádi, aby se měli rádi a aby se ten kluk si tak nedovoľoval. Mohli by si podávat ruku.

5) Jak by podle tebe situace měla pokračovat? Proč si to myslíš?

Že by ho ten kluk zbil, něco takovýho.

6) Zařadil/a bys obrázek do sexuální zneužívání? / Zařadil/a bys obrázek do sexuálního násilí?

Zařadil bych ho do kategorie týrání.

OBRÁZEK 2

1) Pokus se popsat situaci na obrázku.

a. Kde se děj odehrává? Proč si to myslíš?

Může se to odehrávat v nějaké hospodě, někde venku na zahrádce.

b. Jaké postavy jsou na obrázku? Proč si to myslíš?

Je tam nějaký kluk a nějaká holka, myslím si, že jsou to pubertáči. Je jim tak kolem čtrnácti – patnácti.

c. Co se děje na obrázku? Proč si to myslíš?

Pijí tam alkohol, kouří, a to se ještě nesmí, to až jim bude osmnáct. Je jim tak kolem čtrnácti – patnácti. Cítí se dobře.

2) Máš z obrázku dobrý pocit nebo špatný pocit?

Asi špatně ale ne nějak hrozně.

3) Co je pro tebe na obrázku chybně?

Že by to neměli dělat a že neposlouchají rodiče a dělají si co chtějí.

4) Co by na obrázku mělo být jinak? Proč si to myslíš? Kdybys našel/našla něco, co by mělo být jiné, jak by to vypadalo?

Že by byli kamarádi, že by tam seděli spolu, dali si spolu colu a vykládali si.

5) Jak by podle tebe situace měla pokračovat? Proč si to myslíš?

Že se opijou. Třeba se jim něco i stane, když přijdou domů. Třeba je i srazí auto nebo třeba se jim něco stane, že spadnou.

6) Zařadil/a bys obrázek do sexuální zneužívání? / Zařadil/a bys obrázek do sexuálního násilí?

Je to špatně, ale není to zneužívání.

OBRÁZEK 3

1) Pokus se popsat situaci na obrázku.

a. Kde se děj odehrává? Proč si to myslíš?

Odehrává se asi někde ve škole, protože tam vidím, že jsou tam nějaký lavice, žáci, hodiny a je tam nějaký učitel.

b. Jaké postavy jsou na obrázku? Proč si to myslíš?

Je tam nějaký kluk, učitel a nějaký kluk za dveřmi.

c. Co se děje na obrázku? Proč si to myslíš?

Ten učitel se ho dotýká toho kluka. Je mu to nepříjemné, protože se tváří že by to nechtěl. Je smutný a zamračený. Ten pán se směje a užívá si to. Ten další chlapec si toho nevšímá, on si čte na papírku.

2) Máš z obrázku dobrý pocit nebo špatný pocit?

Působí na mě blbě.

3) Co je pro tebe na obrázku chybně?

Že se ho ten učitel dotýká na intimních věcech.

4) Co by na obrázku mělo být jinak? Proč si to myslíš? Kdybys našel/našla něco, co by mělo být jiné, jak by to vypadalo

Že by ten učitel měl být hodný a nešahat dětem na intimní části. Ten další kluk by měl zavolat nějakou dospělou osobu nebo zavolat policii.

5) Jak by podle tebe situace měla pokračovat? Proč si to myslíš?

Že by mu na to pořád šahal a tomu klukovi by to bylo nepříjemné a ten kluk by mohl brečet.

6) Zařadil/a bys obrázek do sexuální zneužívání? / Zařadil/a bys obrázek do sexuálního násilí?

Sexuální násilí.

OBRÁZEK 4

1) Pokus se popsat situaci na obrázku.

a. Kde se děj odehrává? Proč si to myslíš?

Myslím si, že je to nějaká nemocnice, protože je tam nějaká paní, která drží takový doktorský věci.

b. Jaké postavy jsou na obrázku? Proč si to myslíš?

A je tam nějaký kluk a ona mu měří srdce, jak dýchá.

c. Co se děje na obrázku? Proč si to myslíš?

Cítí se pozitivně, protože ta paní doktorka mu to měří a tomu dítěti to dělá dobře, protože se směje.

2) Máš z obrázku dobrý pocit nebo špatný pocit?

Působí na mě dobře.

3) Co je pro tebe na obrázku chybně?

Nic

4) Co by na obrázku mělo být jinak? Proč si to myslíš? Kdybys našel/našla něco, co by mělo být jiné, jak by to vypadalo?

Nic

5) Jak by podle tebe situace měla pokračovat? Proč si to myslíš?

Že by pak ta doktorka řekla, že už je to dobrý, předepsala mu nějaký léky a šel by domů s rodičem.

6) Zařadil/a bys obrázek do sexuální zneužívání? / Zařadil/a bys obrázek do sexuálního násilí?

Ani šikana, ani násilí ani zneužívání

OBRÁZEK 5

1) Pokus se popsat situaci na obrázku.

a. Kde se děj odehrává? Proč si to myslíš?

Myslím, že se to děje v nějaké budově. V nějaké, možná škole. Protože tam vidím děcko, nějakou holku a ta má baťoh a sedí tam a má tam lavici a má tam tužku a sešit.

b. Jaké postavy jsou na obrázku? Proč si to myslíš?

Jsou tam další dvě dospělé osoby. Jsou to muži.

c. Co se děje na obrázku? Proč si to myslíš?

Ten první muž jí šahá na intimní části u stehen. Ona ho odstrčuje a tváří se naštvaně, jako že to nemá dělat. Ta třetí osoba – no já si myslím, že otevřel dveře a říká přestaň a prostě na něj řve, aby jí nešahal na ty kolena a aby ji neobtěžoval. Ten pán, co šahal na tu dívku – je vystrašený, že ho někdo viděl – ten druhý pán. Slečna se cítí špatně, naštvaně – má smíchané pocity. Pánovi se to líbí, jinak by to asi nedělal a ta druhá osoba, ten muž, který vchází do dveří naštvaně, protože to dělá ten jeho kolega a chce ho prostě zastavit.

2) Máš z obrázku dobrý pocit nebo špatný pocit?

Působí blbě, protože ten první muž ji obtěžuje.

3) Co je pro tebe na obrázku chybné?

Bylo by to tak, že ten pán, co jí šahá na intimní části, by ji měl učit a tak, měl by na ni být hodný, nešahat na ní a takhle.

4) Co by na obrázku mělo být jinak? Proč si to myslíš? Kdybys našel/našla něco, co by mělo být jiné, jak by to vypadalo?

Že by ni ten pán byl hodný, nešahal na ni, a prostě ji třeba učil.

5) Jak by podle tebe situace měla pokračovat? Proč si to myslíš?

Ten pán od dveří přijde, chytne ho. Prostě ho vyvede z těch dveří a zavolá policii. Ti dva by se mohli ještě poprat.

6) Zařadil/a bys obrázek do sexuální zneužívání? / Zařadil/a bys obrázek do sexuálního násilí?

Sexuální násilí.

POPIS – Dívka 1

OBRÁZEK 1

1) Pokus se popsat situaci na obrázku.

a. Kde se děj odehrává? Proč si to myslíš?

Jsou asi venku, protože je pod nima zelená plocha.

b. Jaké postavy jsou na obrázku? Proč si to myslíš?

Jsou tam dva kluci.

c. Co se děje na obrázku? Proč si to myslíš?

Ten kluk říká tomu druhému klukovi – nevím, asi ho pomlouvá. Nevím, jestli jsou starší, protože ten druhý se takhle odto – ale myslím, že je ten druhý mladší. Ten kluk se cítí podle mě, jako, že by asi jako rozbřečel, protože mu to není příjemný a ten kluk, co co ho pomlouvá, tak do toho jde s vervou, podle mě. Protože to je podle mě jeho jako taková moc nebo tak nějak. Dotýká se ho na hrudníku. On k němu stojí čelem a podle mě si myslí něco v hlavě něco jako „já jsem vyhrál“, nebo tak něco.

2) Máš z obrázku dobrý pocit nebo špatný pocit?

Nechtěla bych to zažít, působí negativně.

3) Co je pro tebe na obrázku chybné?

Ten kluk ho pomlouvá. Nebo že se nad ním vytahuje, že třeba on dostal krásný auto a on zase dostal, třeba kdyby byl dospělý, nevím, třeba nějaké méně hodnotné auto.

4) Co by na obrázku mělo být jinak? Proč si to myslíš? Kdybys našel/našla něco, co by mělo být jiné, jak by to vypadalo?

Že by se mohli skamarádit třeba. Kdyby to mělo být ztvárněno, tak ten kluk by neukazoval ten prst na toho mladšího kluka a prstě by se na sebe normálně koukali a bavili by se třeba. Třeba jeden by mohl mít ruky do otázky „jako co?“ a ten druhý by mu na to odpověděl, že by to měl třeba jako volně podél těla. Nebo by si volně plácli, jako high five.

5) Jak by podle tebe situace měla pokračovat? Proč si to myslíš?

K tomu zlému by přišlo více zlých lidí a k tomu hodnému by přišlo víc hodných lidí a ti hodní by se snažili ty zlé přesvědčit ať to nedělají. Že by měli být všichni kamarádi. Že by došlo vlastně k nějakému smíření.

6) Zařadil/a bys obrázek do sexuální zneužívání? / Zařadil/a bys obrázek do sexuálního násilí?

Zařadila bych to jenom trochu jako šikanu.

OBRÁZEK 2

1) Pokus se popsat situaci na obrázku.

a. Kde se děj odehrává? Proč si to myslíš?

Mají u sebe pivo, nějaký podšálky a menu, takže jsou asi v nějaké restauraci.

b. Jaké postavy jsou na obrázku? Proč si to myslíš?

Já na tom vidím holku a kluka, jak asi kouří cigarety

c. Co se děje na obrázku? Proč si to myslíš?

Ten kluk s tou holkou kouří. Těm lidem ještě asi není osmnáct let. Ale pít pivo a kouřit se smí až od osmnácti. Mohli by za to mít i pokutu.

2) Máš z obrázku dobrý pocit nebo špatný pocit?

No, jelikož já sama nemám moc ráda kuřáky, tak bych tam asi nechtěla být, ale kdyby tam byl nějaký kuřák, tak by si mohl aj přisednout, si myslím.

3) Co je pro tebe na obrázku chybně?

Že ten pár kouří a tím, si znečišťují jako plíce a zároveň kdyby byli v té restauraci další nekuřáci, tak by se jim to nemuselo jako líbit, třeba.

4) Co by na obrázku mělo být jinak? Proč si to myslíš? Kdybys našel/našla něco, co by mělo být jiné, jak by to vypadalo?

Mohli by odložit cigaretu a mohli by si normálně povídat a u toho pít to pivo, třeba. Kdyby jim ale nebylo osmnáct, tak bych ta místo těch piv dala nějakou kofolu, nebo třeba limonádu a ty cigarety bych jim odložila a hráli by třeba karty.

5) Jak by podle tebe situace měla pokračovat? Proč si to myslíš?

Úplně nevím, jak by to pokračovalo, ale myslím, že by tam přišli další kuřáci a začali si s nima povídat a oni by mohli odložit cigarety, anebo by si zase mohli cigaretu zapálit, ale spíš by se asi začali spolu bavit, podle mě. Kdyby tam byli do večera, tak by pak mohli být opilí, mohli by hulákat po lidech, že jsou blbí, nebo tak.

6) Zařadil/a bys obrázek do sexuální zneužívání? / Zařadil/a bys obrázek do sexuálního násilí?

Ani jedna kategorie, ale když se opijí, tak by těm dalším lidem mohlo být, že by se jim to nemuselo těm dalším lidem líbit. Ale oni sami sebe netýrají, takže asi tak. Kdyby tam ale byl někdo další třeba a řekl by jim třeba „hele pojd'te si dát karty“ a oni by se o něco

vsadili a pak tu sázku prohráli, tak by to mohlo být, že by byli násilní nebo zlí a mohli by šikanovat ostatní.

OBRÁZEK 3

1) Pokus se popsat situaci na obrázku.

a. Kde se děj odehrává? Proč si to myslíš?

Na obrázku je nějaká místnost.

b. Jaké postavy jsou na obrázku? Proč si to myslíš?

Tam je kluk, nějaký mladý a nějaký dospělý muž a pak venku sedí nějaký kluk a čte si.

c. Co se děje na obrázku? Proč si to myslíš?

A v té místnosti jsou ti dva muži a – hmm, ... Nevím... Jeden ten dospělý člověk mu sahá na hrudník, pod tričko. Ten kluk se tváří divně. Kdyby ten pán byl třeba doktor, tak bych to pochopila, ale on se mi moc nezdá jako doktor. Ten kluk venku si čte, a podle mě mu to nevadí. Podle mě se o to až tak moc nezajímá, ten si čte hlavně.

2) Máš z obrázku dobrý pocit nebo špatný pocit?

Působí na mě divně.

3) Co je pro tebe na obrázku chybně?

Rozhodně bych nechtěla být tím klukem, ani s tím pánem, protože mi to přijde nevhodný.

4) Co by na obrázku mělo být jinak? Proč si to myslíš? Kdybys našel/našla něco, co by mělo být jiné, jak by to vypadalo?

Že by ten kluk, co je v té místnosti, mohl taky číst, a ten pán, pokud by to byl učitel, by ho mohl nějak vyvolávat, anebo si s ním prostě povídat ale ne mu šahat pod triko.

5) Jak by podle tebe situace měla pokračovat? Proč si to myslíš?

Asi by mu ten chlap vysvlíkl to tričko, ale nevím jako... Nebo by ten kluk, co si čte, si toho všiml jako. Šel by za tím klukem a za tím pánem a tomu pánovi by mohl něco říct, pokud by ten pán to ignoroval, mohl by zavolat podle mě policii, protože je to asi cizí muž

6) Zařadil/a bys obrázek do sexuální zneužívání? / Zařadil/a bys obrázek do sexuálního násilí?

Myslím, že je to sexuální násilí od toho pána na toho malého chlapce.

OBRÁZEK 4

1) Pokus se popsat situaci na obrázku.

a. Kde se děj odehrává? Proč si to myslíš?

Je to asi v ordinaci. Je to ordinace, protože ten pan doktor má stetoskop a má bílé tričko.

b. Jaké postavy jsou na obrázku? Proč si to myslíš?

Ten muž, co sedí na dřevěné stoličce je pravděpodobně doktor a ten chlapec, kterého prohlíží, si myslím, že došel na pravidelnou kontrolu.

c. Co se děje na obrázku? Proč si to myslíš?

Ten kluk se u toho normálně směje, nijak se sebou nešije, nebo tak, že to podle mě není nic divného. Doktor se cítí asi pracovně a ten mladý chlapec si říká podle mě „už to budu mít rychle za sebou“, anebo je prostě rád, že ho ten doktor prohlídne, protože měl kašel a ten doktor mu to může prohlédnout a vyléčit ho.

2) Máš z obrázku dobrý pocit nebo špatný pocit?

Normálně. Mě to dělá doktorka jako taky, takže bych tam neviděla nic divného, nebo tak.

3) Co je pro tebe na obrázku chybně?

Neřekla bych.

4) Co by na obrázku mělo být jinak? Proč si to myslíš? Kdybys našel/našla něco, co by mělo být jiné, jak by to vypadalo?

Že by třeba ten doktor mohl tomu chlapci dát třeba brýle, anebo by mu mohl jedno oko zakrýt a mohli by ty písmenka pozorovat, nebo tohle, nebo mít aj jiné nástroje.

5) Jak by podle tebe situace měla pokračovat? Proč si to myslíš?

Že ten doktor by si to asi sundal a potom by mu – nevím, ještě třeba kdyby byl na očkování, tak by mu píchl injekci třeba ale že by mu potom řekl, že je zdravý, anebo že by mu doporučil třeba nějaké léky nebo vitamíny.

6) Zařadil/a bys obrázek do sexuální zneužívání? / Zařadil/a bys obrázek do sexuálního násilí?

Ne, nic z toho.

OBRÁZEK 5

1) Pokus se popsat situaci na obrázku.

a. Kde se děj odehrává? Proč si to myslíš?

Ta holka je v nějaké učebně. Přišel k ní přišel nějaký doktor.

b. Jaké postavy jsou na obrázku? Proč si to myslíš?

Holka, nějaký doktor nebo nějaký pán převlečený za doktora a jeden pán.

c. Co se děje na obrázku? Proč si to myslíš?

Ta holka je v nějaké učebně. Sedí na lavičce nebo na židli a k ní přišel nějaký doktor, nebo nějaký pán převlečený za doktora. Potom jsou tam dveře a jeden pán na něho křičí, jako asi „ne!“, nebo něco takového. Ten první pán chce nějak tu holku vzít, anebo jí chce oddělat tu sukni, nevím. Nevím, proč to chce udělat, protože si myslím, že ta holka je normálně zdravá a že ten pán je převlečený za doktora a spíš jako ji chce týrat nebo ... Šahá ji na stehno. Ten druhý pán, to je podle mě opravdický pan doktor a ten křičí jakože „né“, že tohle nemá dělat, nebo tak nějak, nevím úplně. Prostě chce tu holku nějak ochránit od toho chlapa. Ta holka chce asi toho doktora odstrčit, ten doktor chce, nevím, té holce teda nějak sáhnout pod sukni nebo takhle. A ten pán chce té holce pomoci, že chce zabránit tomu sexuálnímu styku, nebo tak nějak.

2) Máš z obrázku dobrý pocit nebo špatný pocit?

Spíš divně, asi bych nechtěla být ta holka, nevím.

3) Co je pro tebe na obrázku chybně?

Že ten pán chce té holce sáhnout pod sukni. To je všechno.

4) Co by na obrázku mělo být jinak? Proč si to myslíš? Kdybys našel/našla něco, co by mělo být jiné, jak by to vypadalo?

Že by tam ti doktoři tam přišli. Nevím, jestli přesně jsou to doktoři, a té holce by poradili nějak zápis a řekli by jí třeba pojď za námi a třeba by si s ní povídali. Anebo by ještě mohlo být to, že ten pán, který tam je, tak by toho doktora mohl odstrčit, ten by mohl jít pryč a ten pán by šel taky pryč a ta holka by se mohla normálně zase učit.

5) Jak by podle tebe situace měla pokračovat? Proč si to myslíš?

No, že by na ni šahal ještě víc, na to koleno a ta dívka by mohla brečet, tak nějak. Anebo by mohla si jít stěžovat za nějakým dospělým, který by ji měl pomoci.

6) Zařadil/a bys obrázek do sexuální zneužívání? / Zařadil/a bys obrázek do sexuálního násilí?

Do se sexuálního zneužívání, asi od toho doktora k té holce

POPIS – Dívka 2

OBRÁZEK 1

1) Pokus se popsat situaci na obrázku.

a. Kde se děj odehrává? Proč si to myslíš?

Venku. Nevím, kde přesně.

b. Jaké postavy jsou na obrázku? Proč si to myslíš?

Vidím dva kluky. Asi jeden je starší.

c. Co se děje na obrázku? Proč si to myslíš?

Ten starší tomu mladšímu něco říká a ten mladší má strach. Ten starší se tváří nazlobeně a ten mladší má strach, že se bojí. Ten naštvaný má jednu ruku v bok a druhou rukou ukazuje na toho mladšího kluka. Ten mladší teda asi tomu staršímu něco mohl udělat, a proto je na něj ten starší naštvaný.

2) Máš z obrázku dobrý pocit nebo špatný pocit?

Špatný.

3) Co je pro tebe na obrázku chybně?

Že vlastně říká tomu mladýmu klukovi něco a tomu mladšímu se to asi úplně nelíbí.

4) Co by na obrázku mělo být jinak? Proč si to myslíš? Kdybys našel/našla něco, co by mělo být jiné, jak by to vypadalo?

Že ten větší kluk by ho třeba držel za rameno, takže by byli třeba kamarádi.

5) Jak by podle tebe situace měla pokračovat? Proč si to myslíš?

Že by ten starší kluk mu nějak ubližoval, třeba pěstí do oka.

6) Zařadil/a bys obrázek do sexuální zneužívání? / Zařadil/a bys obrázek do sexuálního násilí?

Zařadila bych obrázek do kategorie šikana.

OBRÁZEK 2

1) Pokus se popsat situaci na obrázku.

a. Kde se děj odehrává? Proč si to myslíš?

V hospodě.

b. Jaké postavy jsou na obrázku? Proč si to myslíš?

Že tam je třeba pán a paní.

c. Co se děje na obrázku? Proč si to myslíš?

Pijí pivo a kouřijou. Je jim asi patnáct. Cítí se, že můžou dělat všechno.

2) Máš z obrázku dobrý pocit nebo špatný pocit?

Že by se nemělo kouřit někde v hospodě, nebo kde to není dovoleno.

3) Co je pro tebe na obrázku chybně?

Že kouření je dovoleno až od osmnácti a pijou pivo. To je taky od osmnácti. Vlastně porušují zákon.

4) Co by na obrázku mělo být jinak? Proč si to myslíš? Kdybys našel/našla něco, co by mělo být jiné, jak by to vypadalo?

No že nemůžou kouřit, nahradila bych to tím, že bych jim dala do ruky kofolu a do ruky třeba – třeba by mohli mít telefon.

5) Jak by podle tebe situace měla pokračovat? Proč si to myslíš?

Pokračovalo by to, že by si třeba objednali radši kofolu. Nebo by třeba mohli vykouřit víc cigaret.

6) Zařadil/a bys obrázek do sexuální zneužívání? / Zařadil/a bys obrázek do sexuálního násilí?

Není to šikana ani týrání. Je to špatné ale nikomu neublíží. Ale kdyby měli těch piv hodně a byli by opilí a pak by mohli ublížit někomu.

OBRÁZEK 3

1) Pokus se popsat situaci na obrázku.

a. Kde se děj odehrává? Proč si to myslíš?

Odehrává se to v nějaké místnosti, asi v nějaké škole, jsou tam totiž knížky a lavice.

b. Jaké postavy jsou na obrázku? Proč si to myslíš?

Je tam kluk a ho ochytává jeden pán. Ještě je jeden kluk venku.

c. Co se děje na obrázku? Proč si to myslíš?

Ten kluk, co ho ten pán ochytává, se mu to nelíbí. Kluk má smutný výraz. Ten druhý kluk se kouká do nějakého papíru. Neví o tom asi.

2) Máš z obrázku dobrý pocit nebo špatný pocit?

Není mi moc z toho příjemně.

3) Co je pro tebe na obrázku chybně?

To, že ten pán, co je asi učitel, sahá na toho chlapce, který je z toho smutný. Není mu to vůbec příjemné.

4) Co by na obrázku mělo být jinak? Proč si to myslíš? Kdybys našel/našla něco, co by mělo být jiné, jak by to vypadalo?

Že ten kluk, co ho teď ochytává, by se tvářil šťastně a ten učitel třeba sedí za stolem. Ten další kluk by si s tím druhým klukem hrál.

5) Jak by podle tebe situace měla pokračovat? Proč si to myslíš?

No, že by ho ochytával ještě víc. A ten kluk, co je venku, no, kdyby to zahlédl, tak by to šel říct nějakým dospělým lidem. Kdyby to bylo ve škole, tak by mohl zajít k nejbližšímu učiteli. A kdyby venku, tak třeba mámě, nebo koho zná.

6) Zařadil/a bys obrázek do sexuální zneužívání? / Zařadil/a bys obrázek do sexuálního násilí?

Je to sexuální zneužívání.

OBRÁZEK 4

1) Pokus se popsat situaci na obrázku.

a. Kde se děj odehrává? Proč si to myslíš?

U doktora

b. Jaké postavy jsou na obrázku? Proč si to myslíš?

Nějaký kluk a doktor, protože má stetoskop.

c. Co se děje na obrázku? Proč si to myslíš?

No, že nějaký kluk je u doktora a ten doktor ho prohlíží. Oba dva se cítí asi šťastně, usmívají se.

2) Máš z obrázku dobrý pocit nebo špatný pocit?

Působí to na mě, že je to úplně normální, že doktor kontroluje dítě.

3) Co je pro tebe na obrázku chybné?

Nic tam není špatně.

4) Co by na obrázku mělo být jinak? Proč si to myslíš? Kdybys našel/našla něco, co by mělo být jiné, jak by to vypadalo?

No žen doktor, mohl by toho kluka ještě nějak ošetřit. Pak by napsal mámě recept, aby šli do lékárny. Vyzvedli si prášky a šli dom.

5) Jak by podle tebe situace měla pokračovat? Proč si to myslíš?

Nic jinak.

6) Jak by podle tebe situace měla pokračovat? Proč si to myslíš?

Je to v pořádku, není to zneužívání.

OBRÁZEK 5

1) Pokus se popsat situaci na obrázku.

a. Kde se děj odehrává? Proč si to myslíš?

Že to je někde ve škole, protože tam holka má aktovku, a protože je tam školní lavice.

b. Jaké postavy jsou na obrázku? Proč si to myslíš?

Na obrázku je ta dívka, pak nějaký doktor a pak ještě nějaký chlap.

c. Co se děje na obrázku? Proč si to myslíš?

Jeden ten doktor, nebo chlap vlastně chce zneužívat tu dívku. Ten druhý doktor běží vlastně do té místnosti, aby toho ten chlap, co chytá tu dívku nechal. Ten chlap se dotýká dívky na nohy a kolem ramen. Té dívce se to nelíbí, ona ho odstrkuje. A ten, co se jí dotýká, má vyděšený výraz z toho, že tam přiběhl ten další doktor, další pán. Ten mu říká ať toho nechá. Že je to špatné. Ta dívka je vlastně naštvaná, že ten chlap ji ochytává. Ten chlap, co ji ochytává, tak je vyděšený a nervózní, že je tam někdo další. A ten poslední doktor je rozzlobený.

2) Máš z obrázku dobrý pocit nebo špatný pocit?

Že by se to nemělo dělat. Špatný.

3) Co je pro tebe na obrázku chybně?

Že ten pán šahá na tu dívku.

4) Co by na obrázku mělo být jinak? Proč si to myslíš? Kdybys našel/našla něco, co by mělo být jiné, jak by to vypadalo?

Že ten chlap, co ji ochytává, by mohl být učitel a mohl učit děti. I ji.

5) Jak by podle tebe situace měla pokračovat? Proč si to myslíš?

Že by toho mohl nechat ale že by ani nemusel. Dívka by ho mohl třeba kopnout nebo zakřičet. Ten pán, co přichází, by mohl třeba mít nůž a něco mu udělat. Nebo mít telefon a mohl by zavolat na policii.

6) Zařadil/a bys obrázek do sexuální zneužívání? / Zařadil/a bys obrázek do sexuálního násilí?

Je to sexuální zneužívání.

POPIS – Chlapec 2

OBRÁZEK 1

1) Pokus se popsat situaci na obrázku.

a. Kde se děj odehrává? Proč si to myslíš?

Odehrává se to asi v parku.

b. Jaké postavy jsou na obrázku? Proč si to myslíš?

. Kluk s modrým tričkem a kluk se žlutým tričkem.

c. Co se děje na obrázku? Proč si to myslíš?

Kluk s modrým tričkem je naštvaný na kluka se žlutým tričkem. Protože na něho ukazuje a vypadá to, že na něho křičí. Ukazuje na něho. Ten žlutý se bojí a ten modrý je naštvaný a chce mu vrazit. Možná ho šikanoval – asi ho šikanuje, možná ho omylem žduchnul a teď je na něj naštvaný.

2) Máš z obrázku dobrý pocit nebo špatný pocit?

Mám z něj divný pocit, působí na mě divně.

3) Co je pro tebe na obrázku chybně?

Že ten kluk v tom modrém tričku je naštvanejší na toho ve žlutém tričku a chce ho bouchnout.

4) Co by na obrázku mělo být jinak? Proč si to myslíš? Kdybys našel/našla něco, co by mělo být jiné, jak by to vypadalo?

Že by se kamarádili. Třeba se drželi za ramena navzájem.

5) Jak by podle tebe situace měla pokračovat? Proč si to myslíš?

Že by mu tou pěstí dal, jakože do obličeje. A začal by ho šikanovat. Mohli by se třeba připojit i ostatní kluci.

6) Zařadil/a bys obrázek do sexuální zneužívání? / Zařadil/a bys obrázek do sexuálního násilí?

Je to šikana.

OBRÁZEK 2

1) Pokus se popsat situaci na obrázku.

a. Kde se děj odehrává? Proč si to myslíš?

V hospodě, protože tam totiž mají ty sklínky, je tam jídelní menu a podtácky.

b. Jaké postavy jsou na obrázku? Proč si to myslíš?

Kluk a holka. Je jim asi šestnáct.

c. Co se děje na obrázku? Proč si to myslíš?

Je tam kluk a holka a jsou v hospodě a kouřijou tam a pijou pivo. Obě děti se tváří normálně, dívají se na sebe.

2) Máš z obrázku dobrý pocit nebo špatný pocit?

Přijde mi to v nepořádku.

3) Co je pro tebe na obrázku chybně?

Jsou mladší pijou pivo a kouřijou. Neměli by to dělat. Ono se to může až od osmnácti. Jim je teprve asi šestnáct.

4) Co by na obrázku mělo být jinak? Proč si to myslíš? Kdybys našel/našla něco, co by mělo být jiné, jak by to vypadalo?

Že by tam šli na limonádu nebo na kofolu, bez piva. A nekouřili by vůbec. Mohli by si třeba povídat, anebo hrát karty. Třeba. Nebo hrát na mobilu nějakou hru.

5) Jak by podle tebe situace měla pokračovat? Proč si to myslíš?

Že přijdou domů pozdě večer a rodiče jim vynadají, protože pili alkohol a kouřili cigarety. Když člověk pije alkohol, tak je opilý. V opilosti by třeba mohli skočit do silnice a přejelo by je auto, nebo by někoho zmlátili bezdůvodně.

6) Zařadil/a bys obrázek do sexuální zneužívání? / Zařadil/a bys obrázek do sexuálního násilí?

Na obrázku není násilí, ale ta situace je špatná.

OBRÁZEK 3

1) Pokus se popsat situaci na obrázku.

a. Kde se děj odehrává? Proč si to myslíš?

Odehrává se to ve škole. Je to ve škole, protože tam má aktovku u stolu a jsou tam další děti.

b. Jaké postavy jsou na obrázku? Proč si to myslíš?

Jsou tam tři osoby. Jeden učitel a dvě děti.

c. Co se děje na obrázku? Proč si to myslíš?

Učitel šahá tomu dítěti pod košili. Ta dívka se tváří špatně, je z toho nešťastná. Venku je dívka, čte si knížku, A jelikož je venku, tak to asi nevidí. Ten pán dělá něco, co nemá, má úšklebek v obličeji. Ta dívka venku si čte knížku.

2) Máš z obrázku dobrý pocit nebo špatný pocit?

Špatně.

3) Co je pro tebe na obrázku chybně?

No, že ten učitel šahá té holčičce pod mikinu a jí se to nelíbí a je smutná.

4) Co by na obrázku mělo být jinak? Proč si to myslíš? Kdybys našel/našla něco, co by mělo být jiné, jak by to vypadalo?

Že ten učitel, nebo kdo to je, kontroluje té holčičce třeba sešit, nebo knížku. Ta holčička venku by mohla být ve třídě s nimi.

5) Jak by podle tebe situace měla pokračovat? Proč si to myslíš?

Mohlo by to pokračovat tak, že jak by ten učitel jí zkontroloval tu knížku, že by si ji dala do lavice a začalo by vyučování. Nebo kdyby jí šahal pod to tričko, že by ta holčička venku zavolala někoho dospělýho aby tomu zabránil. Třeba učitele nebo učitelku.

6) Zařadil/a bys obrázek do sexuální zneužívání? / Zařadil/a bys obrázek do sexuálního násilí?

Je to ze sexuálního násilí.

OBRÁZEK 4

1) Pokus se popsat situaci na obrázku.

a. Kde se děj odehrává? Proč si to myslíš?

Odehrává se to v ordinaci doktora. Podle toho, že je tam doktor a nějaký plakát.

b. Jaké postavy jsou na obrázku? Proč si to myslíš?

Je tam doktor, který kontroluje asi holčičku, jestli není nemocná.

c. Co se děje na obrázku? Proč si to myslíš?

Kontroluje ji tím naslouchátkem. Ten doktor se snaží vyřešit, co jí je. Drží ji za to tričko a kontroluje ji to srdce.

2) Máš z obrázku dobrý pocit nebo špatný pocit?

Obrázek je v pořádku.

3) Co je pro tebe na obrázku chybně?

Není nic špatně.

4) Co by na obrázku mělo být jinak? Proč si to myslíš? Kdybys našel/našla něco, co by mělo být jiné, jak by to vypadalo?

Ne.

5) Jak by podle tebe situace měla pokračovat? Proč si to myslíš?

Doktor řekne té holčice, a předepíše jí nějaké léky, které si pak vyzvedne a půjde domů.

6) Zařadil/a bys obrázek do sexuální zneužívání? / Zařadil/a bys obrázek do sexuálního násilí?

Všechno je v pořádku. Není to šikana ani násilí. Je to v pořádku.

OBRÁZEK 5

1) Pokus se popsat situaci na obrázku.

a. Kde se děj odehrává? Proč si to myslíš?

Odehrává se to ve škole, nebo v ordinaci, nebo něco takového.

b. Jaké postavy jsou na obrázku? Proč si to myslíš?

Jsou tam tři postavy. Doktor, holčička a doktor.

c. Co se děje na obrázku? Proč si to myslíš?

Že ten doktor se dotýká té holčičky. A ten třetí doktor, ten ve dveřích, říká tomu doktorovi, který se dotýká, aby toho nechal. Ta slečna, té to je nepříjemné, že ten doktor na ni šahá. Ten druhý doktor je vystrašený, že tam přišel ten další doktor, a přitom ošahává holčičku na ramenech a na nohách. Ten další doktor se tváří překvapeně a našťvaně. Křičí na toho doktora.

2) Máš z obrázku dobrý pocit nebo špatný pocit?

Působí to na mě divně. Ta situace, kde ten doktor, tu holčičku ošahává.

3) Co je pro tebe na obrázku chybně?

Špatně ten ta situace, kde ji ten doktor ošahává.

4) Co by na obrázku mělo být jinak? Proč si to myslíš? Kdybys našel/našla něco, co by mělo být jiné, jak by to vypadalo?

No, že ten doktor, co ošahává tu holčičku, by tam měl přijít a vyučovat ji, a ne jí ubližovat.

5) Jak by podle tebe situace měla pokračovat? Proč si to myslíš?

Ta holčička by se učila. Nebo ten doktor, který tam křičí, by zabránil té situaci. Třeba by ho odtrhnul. Nebo by ho žduchnul, nebo dal injekci, anebo i zavolat na policii.

6) Zařadil/a bys obrázek do sexuální zneužívání? / Zařadil/a bys obrázek do sexuálního násilí?

Je to ze sexuálního násilí.

SEXUÁLNÍ ZNEUŽÍVÁNÍ

JT

-
- odkaz na video č. 1 https://www.youtube.com/watch?v=0Y4_capbw8

CO TO SEXUÁLNÍ ZNEUŽÍVÁNÍ VLASTNĚ JE?

- Pokud je dítě nebo mladý člověk nucen někým jiným účastnit se nepříjemného sexuálního chování, což je například
  - Líbání na intimních místech
  - Pohlavní styk
  - Nucení ke sledování pornografických videí
- A co není?
  - Pusa na tvář od rodiče na dobrou noc
  - Pohlazení od rodičů
  - Pomoc při převlékání

TVOJE TĚLO PATŘÍ JENOM TOBĚ!

- Tvoje tělo je jenom tvoje!
- Takové chování je vždycky nepřípustné a máš právo se bránit!
- Nikdo nesmí dělat nic
  - Co se ti nelíbí
  - Co je ti nepříjemné
  - Co si nepřeješ
- Možná ti bude dospělý říkat, že to bude vaše tajemství, které nesmíš nikomu říct.

CO STÍM?

- Odvahu!
- Řekni to někomu dospělému
  - Rodičům!
  - Kamarádovi/ kamarádce!
  - Třídímu učiteli!
- Jsou i jiné možnosti...
  - Schránka důvěry! Víš kde ji ve škole máte?
  - Policie České republiky!
  - Linka Bezpečí! Znáš číslo?

SCHRÁNKA DŮVĚRY U NÁS VE ŠKOLE

- FOTO

LINKA BEZPEČÍ

116 111

-
- Linka bezpečí je organizace, která pomáhá dětem, které mají nějaký problém
  - Může to být
    - Šikana
    - Sexuální násilí
    - Týrání
  - ZDARMA pro děti, mládež a studující do 26
  - ANONYMNĚ (nemusíš uvádět žádné údaje o sobě, pokud ovšem nechceš)
  - 24/7

AKTIVITA!

-
- Návčik hovoru
    - Čísla tísňových volání
      - Jaká máme čísla?
      - Co musíme sdělit?

-
- Odkaz na video č. 2 <https://www.youtube.com/watch?v=a-SGuzm7zGQ>

CO JE TO TĚLESNÉ TÝRÁNÍ?

- Pokud ti někdo ubližuje a nebo tě zraní.
- Je to jednání, které ti způsobuje bolest, zranění, škrábance, zlomeniny nebo i modřiny
- Co je to konkrétně?
  - Bití
  - Fackování
  - Tahání za vlasy
  - Bití předmětem
  - Házení a třesení
  - Škrčení
  - Pálení

NIKDO NEMÁ PRÁVO TĚ TÝRAT!

- Týrání zraňuje tělo, ale bolí i na duši...
- Člověk, který zažije týrání, může
  - být vystrašený
  - cítit se osaměle
  - uzavírat se do sebe
  - zhoršit se ve škole

CO HORŠÍHO SE JEŠTĚ MŮŽE STÁT?

- Pokud násilí trvá déle, může také přemýšlet nad
  - Útěkem z domova
  - Sebeпоškozováním
  - Sebevražedné myšlenky
  - Smrt

NO A CO TEDA S TÍM?

- Nenechávej si to pro sebe! – i když to může být těžké
- Když se svěříš, můžeš to změnit!
- Komu to můžeš říct?
  - Třídnímu učiteli
  - Rodičům
  - Kamarádům
  - Policie České republiky
  - Schránka důvěry
  - Linka Bezpečí

DALŠÍ AKTIVITA!

- Co bys dělal, kdyby...
  - Ses ocitl na opuštěném ostrově
  - Vyhrál milión korun
  - Neměl rodiče
  - Tě zradil kamarád
  - Ses ocitl ve vězení
  - Tě rodiče vyhodili z domu
  - Tě ignorovali spolužáci

CO JE TO PSYCHICKÉ TÝRÁNÍ?

- Když někdo zraňuje tvé city a dělá něco, kvůli čemu jsi smutný a máš pocit, nestojíš za nic.
- Můžeš cítit
  - Vinu
  - Smutek
  - Zoufalství
  - Bezmoc

JAK TO MŮŽE VYPADAT?

- Způsoby, jak může probíhat psychického týrání
  - Křik
  - Nadávky
  - Zastrásování
  - Ignorace a vyloučení
  - Přílišná kontrola a nátlak
  - Přehnané zákazy, domácí vězení
  - Vystavování stresovým situacím

AKTIVITA NA CHVILKU ODDYCHU

- Seznam přání
  - Utvoříme menší skupinky
  - Každý napíše odpověď na otázku a tu vloží do sáčku
  - Postupně se pak otázky vytahují a hádá se, která odpověď je cí

Jaké vlastnosti by měl mít člověk, s kterým by ses chtěl přátelit?

NOVÝ POJEM - CAN

- CAN je zkratka anglického termínu Child Abuse and Neglect
- V češtině to překládáme jako syndrom týraného, zanedbávaného a zneužívaného dítě

CO TO TEDY TO „CAN“ ZNAMENÁ?

- Je to jakékoliv nenáhodné, chování rodičů, které dělají buď schválně nebo i omylem (nemusí si to ani uvědomit), vychovatelů nebo jiné osoby vůči dítěti, které je ve společnosti nepřijatelné a které poškozuje tělesný, duševní i společenský stav dítěte a v krajním případě i smrt.

CAN - FORMY

- Jaké chování je tedy to špatné?
  - Fyzické týrání
  - Psychické týrání
  - Sexuální zneužívání
  - Zanedbávání

A POSLEDNÍ AKTIVITA!

- Znáš mě?
  - Ve třech větách
  - Jedna věta je lež a dvě pravda
  - Úkolem je poznat lež

Děkuji vám za pozornost!

ANOTACE

Jméno a příjmení:	Jakub Trávník
Katedra:	Katedra primární a preprimární pedagogiky
Vedoucí práce:	doc. PaedDr. Miluše Rašková, Ph.D.
Rok obhajoby:	2020

Název práce:	Sexuální zneužívání dětí jako součást prevence na 1. stupni ZŠ
Název v angličtině:	Sexual abuse of children as a part of prevention at the 1st stage of primary school
Anotace práce:	Tématem předloženého textu je problematika sexuálního zneužívání a prevence u dětí mladšího školního věku. Právě tato vývojová etapa je spojena zejména s emocionálním zatížením dětí a rovněž s jejich citlivostí a naivitou. Z toho důvodu se stávají snadnou obětí agresorů. Zároveň je potřeba na děti mladšího školního věku zaměřit preventivní opatření a zcela upřímně s nimi hovořit o případných rizicích. V rámci práce jsou popsány pojmy jako mladší školní věk, sexuální zneužívání, syndrom CAN či formy prevence v rámci sexuálního zneužívání. Součástí teoretické části je rovněž vymezení preventivních opatření zaměřených zejména na děti mladšího školního věku. Samotná informovanost dětí mladšího školního věku o fyzickém násilí a sexuálním zneužívání je zjišťována v rámci výzkumného šetření. Potřebná data jsou zajištěna prostřednictvím dotazníkového šetření a doplněno o interview s vybranými dětmi.
Klíčová slova:	mladší školní věk, děti, syndrom CAN, sexuální zneužívání, fyzické násilí, prevence
Anotace v angličtině:	The topic of the presented text is the issue of sexual abuse and prevention in children of younger school age. It is this developmental stage that is associated mainly with the emotional burden on children, as well as with their sensitivity and naivety. For this reason, they become easy victims of aggressors. At the same time, it is necessary to focus preventive measures on children of younger school age and to talk to them quite sincerely about possible risks. The thesis describes concepts such as younger school age, sexual abuse, CAN syndrome or forms of prevention in the context of sexual abuse. Part of the theoretical part is also the definition of preventive measures aimed mainly at children of younger school age. The very awareness of young school children about physical violence and sexual abuse is ascertained in a research survey. The necessary data are provided through a questionnaire survey and supplemented by an interview with selected children.
Klíčová slova v angličtině:	younger school age, children, CAN syndrome, sexual abuse, physical violence, prevention

Přílohy vázané v práci:	Příloha č. 1: Dotazník pro žáky Příloha č. 2: Informovaný souhlas Příloha č. 3: Sada obrázků k interview Příloha č. 4: Úplné znění interview Příloha č. 5: Prezentace
Rozsah práce:	97 stran
Jazyk práce:	český